

Studentprosjekter - Hemnesberget

De foreliggende prosjektene er resultater fra kurset SAA 4065 "Tettstedets rom" ved Institutt for by- og regionplanlegging, NTNU. Faglærere har vært førsteamanuensis Sverre Flack og vitenskapelig assistent Sissel Arctander.

Kurset har hatt stedsutvikling på Hemnesberget som oppgave, og fått støtte fra Hemnes kommune og det lokale næringslivet.

Arkitektstudentene var:

Siri Alm

Ragna Fagerli

Andrea Krämer

Mats Jakobsson

Åsa Olsson

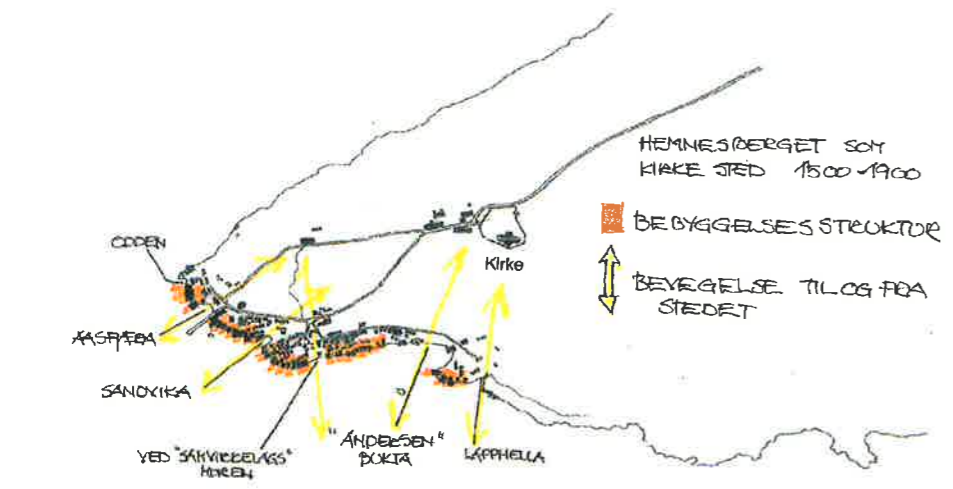
Svein Petter Aagård

Maren Krämer

Falk Krüger

Plansjene og skillearkene er nummerert på baksiden.

Siri Alm

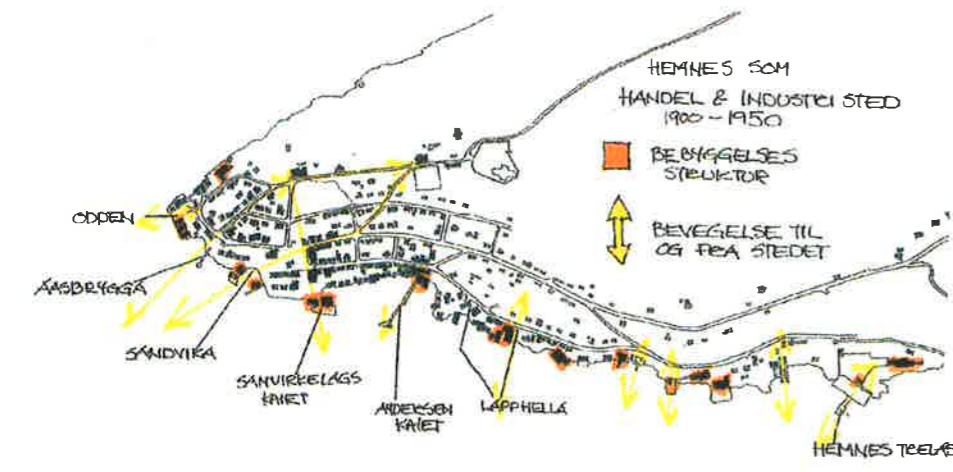

HEMNESBERGET SOM
KIAKE STED 1500-1900

BEYGGELSESTRUKTUR

BEVEGELSE TIL OG FRA
STEDET

- BYGGER, NAUST, BUEER
TETT I TETT I VANNKANTEN
- NATURGITTE STEDER DER
FOLK KOM OG DER
DER BÅTEN OPP I FJØSSA

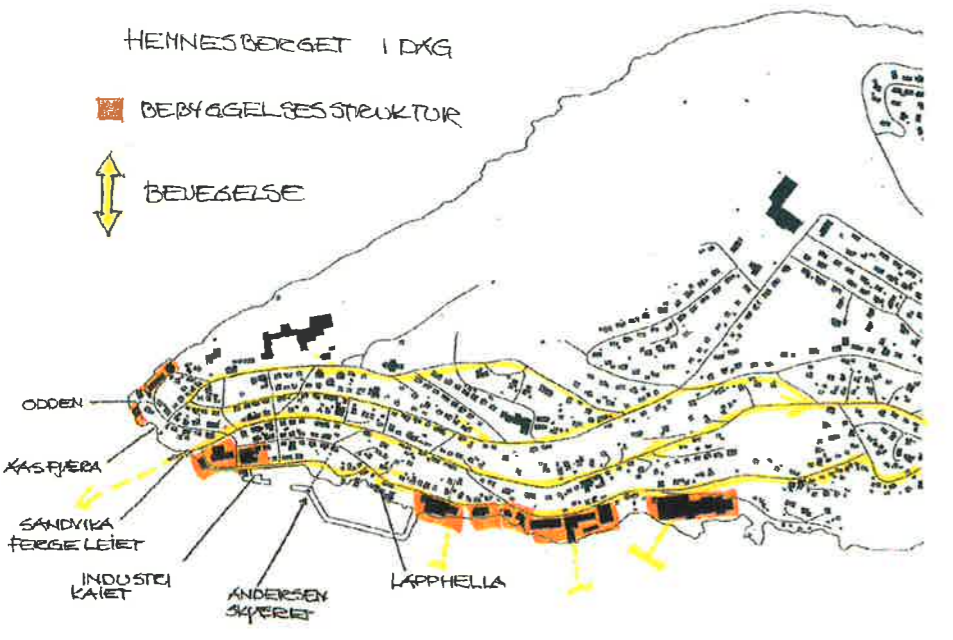

HEMNES SOM
HANDEL & INDUSTRI STED
1900-1950

BEYGGELSESTRUKTUR

BEVEGELSE TIL
OG FRA STEDET

- STORE HANDELSHUS
STORE BYKSSER
KANGE KAIANLEGG
- BÅT BYGGELIER
TRÆLAST
- STADIG BRUK AV BÅTEN
- LOKAL BÅT PÅ
RANA FJØDEN
- VEIEN MELLOM
SND OG NORDNORSKE
OVER HEMNES

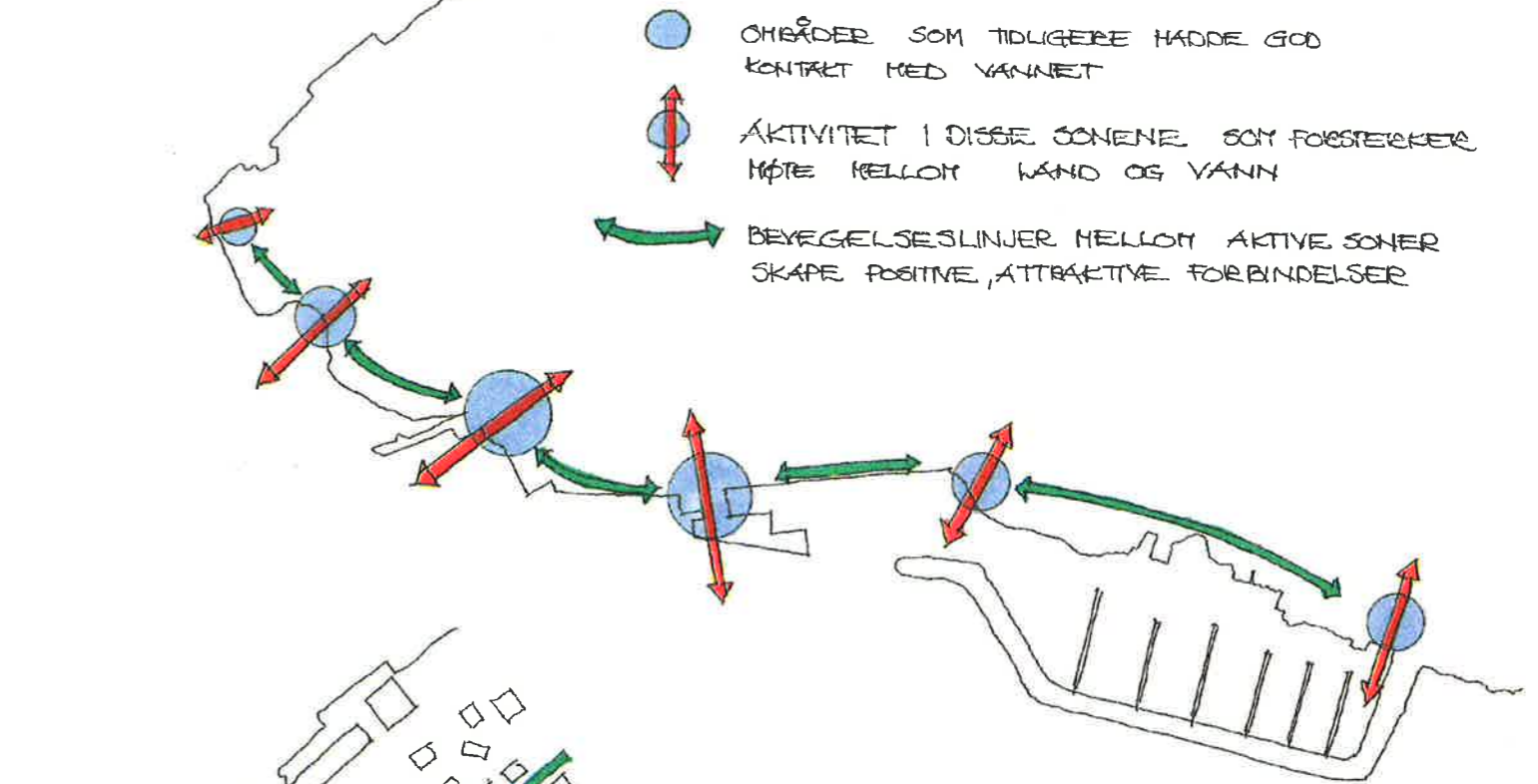
HEMNESBERGET I DAG

BEYGGELSESTRUKTUR

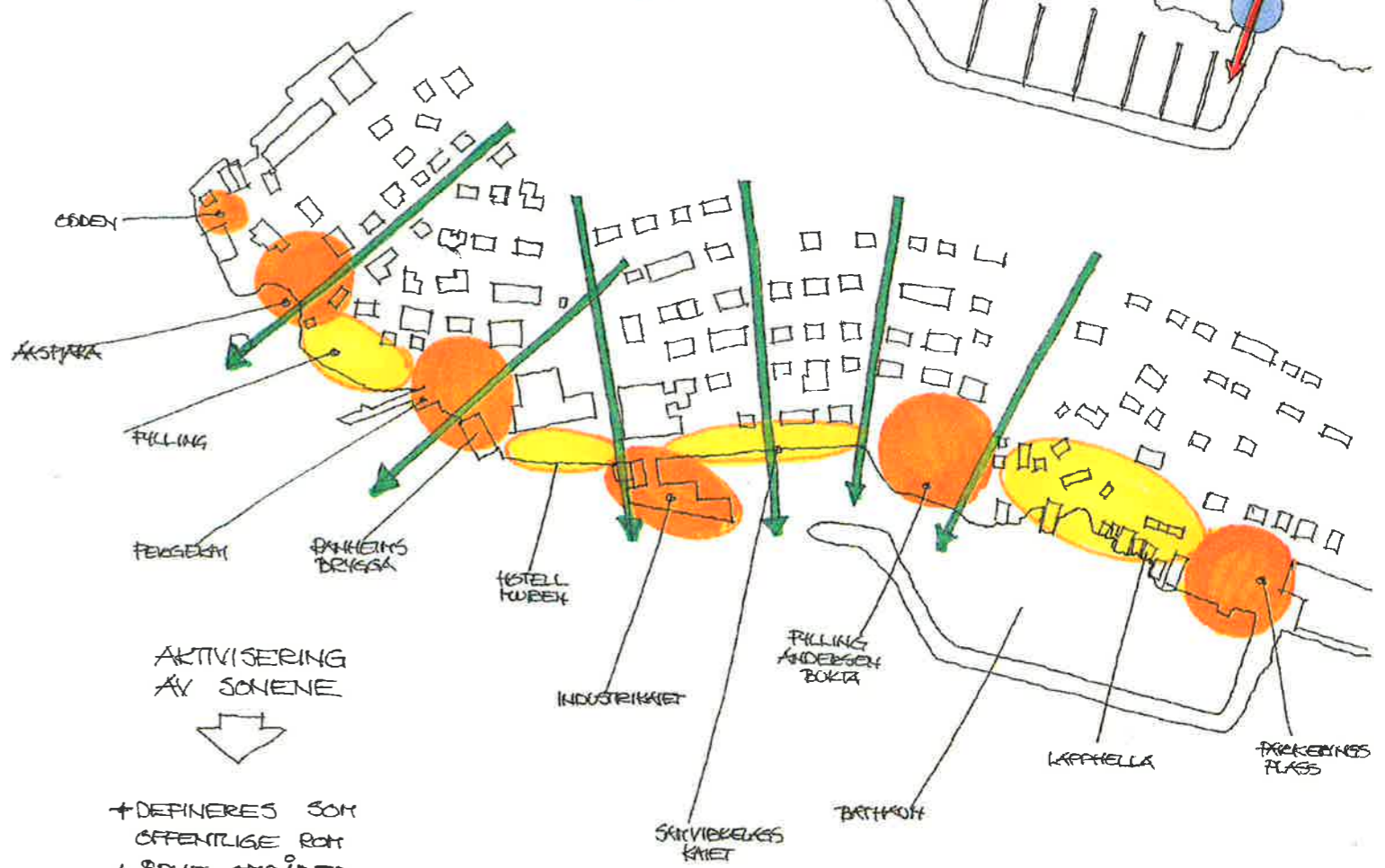
BEVEGELSE

- STORE BYGNINGSVOLUM
DOMINERER SØKANTEN
- OPPINNELIG BEYGGELSE
NESTEN UTRADERT
- OMRÅDENE MELLOM
BYGG OG VANN UTPILT
- OMRÅDENE BRUKES
STORT SETT TIL PARKERING
- ALL BEVEGELSE/FOKFLYTNING
SKJER MED BIL
- FERGA KUN TIL USENTRALE
STEDER
- INGEN NERINGSSTRANSFØRT
MED BÅT

KONTAKT MED SJØEN

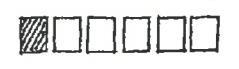

- OMRÅDER SOM TIDLIGERE HADDE GOD
KONTAKT MED VANNET
- AKTIVITET I DISSE SONENE SOM FØRSTREKER
MØTE MELLOM LAND OG VANN
- BEVEGELSESLINJER MELLOM AKTIVE SONER
SKAPE POSITIVE, ATTRAKTIVE FORBINDELSER

AKTIVISERING AV SONENE

- DEFINERES SOM
OFFENTLIGE ROM
- ÆRNE OMRÅDER
- SIKTLINJER - SKAPE, GJENOPPSETTE
YK GI KONTAKT MED RESTEN AV STEDET
- FØRSTERKE SIKTLINJER MED GJØNTDRAG
- MULIGHET FOR Å KOMME HELT NED OG TA PÅ VANNET
- PROGRAM TIL OMRÅDET SOM SKAPER AKTIVITET.

TETTSTEDETS ROM

HEMNESBERGET

KONSEPT

PRESTENKAIET

- NÆRINGSVIRKSOMHET
- BLANDING FORRETNING / LETT INDUSTRI
- OPPDRETT AV YNGEL
- KAFFISKE FOR OFFENTLIGHETEN
- TOMT I ØST KAN UTVIKLES TIL: BOLIGER, UTLEIE BYGG, EVT. HOTELL?

LITJKAIET

- VERNEVERDIG BEBYGGELSE
- SIKRE OFFENTLIGHETEN ADGANG TIL OMRÅDET, KAIENE OG GAMMELT TRAPPEANLEGG

BONKERSTAKET

- LEGGE TIL RETTE FOR BRUK AV GRØNTOMRÅDET
- BENKER, BORD, KIKKERTÅR UTSAKTSPOUNK
- INFOTAVLE OM OSLOS HISTORIE
- TA I BRUK BONKER SOM MUSEUM, UTSTILLINGSLOKALE FRA KRIGENS DAGER

PARKEN

- OPPGRADERE SOM TETTSTEDETS GRØNNE LUNGE
- NY BEPLANTNING OSV.
- LEKEPlassen SIKRES I FORHOLD TIL TRAFIKK
- FORSTERKE GRØNT DRAG NED LANGS SKOLEGATA

ODDEN

- LAGERBYGG RIVES
- 5 NYE BOLIGBYGG, FORSKJ. TYPE LEILIGHETER
- TILPASNING TIL EKST. BYGGEBEDYGGELSE

SJØFRONTEN FRA ODDEN TIL LAPPHELLA PRESENTERES NÆRMERE PÅ ILLUSTRASJONSPLANEN

TORGET

- OPPRETTET SOM TETTSTEDET VIKTIGSTE (OG HISTORISKE) SENTRUM OG NATURLIGE MØTEPlass
- NY BYGG FOR Å DEFINERE ROMMET, GI Plassen "VEGGER"
- FORSTERKE GRØNN VEGG MOT NORD
- SKILLE GRÆNDE FRA BILTRAFIKK, FORTAU, GANGSONER
- GODE MØTEPlassER I BOLLVEGGEN
- GRØNT DRAG FOR Å FORSTERKE LINJENE MOT VANNET
- OPPRETTET OG SIKTLINJER MOT VANNET
- ETABLERE EN SENTRAL SONE, ET REKTANGULÆRT TRYK FOR VARIERENDE AKTIVITETER ETTER BEHOV
- VANN SPEIL - DEFINERE TORGET SOM ET HED KVADRATISK ROM
- MATERIALER: ASFALTFLATE, MØNSTER OG LINJER AV STOR GATESTEIN, HUGGET GRANITT KANTEN RUNDT VANN SPEIL OG BENKER, KANTER MOT NORD
- FORTAUSKANTER OG TRAPPER I SKÅRET GRANITT

OLSENHÅGEN

- KUNST & HÅNDVERK - SENTER
- VIDEREUTVIKLING AV AKTIVITETENE
- NYE NISJEAKTIVITETER

SKOLENE

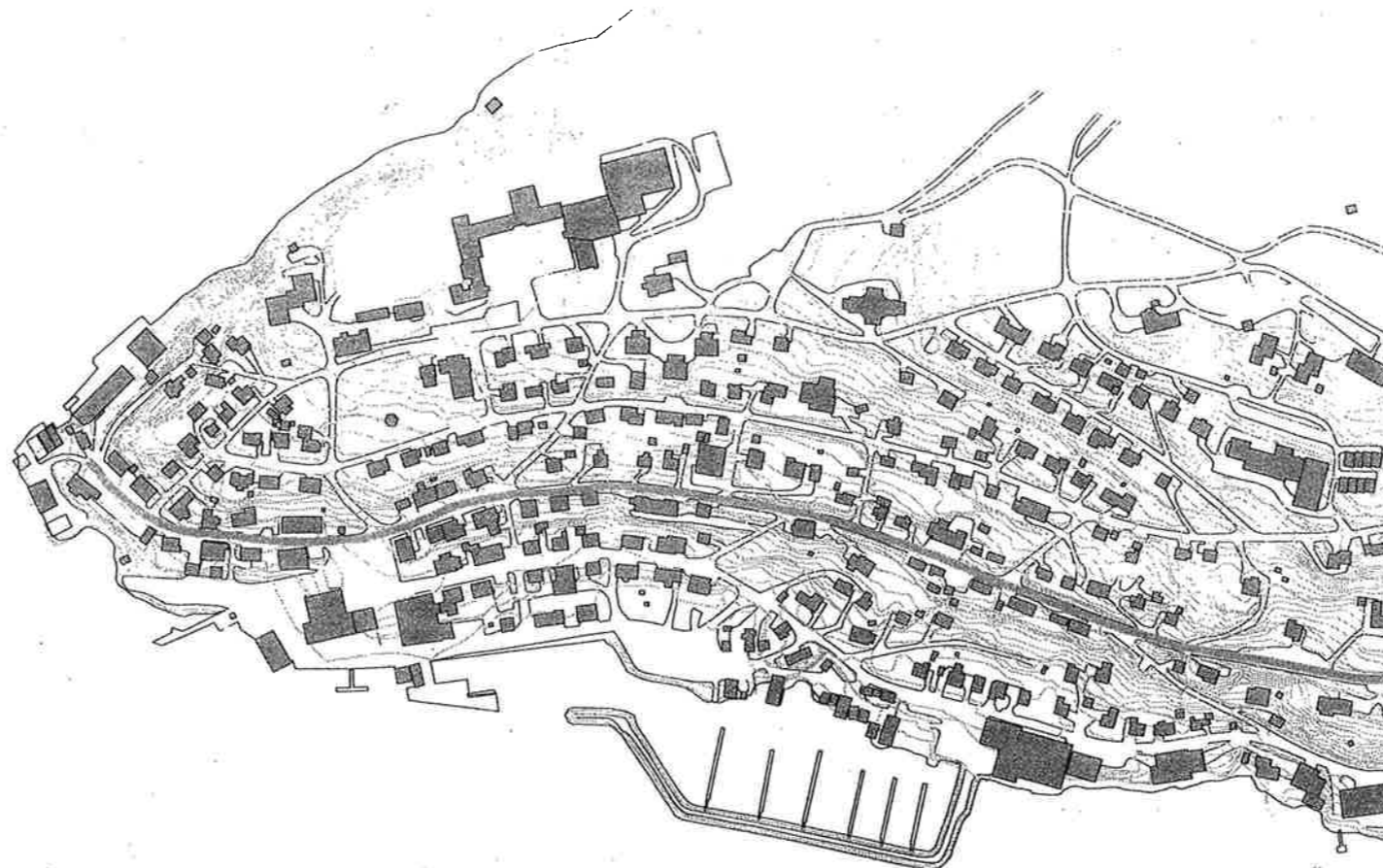
- SENTRAL SKOLEN • SAMFUNNSHUSET
- ØFO, FLYKTNINGE SKOLEN, UNGDOMSKLUBBEN
- OPPRETTET I EKST. LOKALER
- SIKRE TRAFIKKFORHOLDENE - GANGVEIER, FORTAU, PARKERING, BUSSTOPPER

LANGBÅKKEN SKOLE & INTERNAT

- NY OFFENTLIG VIRKSOMHET I EKST. LOKALER
- MUSIKK SKOLE?
- LEIRSKOLE?
- VIDEREGRÆNDE SKOLE
- EVT. PRIVAT DRET SKOLE

EKSIST. ALBERSHEIM & A. BOLIGER

- TILBYGG - OMBYGGING - EKST. BELIGGENHET
- ENKELTE LEILIGHETER LOKALISERES NÆRMERE SENTRUM

BOLIG OMRÅDER

- MULIGHET FOR FORTETTING I FORM AV NYBYGGING I EKST. OMRÅDE
- VED NYBYGGING - TILPASNING TIL EKST. BYGNINGER; I FORHOLD TIL SKALA, HØYDE, TAKVINKEL, MATERIALER VINDUSUTFORMING OSV.
- STRUKTUR: AVSTANDER MELLOM BYGG, SIKRE UTSIKT, GLØTT TIL HAVET, SIKTLINJER
- MINDRE BOENHETER - LEILIGHETER
- TA VARE PÅ GJENREISINGSBEDEYGGELSEN VED TILBYGG, OMBYGGING

HOTELLET

- BYGNINGEN OPPRETTET MED KOMBINASJONEN HOTELL / NÆRING
- TILBYGG MOT TORGET: KAFFE, UTSTILLING, KOMBINASJONSBRUK, STORSTUA PÅ HEMNESBERGET
- TILBYGG MOT ØST, DELES OPP I FLERE FORMER: ØNSKE OM Å DEKKE HOVEDVOLUMET OG HØYDEN MOT SJØFRONTEN
- TAKET BYGGES OM, UTFORMING TILPASSER NABOBYGGENE
- RESTAURERING UTENDIG OG INNENDIG
- BYGGET INNREDES MED OFFENTLIGE ROM TILPASSET FLERBRUK
- TERRASSE: PÅ ESSO'S TAK, FORBINDELSE TIL BÅDE KAFFE OG RESTAURANT
- TAKUTSTIKK OVER DENNIPUMPENE FJERNES, NYTT ENKELT TAK BYGGES

SENTRUM

- KOMBINASJONEN FORRETNING / BOLIG OPPRETTET
- NYETABLERING I TOMME LOKALER NÆRMEST TORGET OG TORGGATA
- TENKE NYTT, HEMNESBERGET HAR ALLEREDE FLERE SPENNENDE BUTIKKER MED KOMBINASJON I VAREUTVALGET
- FORRETNINGER MED TANKE PÅ TURISME, NISJE BEDRIFTER OSV
- KAN OGSÅ VURDERE OTTJØRING TIL BOLIG I EKST. BYGNINGSMASSER FOR AT IKKE LOKALENE SKAL STÅ TOMME SENIOR BOLIGER?
- TRYKKEBOLIGER?
- LIV OG AKTIVITET I SENTRUM

EKSISTERENDE INDUSTRIOMRÅDE

- NY INDUSTRI KAN ETABLERES I OMRÅDET
- TA I BRUK EKST. TOMME LOKALER
- EVT. RIVING OG NYBYGGING
- MULIGHET FOR UTFYLNING AV STRANDSONEN → FLATE INDUSTRI TOMTER
- OPPGRADERE VEIENE, BEDRE ADKOMSTEN
- FORTAU, SIKRE FOTGJENGERE
- MULIGHET FOR Blandet VIRKSOMHET F.eks. BOLIGBEDYGGELSE

TETTSTEDETS ROM

HEMNESBERGET OVERORDNET PLAN

TETTSTEDETS ROM

HEMNESBERGET

ILLUSTRASJONSPLAN

INSTITUTT FOR BY-OG REGIONPLANLEGGING VÅREN 2002 SIRI ALM

M 1:500

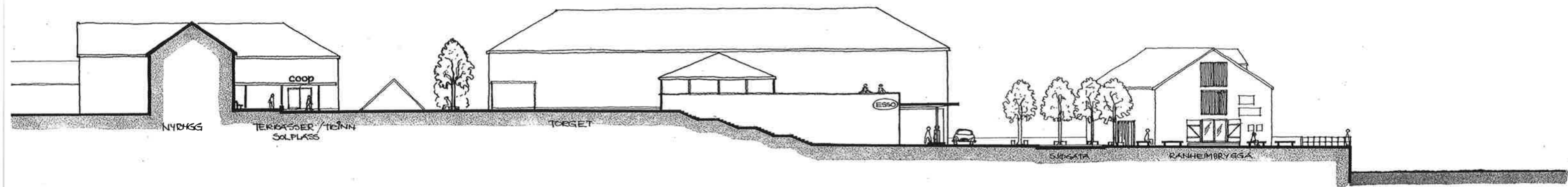
TETTSTEDETS ROM

HEMNESBERGET

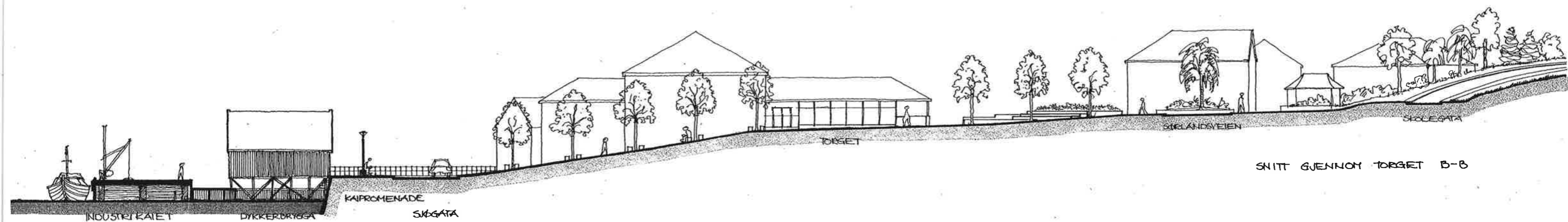
ILLUSTRASJONSPLAN

INSTITUTT FOR BY-OG REGIONPLANLEGGING VÅREN 2002 SIRI ALM

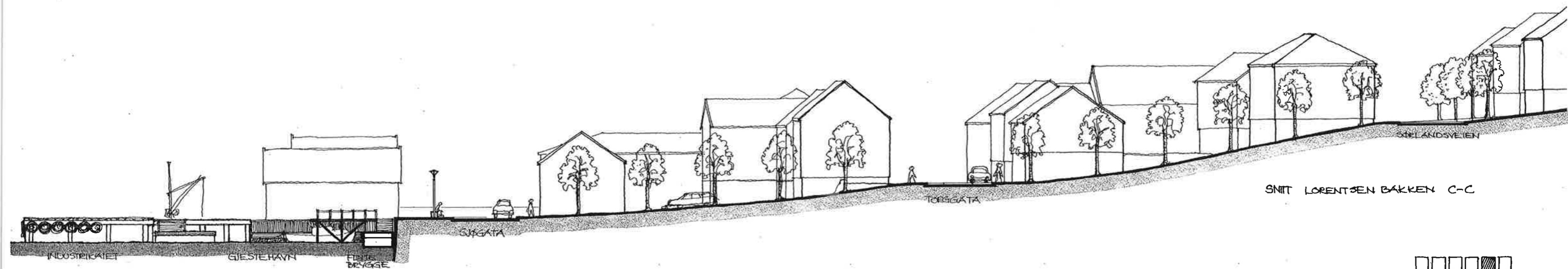
M 1:500

SNITT GJENNOM TORGET A-A

SNITT GJENNOM TORGET B-B

SNITT LORENTSEN BAKKEN C-C

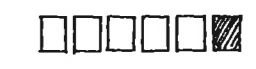
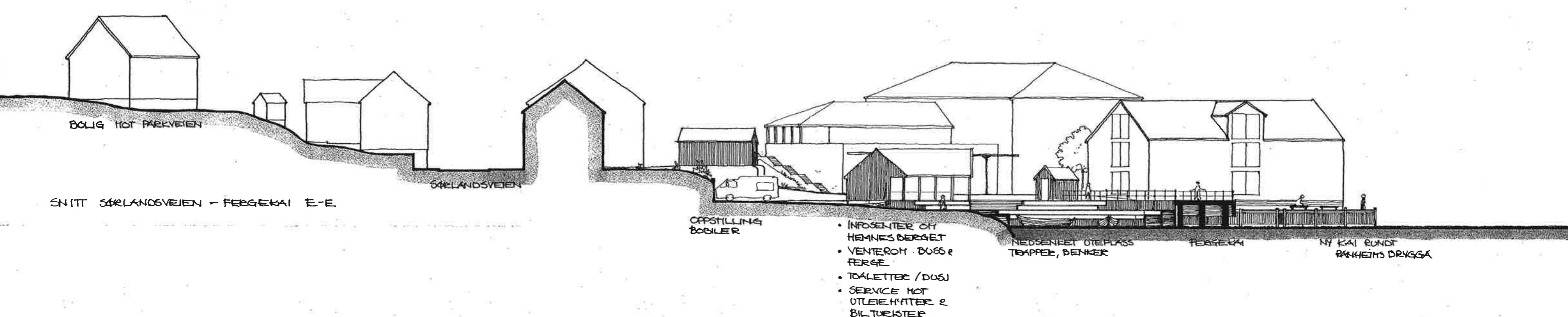
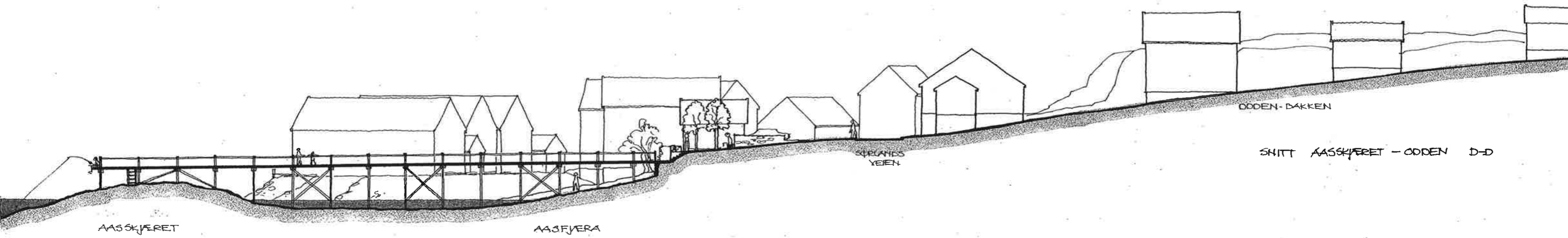
TETTSTEDETS ROM

INSTITUTT FOR BY-OG REGIONPLANLEGGING VÅREN 2002 SIRI ALM

HEMNESBERGET

SNITT OPPRISS

MÅL 1:200

TETTSTEDETS ROM

INSTITUTT FOR BY-OG REGIONPLANLEGGING VÅREN 2002 SIRI ALM

HEMNESBERGET

SNITT OPPRISS

MÅL 1:200

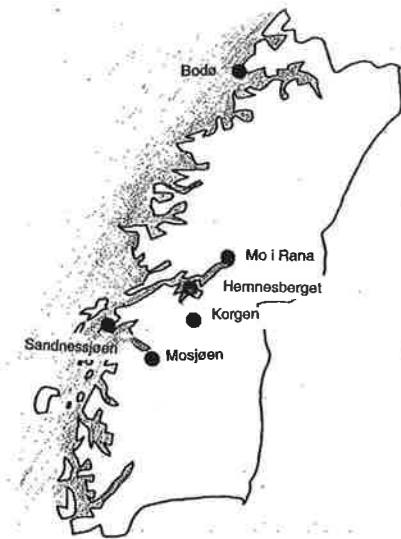
Ragna Fagerli

Sammen i sentrum

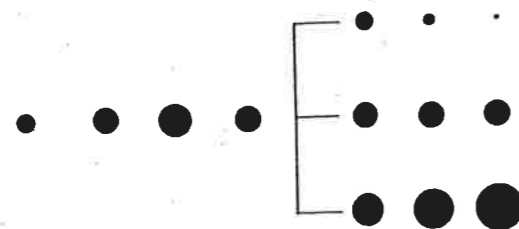
Hvor er Hemnesberget?

Nordland fylke

Hemnesberget sett fra fjorden.

Hvor går Hemnesberget?

- Alt. 0:
- godta at stedet bygges ned
 - passiv løsning, realistisk
- Alt. 1:
- opprettholde dagens folketall
 - aktiv løsning, realistisk
- Alt. 2:
- en villet vekst
 - aktiv løsning, urealistisk?

Valg av retning

Hvor Hemnesberget går er opp til befolkning og kommunepolitikere. De må ta et bevisst valg av retning. Mulige tiltak etter valgt retning kan være:

Alt. 0: godta at stedet bygges ned

- Samle det som er av kulturelle, sosiale og administrative aktiviteter i sentrum, for å skape mer liv på mindre plass. Hindre at Hemnesbergets sentrum blir spøkelsesby.
- Godta sommerhus utenfor sentrum.
- Ingen nybygging utenfor sentrumsområdet.
- Godta at ferga legges ned.
- Ledige tomter og boliger i Juvika kjøpes opp av kommunen. Disse kan rives/ flyttes, og tilbakeføres til naturtomter.

Alt. 1: opprettholde dagens folketall

- Samle aktivitet for å generere mer aktivitet.
- Satse på de unge: Kulturskole, bedre møtesteder, helgekino, sikre arbeidsplasser mm.
- Ingen nybygging i Juvika.
- Sommerhus tillat i Juvika.
- Fortetting av eksisterende boligområder mulig.
- Satse aktivt på festivaler, turisme (gjestebåthavn og overnattingsmuligheter kreves) og konferansevirksomhet.
- Kjempe mot nedlegging av ferga.
- Kommunale midler til etablering av kultursenter/ møtested/ konferansesenter.

Alt. 2: en villet vekst

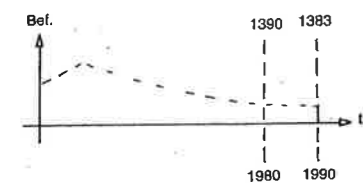
- Krever dramatiske tiltak.
- Konkurrere med Mo i Rana og Korgen.
- Nytt og mer attraktivt og pulserende sentrum kreves.
- Flytte deler av kommuneadministrasjonen til Hemnesberget.
- Slå sammen kommunen med Mo i Rana?
- Legge kystriksveien via Hemnesberget?
- Satse tungt på turisme.
- Satse tungt på nyetableringer, f.eks. innen fiskeoppdrett og IT.
- Satse tungt på de unge.

Bakgrunn:

Fra sentralt langs skipsleia
- til usentralt langs vei og jernbaneanettet.

Utfordringer:

- Folketallet går svakt nedover
- Befolkningen eldes
- Ungdom flytter

Hovedmål:

En plan som tar høyde for alle tre utviklingspotensialene. En trinnvis plan med rom for stagnasjon og vekst.

Middel for å nå hovedmål:

Trinn 1:

Fysisk, kulturell og sosial samling i sentrum. I tilfelle stagnasjon stanser utbygging her

Trinn 2:

Sentrum utvides mot vest

Trinn 3:

Sentrum utvides mot øst.

Spesialområdet langs fjorden i øst:

Her vil en hele tiden godta bygging av større prosjekter som skaper arbeidsplasser på Hemnesberget.

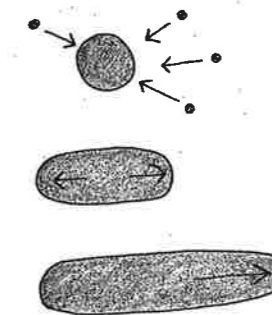
Her står i dag en del bygg tomme. Det er mulig å ta disse i bruk eller å bygge nytt. Mulighetene er tilstede for videre fyllinger for å skaffe mer plass.

Utenfor planområdet:

Videre utbygging i Juvika stanses.

Fortetting av sørvendte boligområder utenfor planområdet utsettes til sentrumsplanen er en realitet.

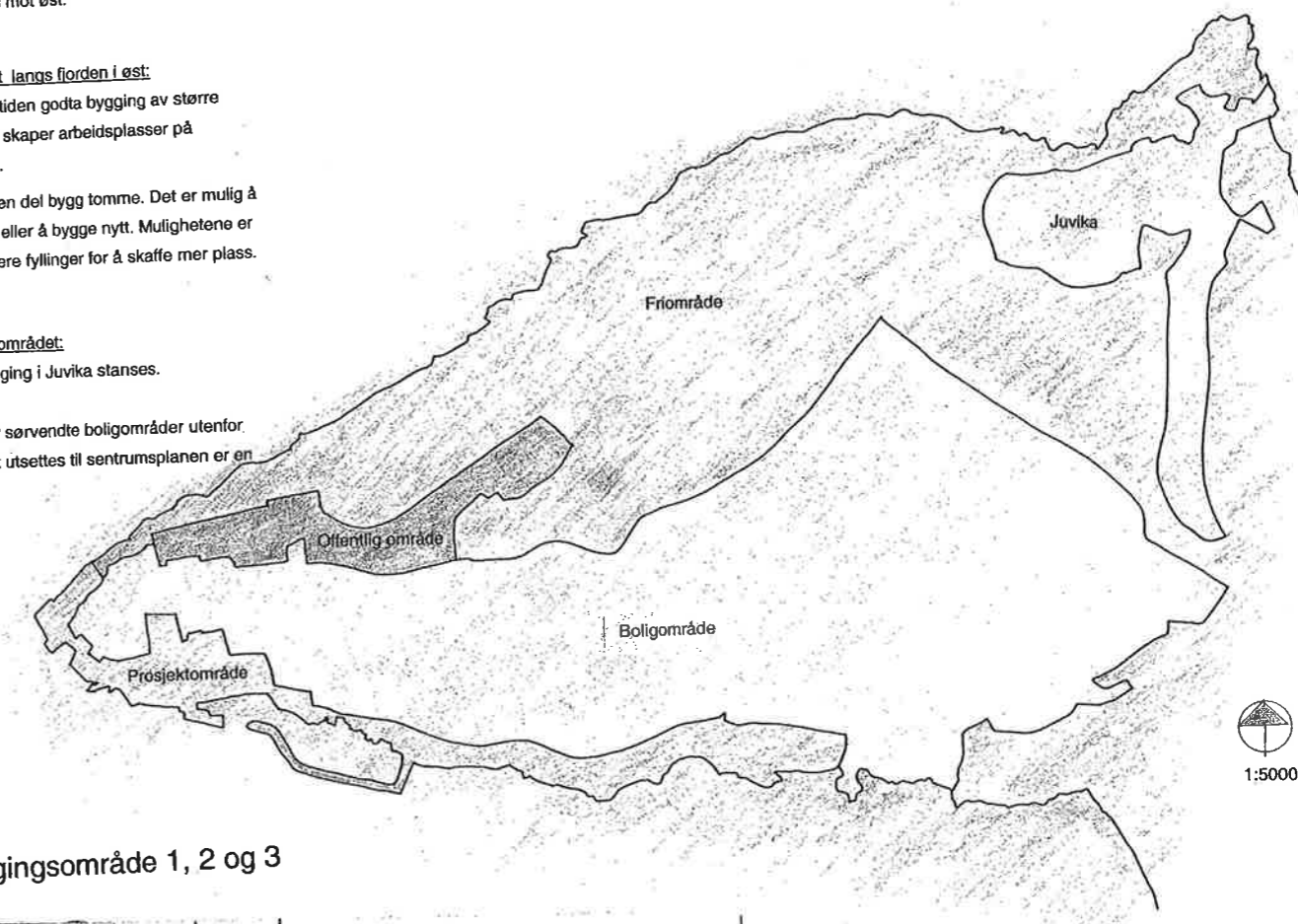
Konseptskisse

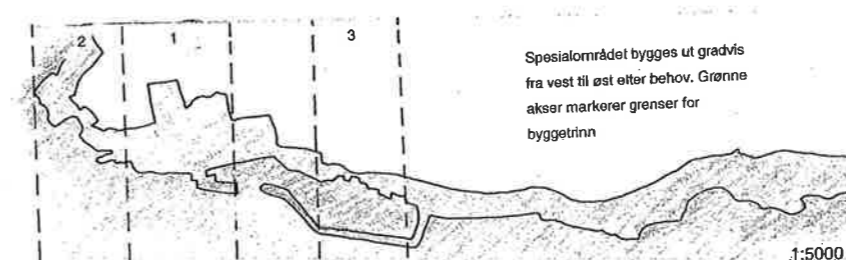
Avgrensning av prosjektområde

Det nye, tette sentrum legges til dagens sentrum. Herfra kan sentrum spre seg langs fjorden mot vest fram til en naturlige avgrensning der berget stiger bratt ytterst på Odden, og mot øst fram til det første industribygget. Sentrumsområdet vil på denne måten vokse forbi det historiske området Lapphella. Herfra vil området østover mot Dalan stå til disposisjon som spesialområde for større byggeprosjekter.

Primært fokusområde på bakgrunn av hovedmål.

Utbyggingsområde 1, 2 og 3

1:5000

Sammen i sentrum

Delmål:

- Bedre de offentlige rom.
- Generere gode møtesteder.
- Bedre kontakten med vannet.
- Opprettholde og bygge ut kulturtilbudet.
- Gjøre kulturtilbudet synlig i sentrum.
- Bedre kulturtilbudet til unge på Hemnesberget.
- Fortsett festivalvirksomhet.
- Legge opp til muligheter for båtturisme og overnatting.
- Økonomisk realisme: bruke dagens infrastruktur i størst mulig grad.
- En økologisk plan.
- Legge opp til mindre billisme i et tettere sentrum.
- Prioritere fotgjengere.

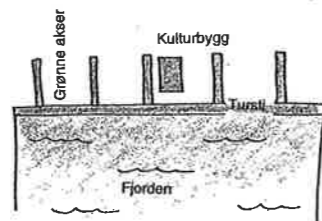
Føringer på bakgrunn av delmål:

- Ressurser legges i offentlige rom, spesielt i opparbeidelse av torget.
- Møteplass innendørs i det nye kulturbygget. Gode og solfylte møtesteder på torget (sol på dagen) og museumsplassen ved fergeleiet (sol på kvelden).
- Det anlegges turakse langs vannet.
- Kulturtilbud ved Olsenhågen flyttes til sentrum.
- Musikk-/ kulturskole i kulturbygg.
- Konferansesal i kulturbygg som kan brukes til helgekino.

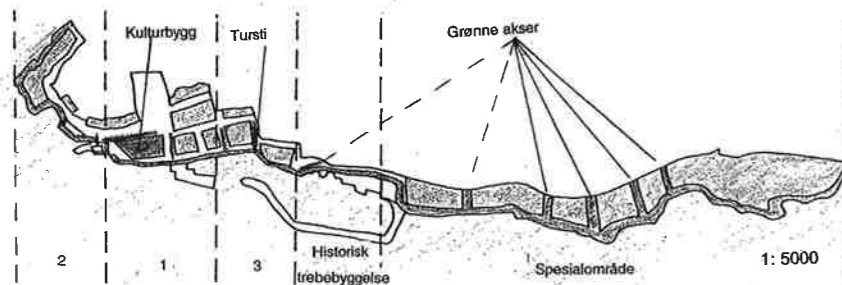
- Galleri i kulturbygget.
- Beholde store utearealer for festivalvirksomhet. Kulturbygget skal brukes til innendørs festivalvirksomhet.
- Gjestebåthavn ved sentrumsområdet. Gjesteovernatting øst for coop, langs fjorden.
- Bruke dagens infrastruktur, men opparbeide torg og Riksveien gjennom sentrum (dette er det allerede bevilget penger til fra Vegvesenet) Hovedhandlegate legges til parallellgaten nedenfor riksveien. Denne gjøres enveiskjørt.
- Parkering langs gatene istedenfor på torget. Her gjøres kun plass til noen få p-plasser for bevegelseshemmede og eldre.
- Fortetting av sentrum
- Fotgjengerfelt.

Delkonsept:

- Turakse langs vannet
- Binde turakse til boligområder v.h.a. grønt.
- Kultur/ allbygg i sentrum

Hovedkonsept + delkonsept

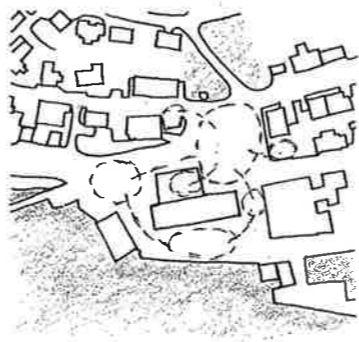
Trafikkhåndtering

- Alt A: opprettholde dagens situasjon. Krever ingen investeringer. Ukurant i forhold til trivsel i nytt sentrumsområde. Dels tungtrafikk gjennom boligområder.
- Alt B: Små utbedringer av dagen situasjon. I forbindelse med opparbeidning av tomt for nytt kulturbygg i sentrum utbedres trafikksituasjonen i sentrumsområdet.
- Alt C og D: Omlegging av matevei til industriområdet via C, tunnel, eller D, vei over jordet ovenfor området. Svært ressurskrevende. Kan bare forsvares om Trinn III bygges ut.

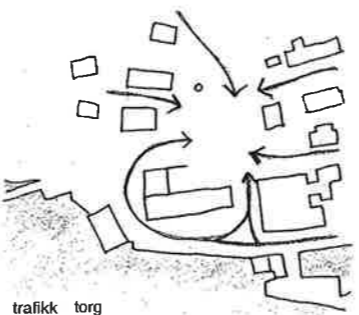
Analyse av dagens torg

I dag framstår torget på Hemnesberget som en uklart avgrenset, tom asfaltflate. Denne brukes til parkering, og som utstillingsplass under festivalene. I sommerhalvåret huser torget også salgsboder. Torget er en viktig møteplass på Hemnesberget. Her står folk mellom sine parkerte biler og prater etter dagens coop-besøk. Utsikten fra torget er flott. En kan se fjorden i sør, og fergeleiet i vest. Kontakten til sjøen er god fra torget, men torget oppleves ikke nede fra sjøen på grunn av en tre meter nivåforskjell.

Trafikksituasjonen på torget er vanskelig, og et hierarki i gatene som leder ut av torget er ikke merkelig.

Det eksisterende torget består av flere uklart avgrensede rom.

Prosess, torget

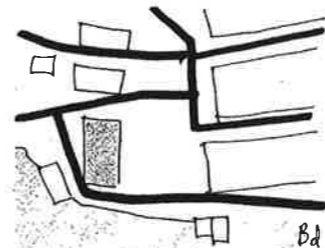
Fleire forslag til nytt hotellbygg, og flere trafikkløsninger ble valgt før valget falt på den løsningen som er vist. På plansjen med skisser fra prosessen vises noen av de tidligere forslagene. Deres for og bakdeler ble vurdert i tabelloppsett, og løsning Bd kom best ut. Den viser et kulturbygg som innrettet seg etter eksisterende grammatikk på plassen, åpner opp mot fjorden i sør, og lar tungtrafikken gå langs fjorden heller enn langs torget. Etter at løsning Bd ble valgt har konseptet endret seg, men hovedprinsippene er de samme.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Aa	+					+		+		
Ab	+			+			+		+	
Ac	+	+						+		
Ad	+			+		+	+	+		
Ba	+	+		+	+	+	+			+
Bb	+	+	+	+	+	+	+			+
Bc	+	+	+	+	+	+				+
Bd	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ca	+	+				+	+			
Cb	+	+	+	+		+	+			
Cc	+	+	+	+		+				
Cd	+	+	+	+		+				+

Prosess:
Vurdering av 12 alternativer for torget.

- 1: Solplass mot sør
- 2: Ikke trafikk mellom torget og fjorden
- 3: Amfi/ Utescene
- 4: Ryddig kryss
- 5: Klart torgrom/ romforløp
- 6: Vanskelig helning for tungtransport
- 7: Skygge på torg kl 12.00
- 8: Økonomisk god løsning
- 9: Trafikk langs amfi/ coop
- 10: klar sammenheng mellom plassene

Aa- Cd er vist på plansje 2 med skisse fra prosessen

Premiss for nytt torg

- Rive hotellbygget. Bakgrunnen er at det er siltent, lite fleksibelt og delvis står tomt.

Hovedgrep, Torget

De tidligere frynsete kantene av torget er fylt igjen ved fortetting, slik at rommet lukkes i større grad. Det nye kulturbygget legger seg på langs, for å åpne for bedre, og mer ensidig, kontakt ned til fjorden i sør. Dette bygger opp under føringer i eksisterende struktur der en offentlig akse går ned fra skolen, via parken og ned til dagens torg. Denne aksen er nå åpnet ned mot fjorden.

Selv om det nye torget oppfattes som ett klart rom, har det en klar todeling: dagligtorget og scenetorget. På dagligtorget, oppe på det historiske torget ligger nå hovedinngangen til kulturbygget. Her kan salgsboder og utstillinger fra kulturskolen og Olsenhågen skape skiftende karakter året gjennom.

Den nye byggmassen på torget bør i størst mulig grad fylles med offentlig tilgjengelige funksjoner. Her bør legekontoret, lensmann og kirkekontoret ha sine lokaler. Tannlege, bibliotek og dagligvarehandel ligger her allerede.

Alle bygg på torget skal ha inngang fra torget. Dette for at torget skal sikres et vist antall besøkende daglig.

Trappen ned til scenetorget er bindeleddet mellom de to torgene. Den kan brukes som amfi, sitteplass eller som oppstillingsplass for det lokale mannskorset.

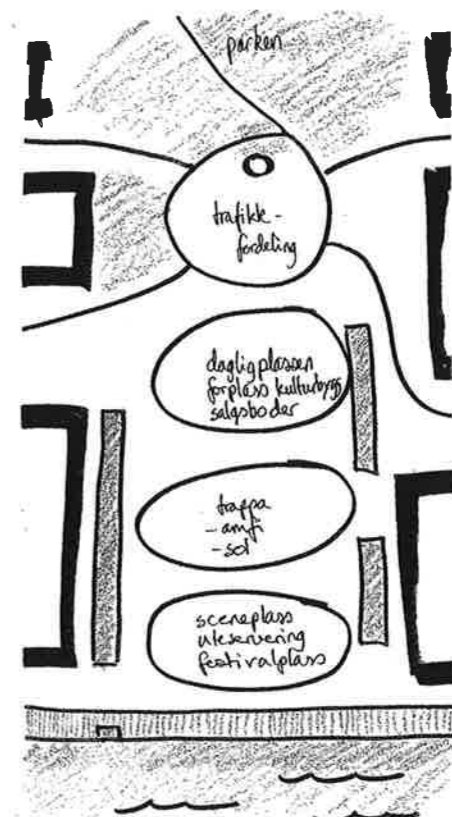
Scenetorget er ment brukt til uteservering ved den nye kulturkaféen i sommerhalvåret. Det kan brukes som scene under festivalenes utekonsert, med fjorden som imponerende bakteppe.

Begge torgene har asfaltdekke, Trappen er av granitt.

Torggata er enveiskjørt mot vest, med bredt fortau på solsiden av gaten. Dette er den tetteste og mest bymessige gata på Hemnesberget. Nå får den et verdig punktum i det nye kulturbygget.

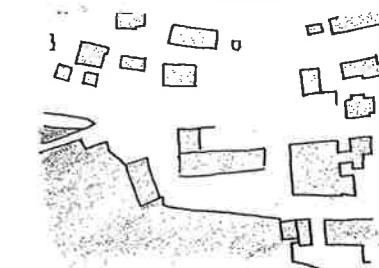
Rundt torget ligger i dag flere tomme forretningslokaler. Der det er mulig bør disse tas i bruk til forretninger igjen om befolkningen øker.

Parkeringen på torget er flyttet dels ned på fergekaia, og dels langs de omkringliggende gatene. På dagligtorget ligger noen få parkeringsplasser for bevegelseshemmede.

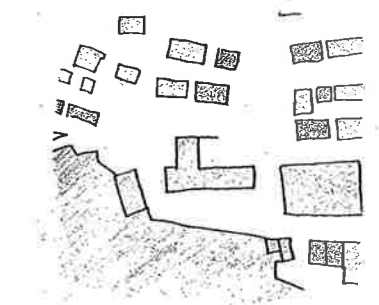

Det nye torget vokser fram

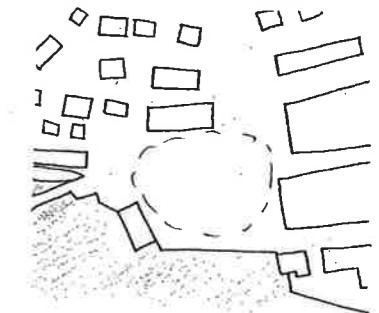
Trinn 0: Det eksisterende torget.

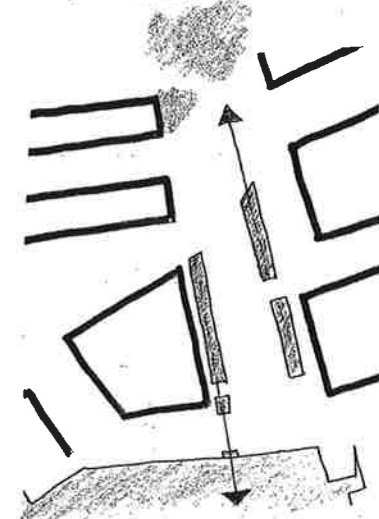
Trinn 1: Torget etter fortetting. Et mindre torg. Nye, klare grenser.

Trinn 2: Hotelllet rives. En stor tomt.

Trinn 3: Nytt hotellbygg. Klart avgrensede plasser, med klar samnhørighet skapt av grønne drag. Mer oversiktelig og hierarkisk trafikkløsning. Kontakten med fjorden forsterkes.

Alternativ plan, torget

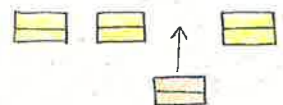
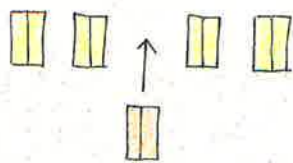
I tilfelle bevilgninger til nytt kulturbygg lar vente på seg, kan det gamle hotellet gis til folket og brukes til midlertidig kulturbygg. Da kan allikevel torget opparbeides dels etter planen, men uten vannrennen og med en smalere trapp. Slik kan torget brukes fram til den dagen bevilgningen kommer.

Sammen i sentrum

Prinsipp nybygg:

Inne i gjenreisningsbebyggelsen

- Tilpassing av høyde/ takform til eksisterende bebyggelse.

- Muligheter for eneboliger/ tomannsboliger.
- Inne i sentrumsområdet skal 1. etg ha kontor/ butikklokale ut mot gaten.

I nye felt

- Moderne uttrykk, løsrevet fra eldre bebyggelse for å markere overgang.

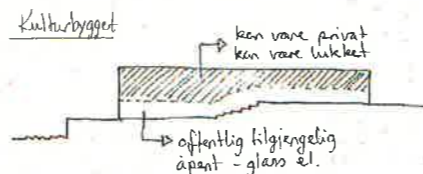

- Forholde seg til punktarkitekturen ved å ivareta gløttene mellom husene på Hemnesberget.
- Maks høyde: 3 1/2 - 4 etg.
- Tett lav, bør være leiligheter/ rekkehus
- 1. etg bør bygges fleksibel nok til å kunne ivareta flere slags bruk, f.eks næring/ kontor/ kafé

Det nye kulturbygget

- Bør inneholde galleri, atelier for kunstnere fra Olsenhågen, øvingsrom for musikk-skole, konferansesal / helgekino samt kafé eller restaurant. Kan også inneholde en del leiligheter for friske eldre, evt. overnattingsmuligheter for kunstnere/ konferansegjester/ båt- eller festivalturister samt sommerskoleelever.
- Bør bygges med stilige og kommunale midler.
- Bør fungere som trekkplaster for Hemnesberget. Signaleffekten er viktig. Spennende arkitektonisk uttrykk er et krav. Tenk et billigere og mer beskjedent Bilbao på Hemnesberget.
- Byggets uteområde skal utarbeides med tanke på gode og solrike uteområder med kontakt til vannet og på bruk under festivaler.
- Bygget bør åpne seg mot plassen, dvs. ha store vindusflater mot torget i første etasje.
- Alle arealer i første etasje som vender ut mot torget, skal være allment tilgjengelige. Innganger til eventuelle private deler av bygget legges mot sør eller vest.

Større bygg i spesialområdet

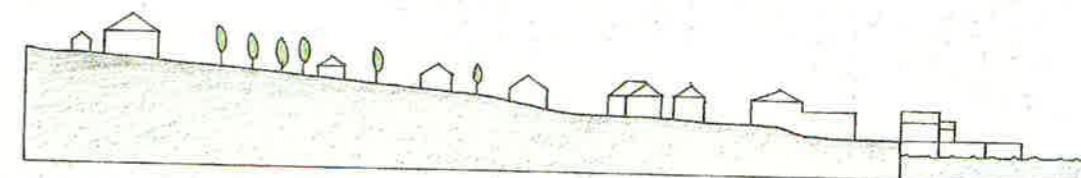
- I spesialområdet bør det bygges bygg med en større grunnflate. 1. etg bør brukes av industri/ næring/ kontor og 2. og 3. til kontor/ bolig.

Festivaltomta

Armert gress dekker denne eneste flate, sentrumsnære tomta. Her kan festivaler, båtutstillinger, korttidsopphold for bobiler og tivoli finne et egnet sted.

Snitt 1: 1000 AA

Snitt 1: 1000 BB

Sammen i sentrum

Plan 1: 200

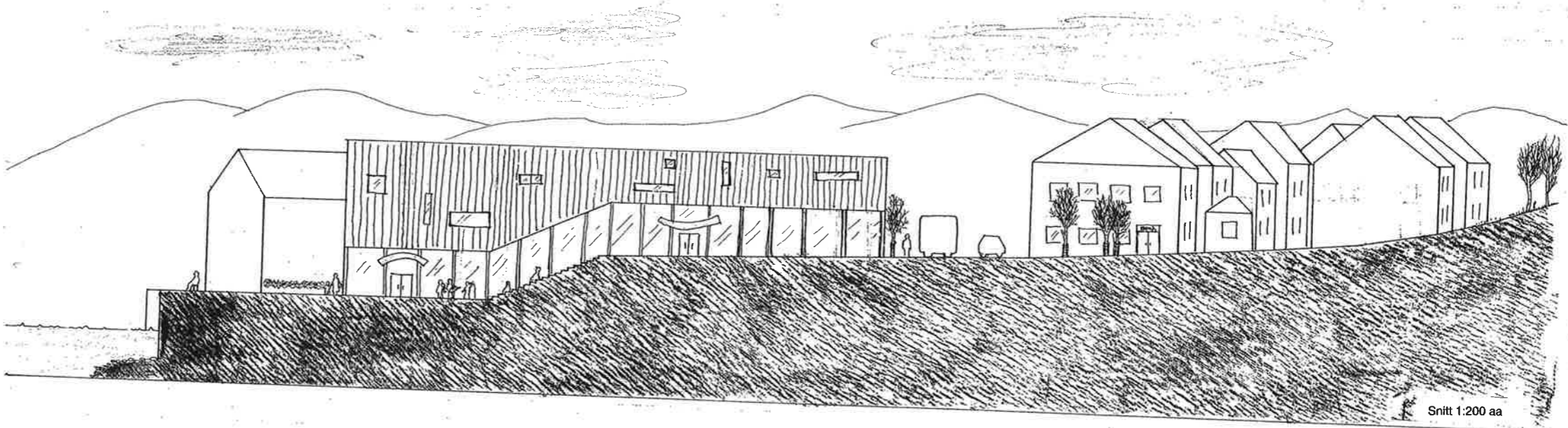
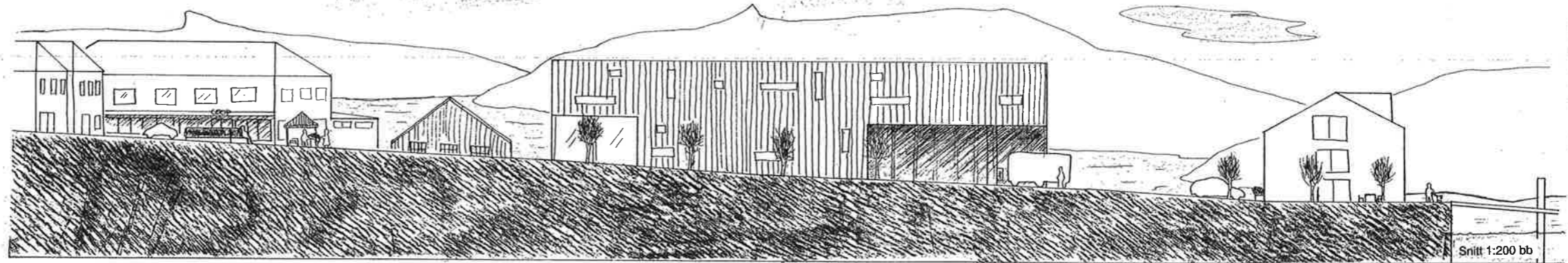
Sammen i sentrum

Designprogram, turakse

Langs vannet går en turakse med grovt tredykke. Den binder sentrumsområdet sammen og skyter grønne greiner opp i boligområdene for å trekke folk ned til fjorden. Langs aksen har Rana Plast, båtbyggeriet, laget sitteinstallasjoner i plast og glassfiber.

Belysningen er unison langs aksen og består av kuppelformede, lavtsittende skjærmer – også disse av hardplast.

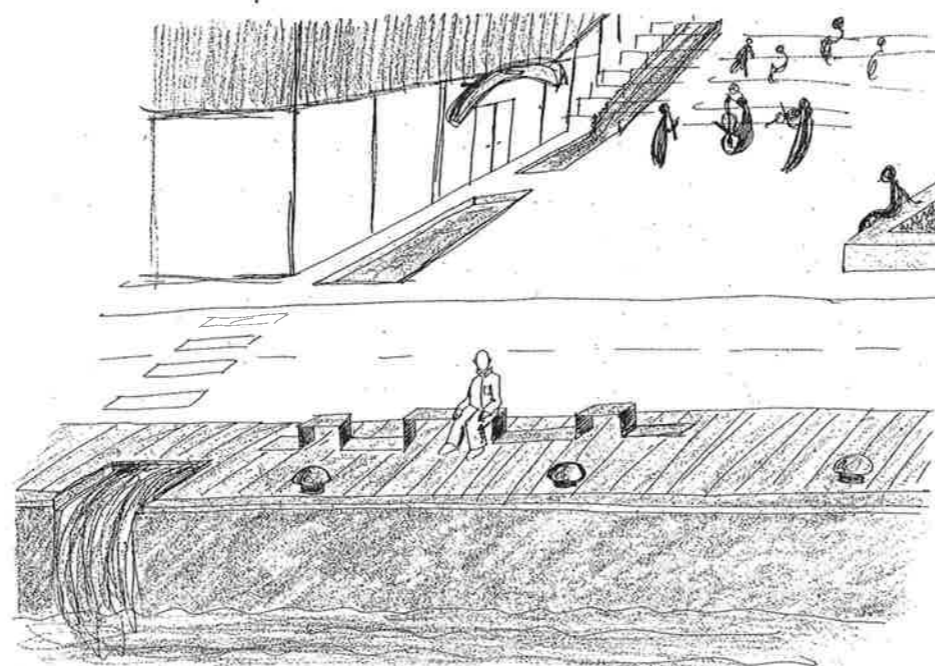
Fra turaksen kan en komme ned på gjestekaia, som er en nedfelt, permanent flytebrygge nedenfor steinmuren ved coop. En trapp leder ned på flytebryggen, men en kan også komme ned langs rampen i øst.

Grønn linje på torget

Den grønne gresslinjen er en av de mange grønne dragene ned fra boligområdene til turaksen langs fjorden. Den er spesielt utformet, av hensyn til sin viktigere plassering på torget. Den er ment å trekke parkdraget som starter ved skolen på toppen av halvøya videre ned til fjorden.

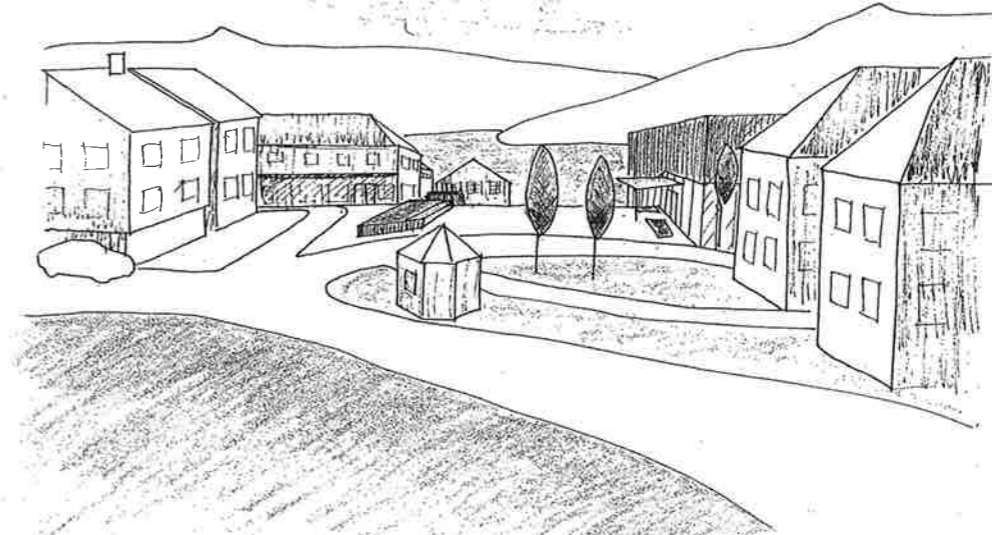
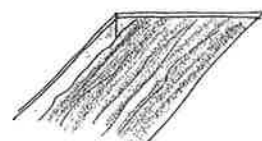
Det foreslås at Rana Plast utformer den 50 cm høye kassen som skal følge langs torget fra parken og ned til vannet. Kanten av kassen, mot sør bør utformes så bred at den gir sittemuligheter.

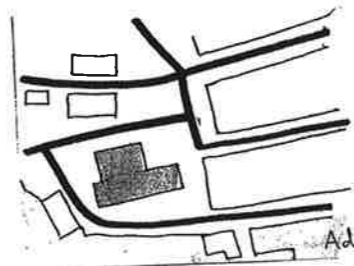
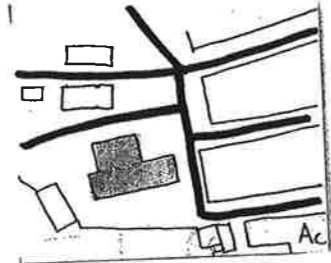
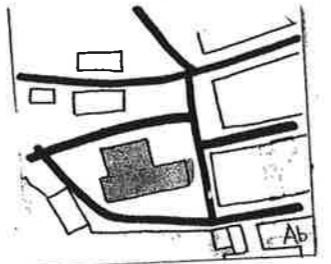
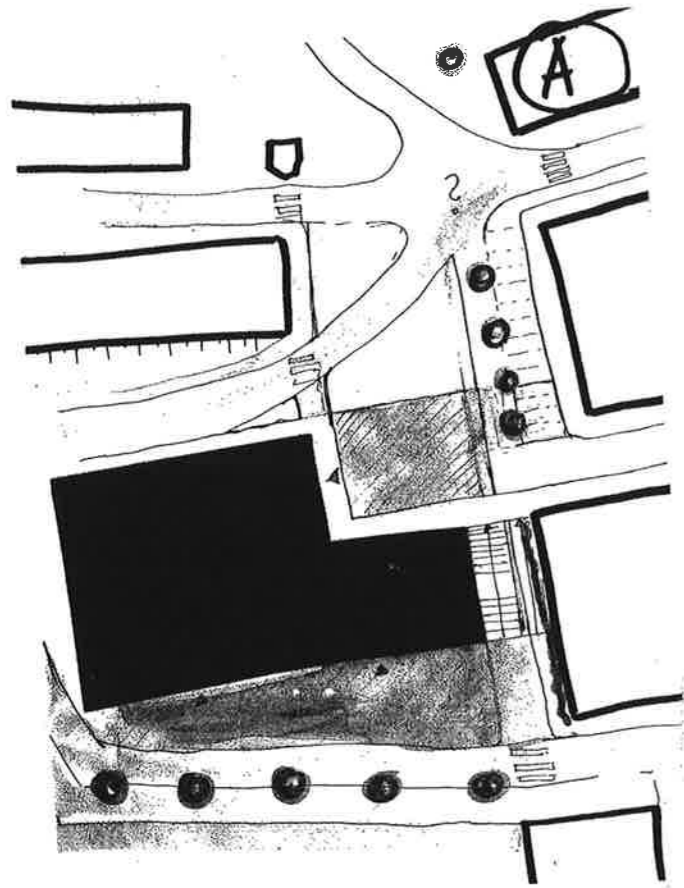
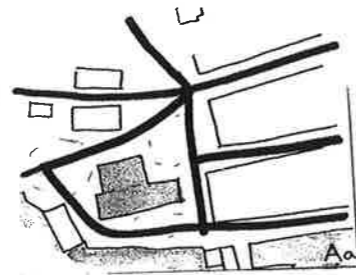
Blå linje på torget

Vannet pumpes opp fra sjøen og renner ned gjennom en grunn, nedfelt, terrassert hardplastrenne. Den benytter seg av pumpeanlegget til det nye kulturhusets varmpumpeanlegg.

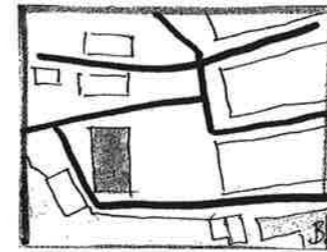
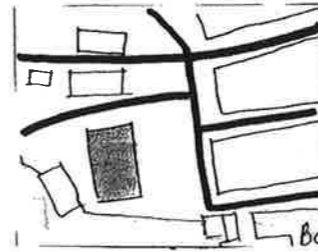
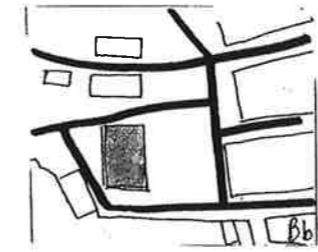
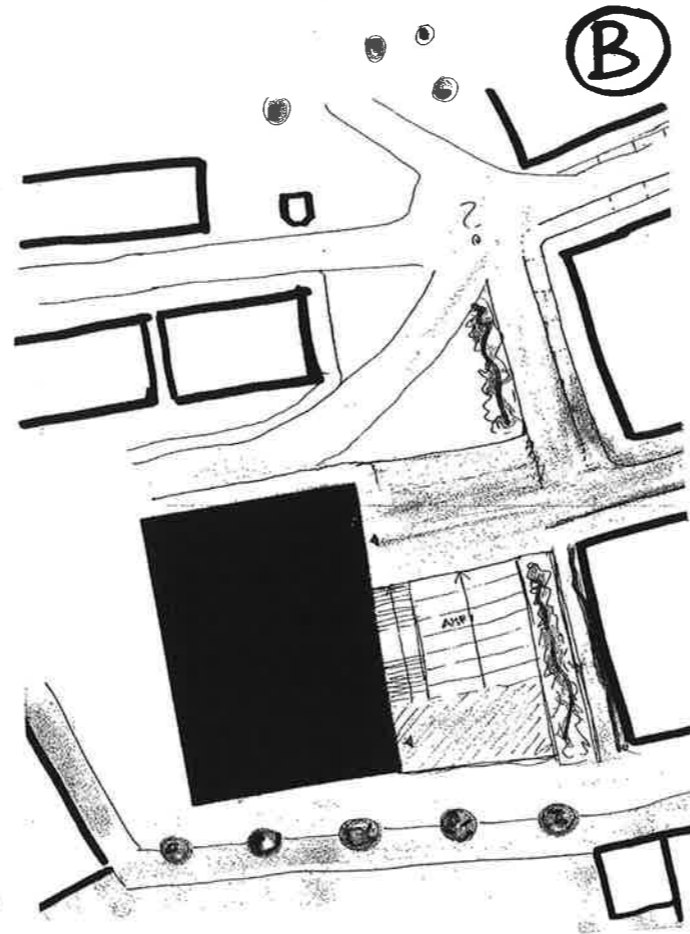
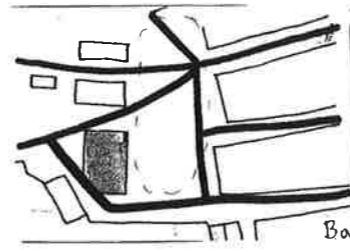
Inngangene til det nye kulturbygget legges som broer over vannrennen.

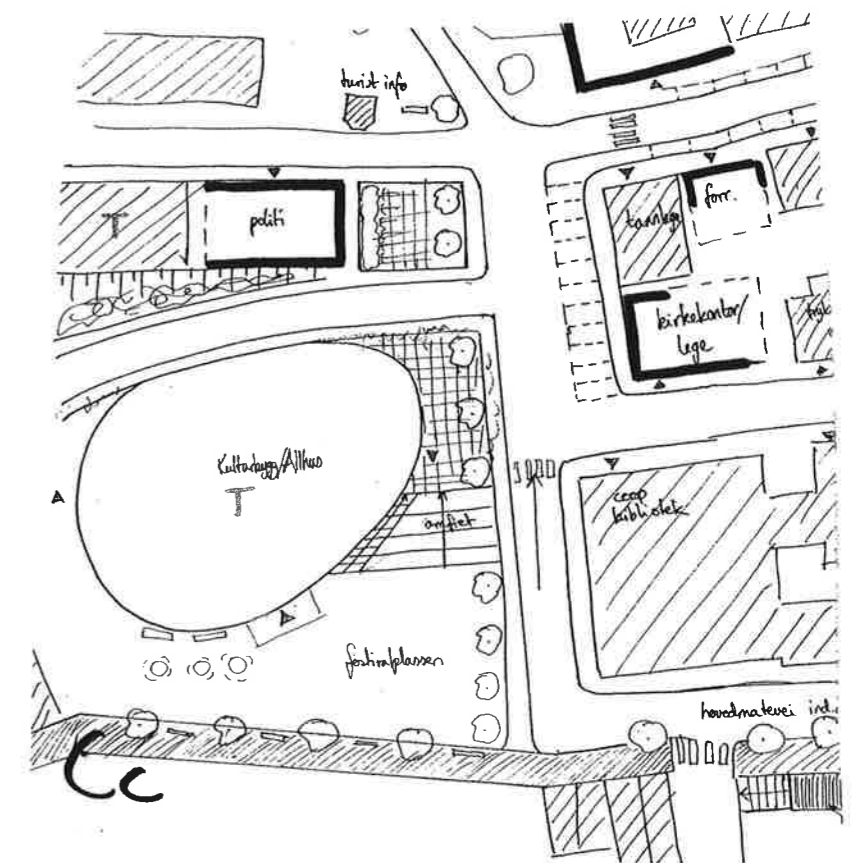
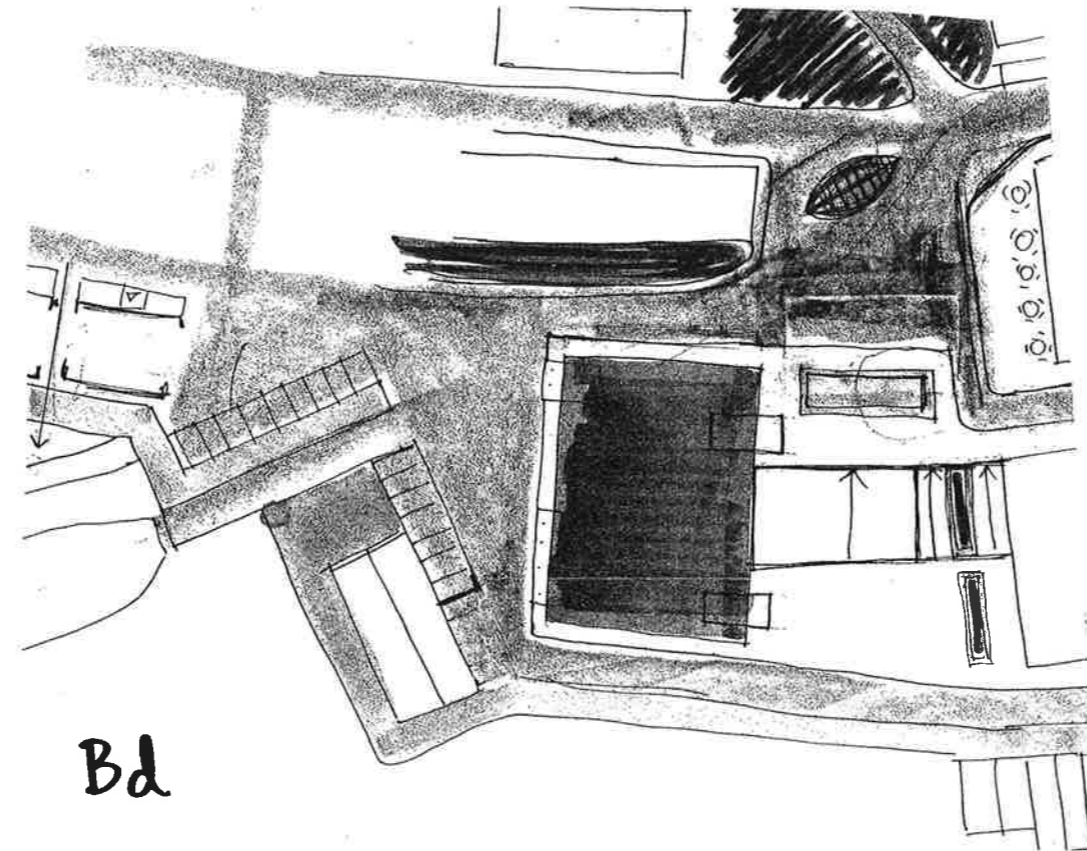
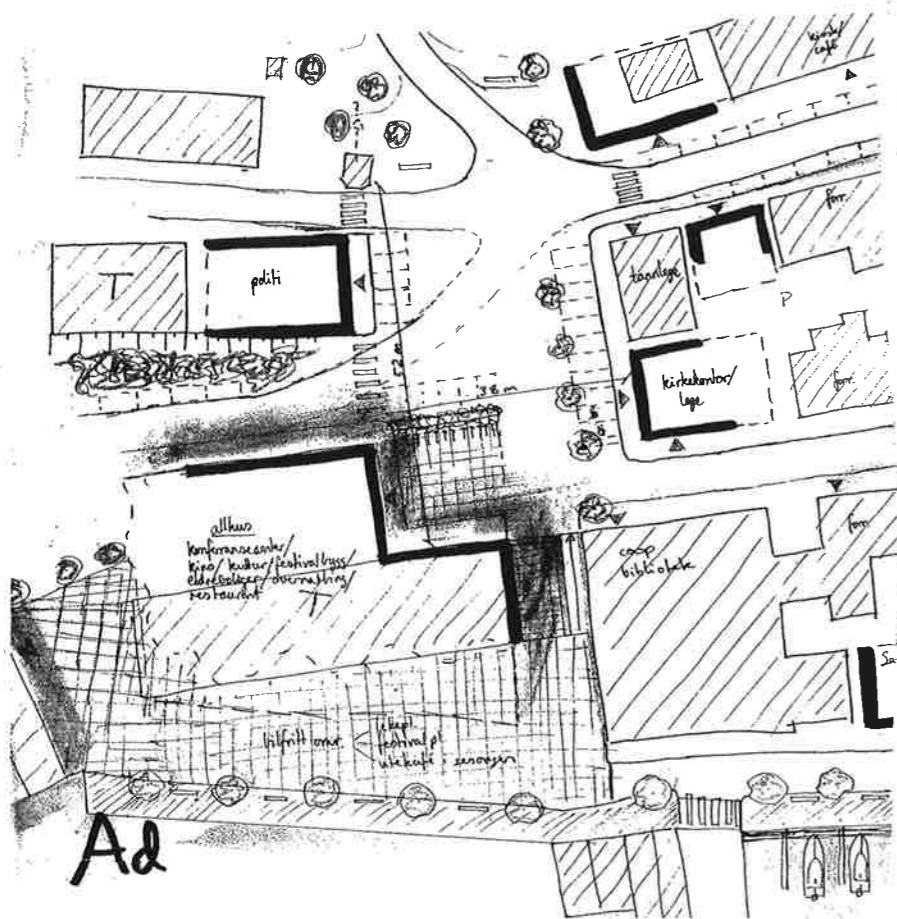
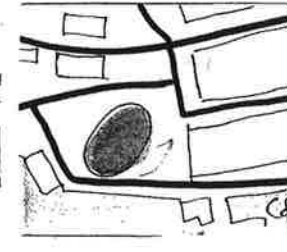
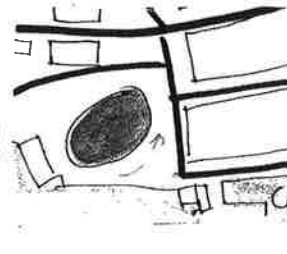
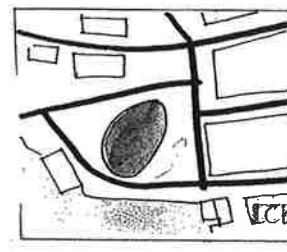
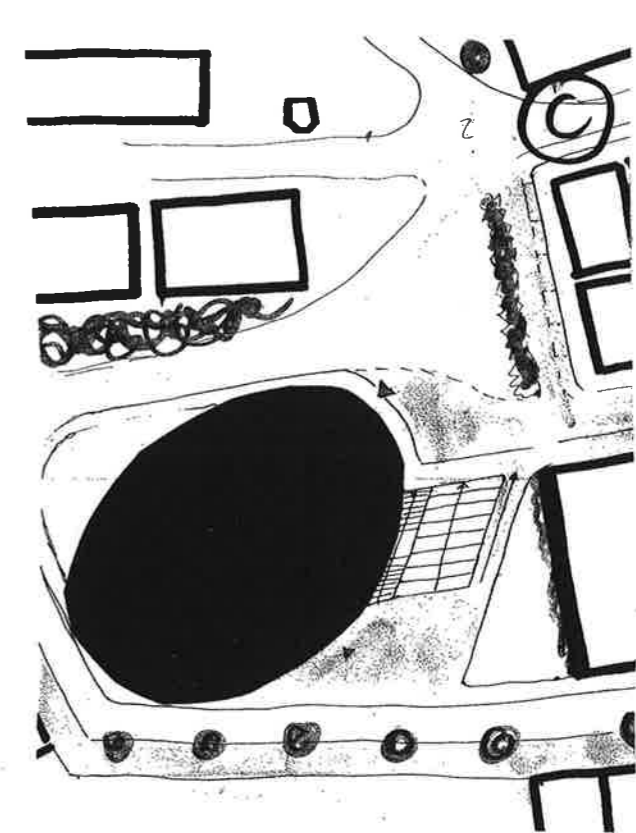
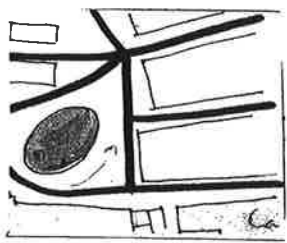
**(A) - DAGENS
HOTELLBYGG**

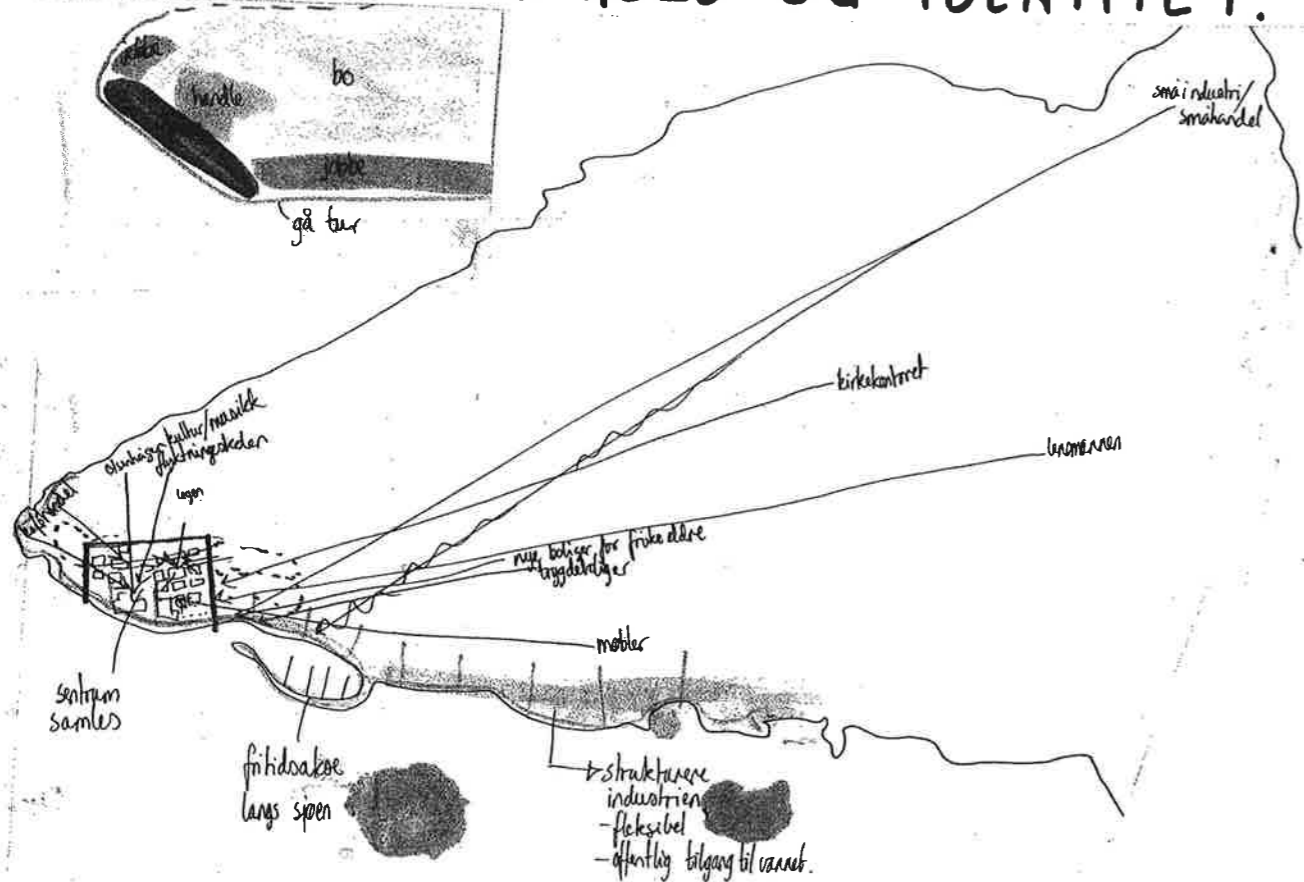
**(B) NYTT KULTURBYGG
- INRETTET
EKSISTERENDE
LINJER PÅ TORGET.**

**(C) NYTT KULTURBYGG
- PUNKTBYGG
I "PARK"**

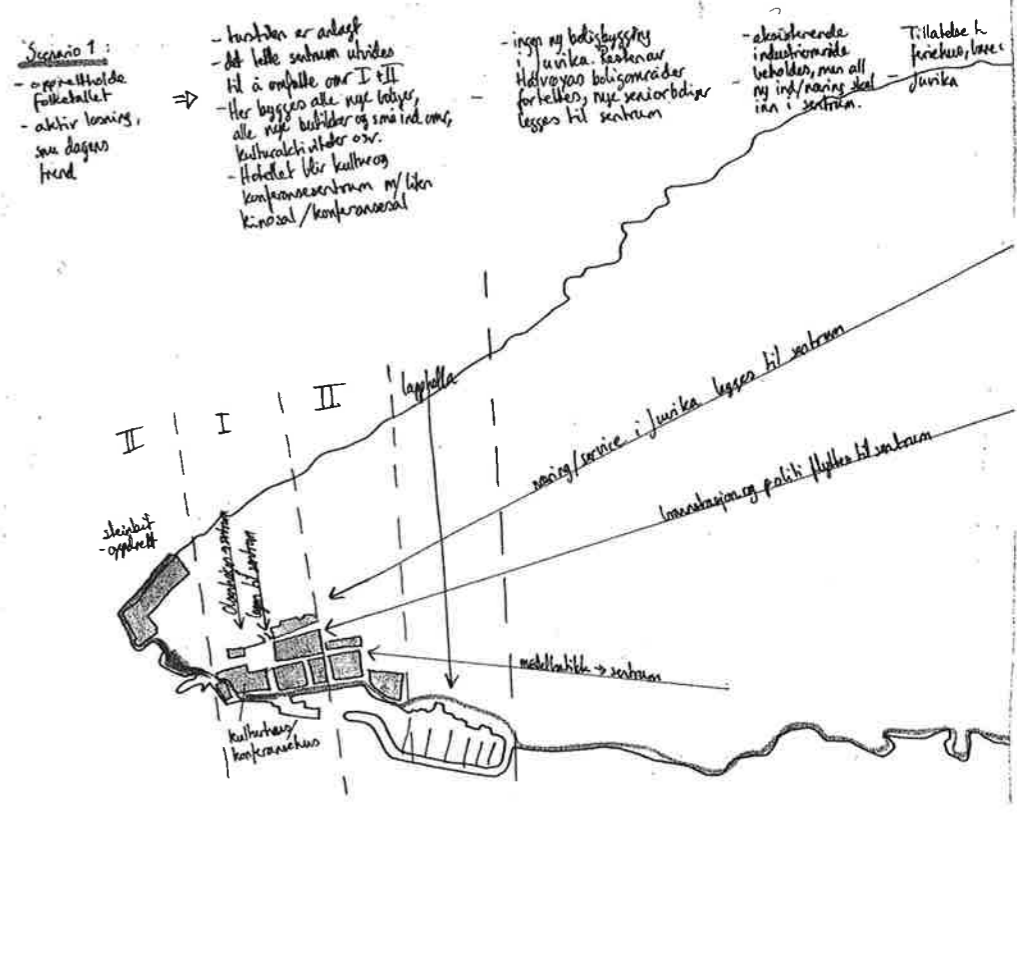
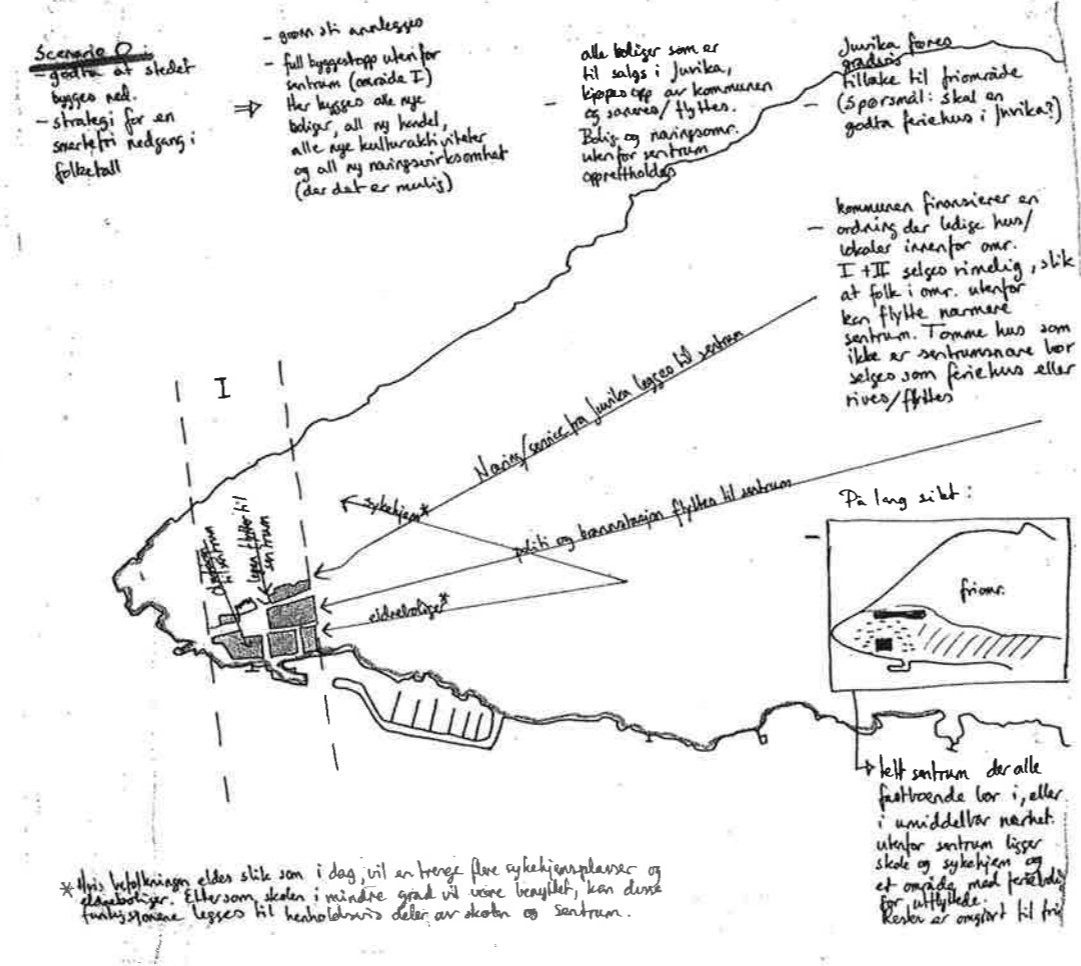
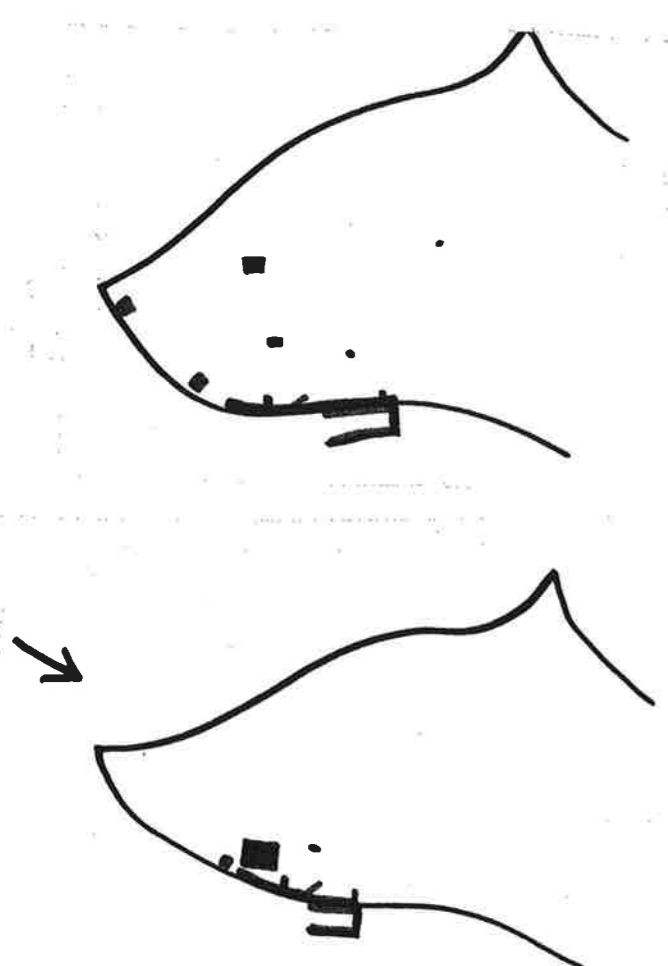
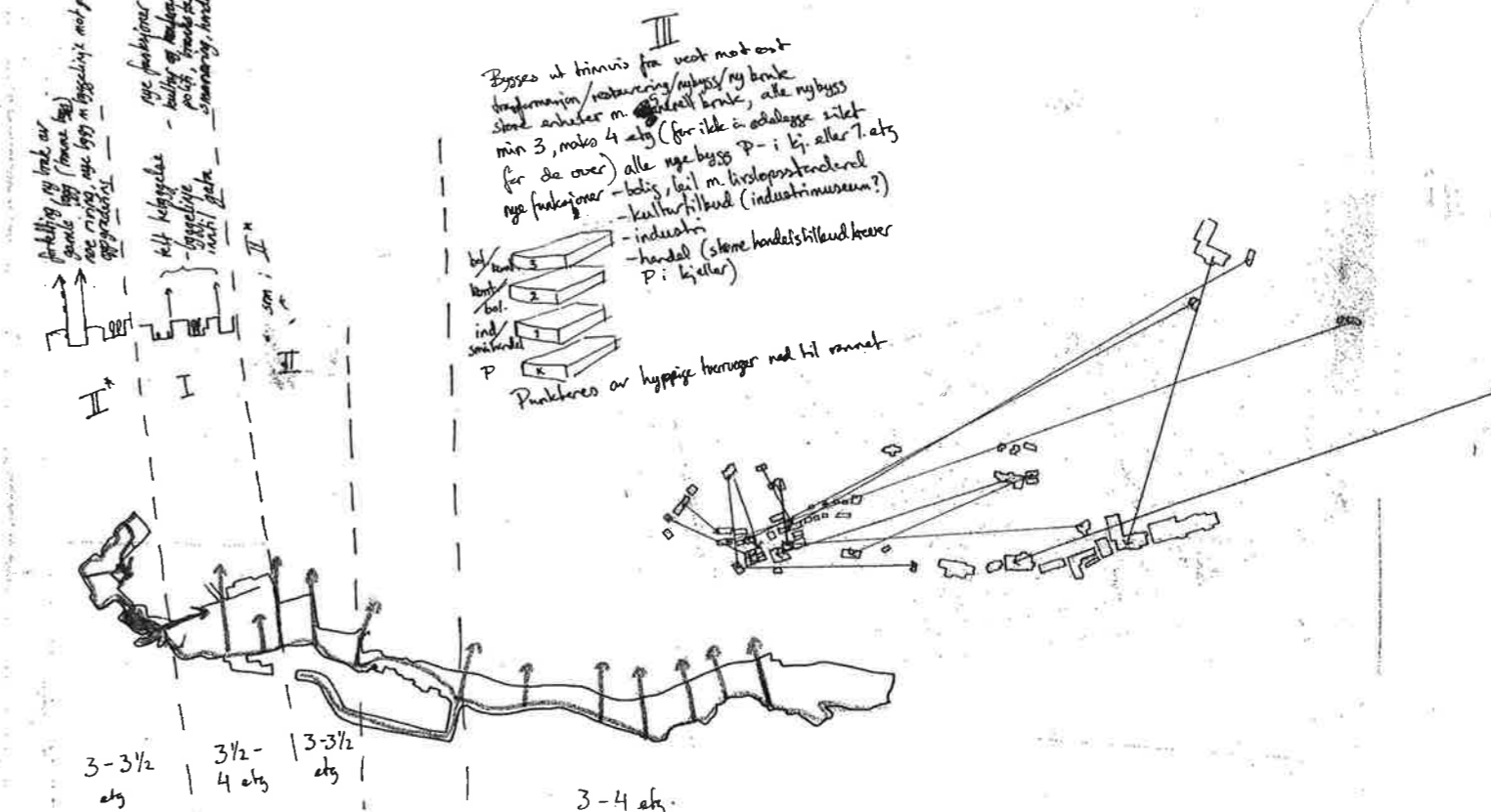

SAMLE AKTIVITET, GENERERE AKTIVITET, GENERERE SAMHOLD OG IDENTITET.

Trinnvis utvikling, transformasjon:

- scenario 0 - nedgang i befolkning: - et lettere sentrum i område I, funksjoner samles her, ingen virksomhet utenfor zone I
- scenario 1 - stabilt folketall: - et lettere sentrum i område II, fall ny byssetting samles i område I og II. Funksjoner samles i zone I+II
- scenario 2 - vekst i folketall: - et lettere sentrum i område I+II, ny byssetting foregår trinnvis i område I → II → III. I område III bygges boliger, næring, småhandel

Scenario 0
 - godta at stedet bygges ned.
 - strategi for en smertefri nedgang i folketall

- overraskende
 - full byggetopp uten for sentrum (område I) her bygges alle nye boliger, all ny handel, alle nye kulturaktiviteter og all ny næringsvirksomhet (der det er mulig)

alle boliger som er til salgs i Juvika, kjøpes opp av kommunen og soverne/flyttes. Bolig og næringsomr. utenfor sentrum opprettholdes

Juvika foreslås gradvis å flyttes til friområde (Spørsmål: skal en godta feriehus i Juvika?)

kommunen finansierer en ordning der ledige hus/leiligheter innenfor omr. I+II selges rimelig, slik at folk i omr. utenfor kan flytte nærmere sentrum. Tomtehus som ikke er sentrumsnære bør selges som feriehus eller rives/flattes

Scenario 1
 - opprettholde folketallet
 - aktiv løsning, se dagens trend

- turistene er adasgt
 - et lettere sentrum utvikles til å omfatte omr. I+II
 - her bygges alle nye boliger, alle nye butikker og små ind. omr., kulturaktiviteter osv.
 - Hotellet blir kultur og konferansesentrum og liker kino/sal/konferansesal

- ingen ny boligssetting i Juvika. Leier av tidligere boliger områder fortelles, nye næringsomr. legges til sentrum

- eksisterende industriområde beholdes, men all ny ind/næring skal inn i sentrum.

Tilrettelegging for feriehus, leire i Juvika

Scenario 2
 - vekst i folketall

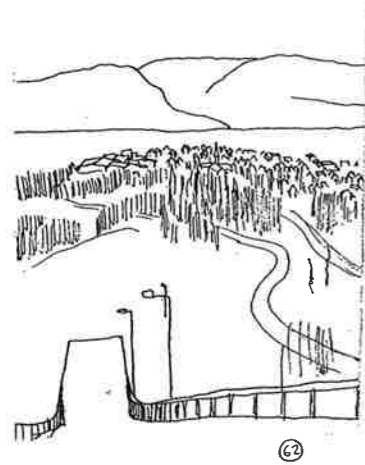
Bygges ut trinnvis fra vest mot øst
 transformasjon/restrukturering/ny bygging
 store anstalter m. offentlig bruk, alle nybygg min 3, maks 4 etg (for ikke å ødelegge silet for de over) alle nye bygg P- i kj, eller 7. etg for de over)
 nye funksjoner - bolig, leil. m. livsoppsattinger
 - kulturtilbud (industrimuseum?)
 - industri
 - handel (store handelskilleland hver P: kjeller)

Punkter av hyppige turer med bil vannet.

3-3 1/2 etg | 3 1/2 - 4 etg | 3-3 1/2 etg | 3-4 etg.

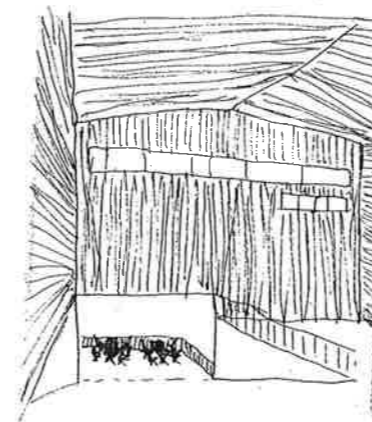
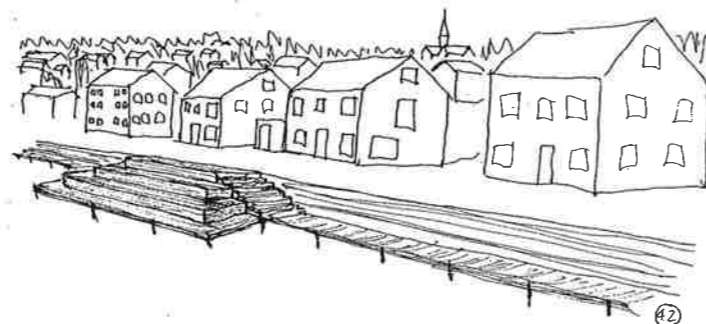
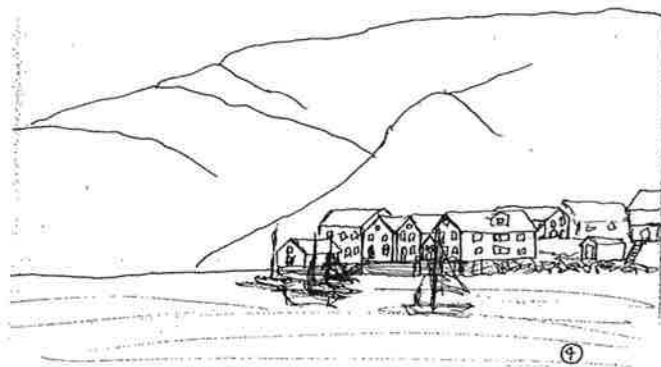
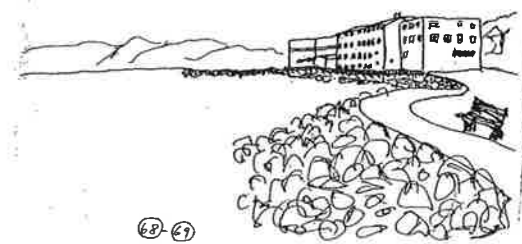
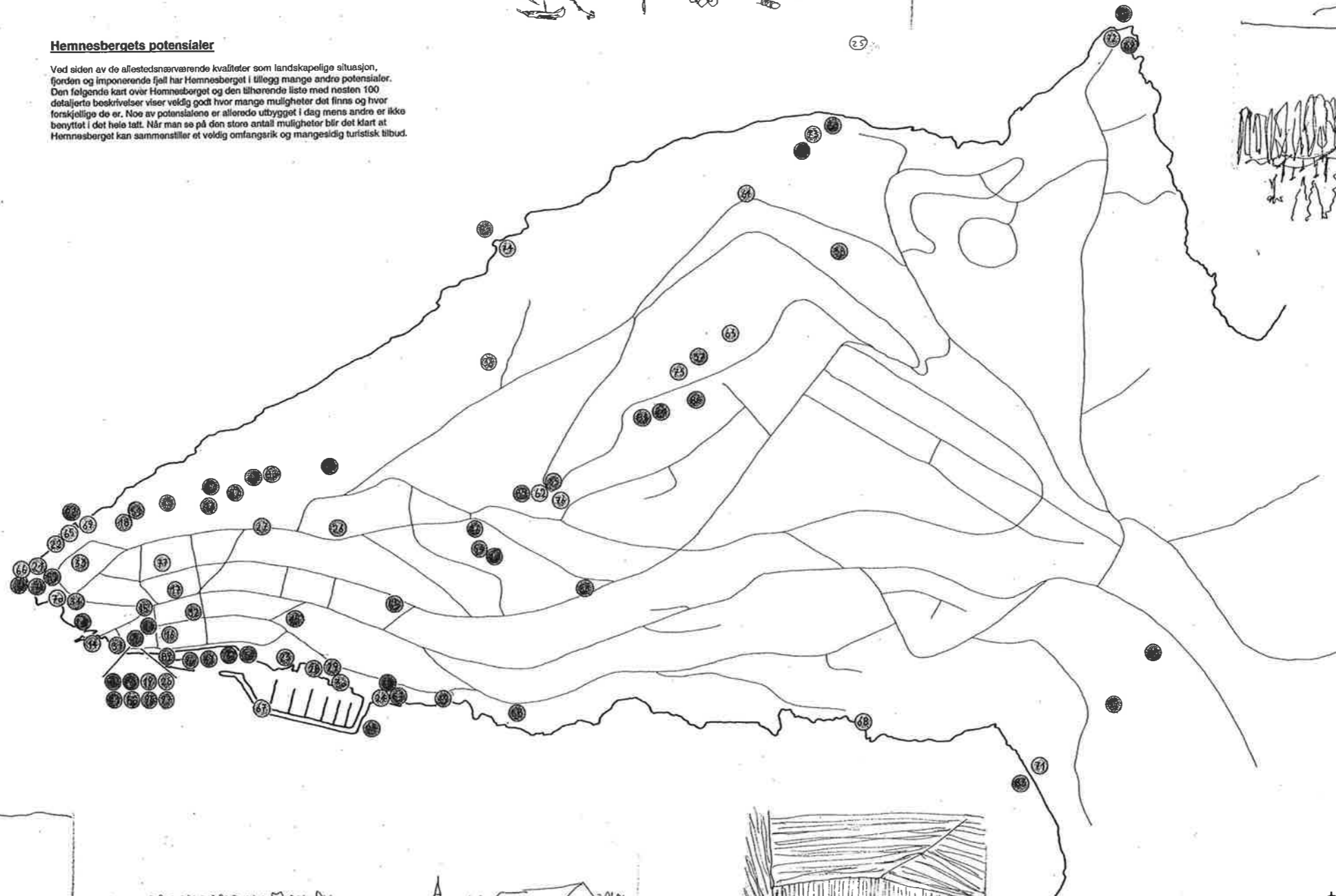
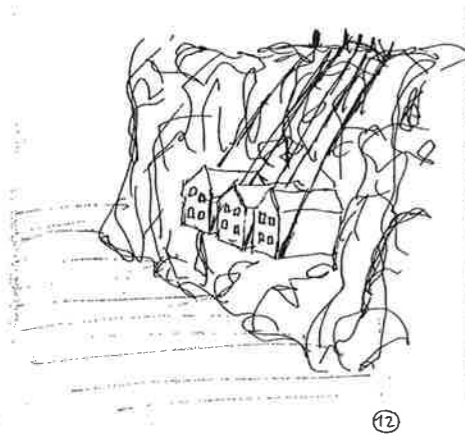
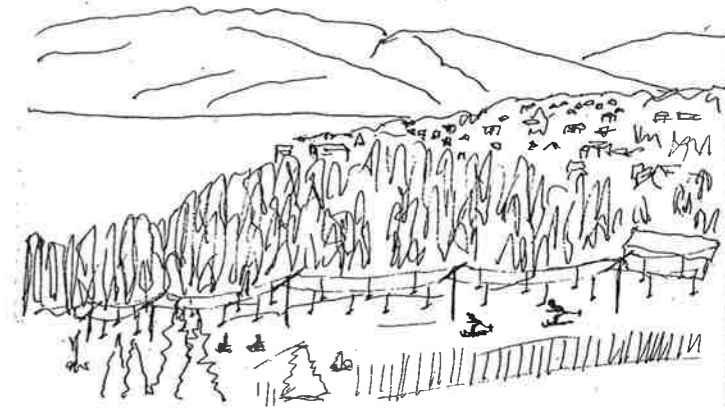
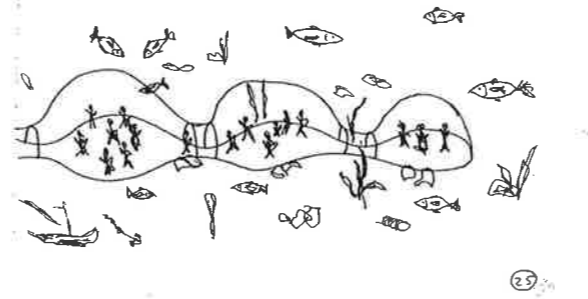
* Hvis befolkningen er slik som i dag, vil en bringe flere sykehjemsplaner og skolebønder. Etter som skolen i mindre grad vil være benyttet, kan disse funksjonene legges til henholdsvis deler av skolen og sentrum.

Andrea Krämer

Hemnesbergets potensialer

Ved siden av de allstedsnærværende kvalitetene som landskapelige situasjon, fjorden og imponerende fjell har Hemnesberget i tillegg mange andre potensialer. Den følgende kart over Hemnesberget og den tilhørende liste med nesten 100 detaljerte beskrivelser viser veldig godt hvor mange muligheter det finns og hvor forskjellige de er. Noe av potensialene er allerede utbygget i dag mens andre er ikke benyttet i det hele tatt. Når man ser på den store antall muligheter blir det klart at Hemnesberget kan sammenstille et veldig omfangsrik og mangesidig turistisk tilbud.

MÅLESTOKK 1 : 5000

A Infosentrale og tilhørende tilbud

1. Hemnesberget trenger en informasjonssentrum hvor alle turistiske informasjon kan bli samles og koordineres. Det beste sted for det er det gamle hotellbygg eller et annet bygg på samme sted. Videre tilbud i tillegg til informasjon og koordinasjon kan være følgende: anmeldekortor, nøkkelutgave, restaurant, café, hotell, sykkelutleie, utleie av kursrom, konferanserom, ...

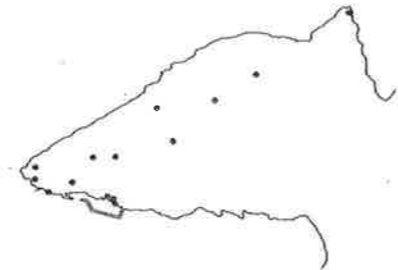
B Overnattingsmuligheter

- Campingplassen på åpent område ved siden av kirken. Her har man fint utsikt nesten helt rund og det er i hvert fall plass nok. Man kan begynner med en liten plass for telt men om det finns behov så kan man senere utbygges. Også caravanoppstilling og feriehus er mulig.
- Det er mulig å ha en liten gjestehavn innenfor moien og foran kalmuren. Fordelen er at den ligger sentralt men bakdol er at det er begrenset plass.
- Det er også mulig å ha en gjestehavn utenfor Odden. På denne måten kunne gjester kommer til Hemnesberget på samme sted som Kong Oskar II ankommet. På Odden er det nok plass til alt som trenges for en gjestehavn men området er ikke god utbygget i dag. Et annet problem kunne være store bølgjer og is om vinteren men når man bruker en flytebrugg så kunne man tar den inn om vinteren.
- På festivalplassen er det plass til feriehus langs sjøkanten.
- Også på steintyllinga ved siden av fergeleite er det mulig å bygge feriehus.
- På Odden stå det to gamle lagerhus i dag. Hvis man rives de ned så kunne man bygge nye hus med for eksempel feriehybel, hoteldrift eller restaurant...
- Om det finns behov for det så kan man tar hotellet i drift igjen.
- På flaten bak hotellet er mange forskjellige overnattingsmuligheter tenkelig: feriehus, feriehybel, hotell, ...
- Internatsbygninger av gamle yrkeskole kan brukes som gruppebolig for eksempel for skoleklasser eller for konferanserøisende.
- Gamle industribygninger som for eksempel rana mek kan brukes til overnatting når de er ikke lenger i drift. Tenkelig kunne være overnattingsstilbud som ungdomsheimberge eller enkle madrassetager for barn- og ungdomsgrupper.
- Ekstrembygninger med overnattingsstilbud er tenkelig på mange sted på Hemnesberget. Eksempler kunne være: hus foran fjellvegger, hus under vann, overnatting i gamle bunkeranlegg, ...
- I tillegg til alle disse "organiserte" overnattingsmuligheter er det selvfølgelig også mulig at private beboere på Hemnesberget tilby et rom til leie.

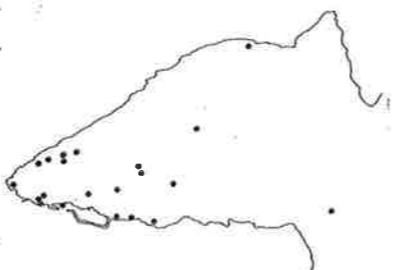
C gastronomie, salg, offentlig trafikk

- Fergeleite
- Busholdeglass i sentrum
- Coop og sentrumsområde med butikker og så videre
- Dagens knelpe "Hansa smygge"
- Galeri Olsenhagen med café og restaurant
- Hotellbygget eller et annet bygg på samme sted kan brukes til café og restaurant og i tillegg til infosentralen kan man også tilby en souvenir-butikk på torget.
- Bak hotellet kan det også være restaurant som kunne tilhøre til Infosentrale.
- På Odden kunne man byggenye hus med restaurant og café når man først rives ned de gamle lagerhus.
- Prestengkalet har en imponerende utsikt mot Ranafjorden og egner seg derfor godt til restaurantdrift.
- Plass til en café eller restaurant på Lapphella finns enten i en av de store gamle byggerne eller i en av de nye bygg på festivalplassen.
- Når en industribedrift legges ned så kunne bygget blir ombygget og brukt til restaurant.
- Muligheter for ekstreme bygg som for eksempel en restaurant under vann er det ganske mange på Hemnesberget.

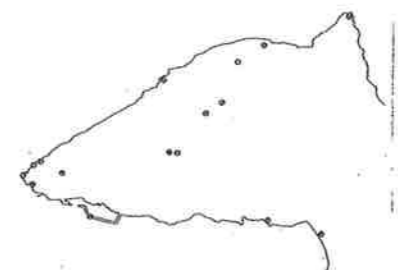
D museer, historiske ting, ...

- For Hemnesbergets kirken kunne man forfatte en kort skriftlig fører og kirken må være en viktig del av "stedstur på Hemnesberget".
- Eik og bøk er lokale minnemarker og må også nevnes i skriftlige stedsfører.
- Hele Lapphellaområdet er historisk verdifull og må bevares. Gamle bebyggelsen kann brukes som utendørs museum.
- Enkelte av de gamle trehus på Lapphella kan brukes som museum. Men det er viktig at museum er tilgjengelig for besøkene! Det må ikke være åpent hele år, det nokker også om man kan hente nøkkelen på infosentralen og om infosentralen organiserer faringer eller bestilling. Kanakje er det noen Pensionister som vil tjene litt ekstra på denne måten?
- Museum på Roghallskatet skulle være bedre tilgjengelig for besøkere. Infosentralen kunne organisere museumsføringer og nøkkelutgave.
- Dagens museum på Ranheimsbygga skulle også være bedre tilgjengelig. Besøker som er interessert i det kunne henvende seg til infosentralen.
- Avismuseum kunne også være tilgjengelig hele år.
- Den største bunkeren, den som ligger på Odden, kunne brukes til museum. Her kunne det være en krigsutstilling som viser hvordan Hemnesberget sa ut før krigen, under krigen og etter krigen. En annen viktig del av utstillingen kan være en turkart som fører besøkene forbi alle synlige rester fra krigstiden som for eksempel bunker og så videre. Koordinasjon av museumsdrift kunne være en oppgave for infosentralen.
- Åpen bunker i nærheten av Aasfjæra. Den bunkeren skal være en del av rundturen "Hemnesberget under krigen", men den kann også brukes for andere ting som for eksempel utstillinger.
- Bunker under jordet som ligger i nærheten av hoppbakken. Den skulle blir tilgjengelig gjort og brukt som en del av en eventyr-lekeplass. I tillegg skal den være en del av rundturen.
- Flere buner i nærheten av kirkegård. Disse bunkerne må bedre sikkes. De skal også være en del av rundturen men i tillegg kan barn bruke de som lekeplass.
- Bunkeren "Waldfrøden" ligger nesten på toppen og i nærheten av idrettspllassen. Taket av bunkeren er borte og derfor er dette egentlig den mest behaglige av Hemnesbergets bunkere. Rundturen "Hemnesberget under krigen" må i hvert fall gå forbi her men ved siden av det blir den allerede i dag brukt som lekeplass.
- Skyttergraven i skogen kunne vises tydeliger når man graver ut en del igjen. Dette kan også være en del av rundturen.
- Den siste bunkeren som kunne blir tilgjengelig gjort ligger på Juvikodden. Den bunkeren kunne være både en del av turtåll i den området og en kunstobjekt.

E Samlingssteder (for konferanser, kurs, musikk, teater, festivaler, ...)

- Den nye torget jeg planlegger er en god møteplass i det fri og kan for eksempel brukes for festivaler. Jeg foreser også en del av torget som podest.
- På baksiden av hotellet er det plass til en ny utoplass. Her planlegger jeg en slags amfi med en store gressflate foran det slik at man kann brukes det til teater eller live-musikk.
- Overfor Inngangen til moien kunne man bygge en tribune med sitteplasser mot fjorden. Det blir dermed et fint sted for teater på vann.
- Skolegården er en stor uteflate som kann kanskje brukes til store arrangementer.
- Idrettspllassen bak skolen kann brukes til små arrangementer.
- Overfor Lapphella ligger en ganske bratt gressflate. Her kunne man bygge et amfi.
- Den store gressflaten i nærheten av internatsbygg kann blir brukt som møteplass og som utstillingsplass.
- Idrettspllassen blir brukt for store idrettsarrangementer.
- Afthuset er den største skjermte samlingsplass på Hemnesberget og kann blir brukt for mange forskjellige ting.
- I de gamle industribygg finns tome romer av forskjellige størrelser. Disse romene kann blir brukt for forskjellige slags arrangementer.
- I det gamle hotellbygg er det nok plass for forskjellige bruk. Her kunne man etablere og leie ut rom til presentasjoner, konferanser, prøver, kurs, ... Også når hotellet blir byggt nytt kan dette være en del av romprogrammet.
- På Galleri Olsenhagen er det både rom til utstilling og rom til forskjellige kunstutbud som for eksempel hobbyarbeid.
- Isteden for de gamle lagerhus på Odden kunne man bygge nye hus med rom til leie for konferanser, utstillinger, kurs, ...
- I hvert fall om ferietiden og kanskje også om ettermiddagen kann romene på skolen blir brukt til kunstutbud.
- På internatsområdet er det overnattingsplass til store grupper men her kunne det i tillegg være konferanserom og rom for kunstutbud.
- Tome butikkokaler akn blir brukt som samlingsplasser for forskjellige ting.
- Se på 55.
- Tome industribygninger kann blir brukt til konferanser, utstillinger, kurs og andere ting som det.
- Se på 57.
- I forbindelse med den liten Skibakken kunne man tilby akkurus og snøretkurs for nybegynnere om vinteren.
- I forbindelse med klatremuligheter i steinbrudden kunne man også tilby klatrekurs og hvis det er mulig også isklarekurs.
- Det er mange muligheter for ekstreme bygninger på Hemnesberget og de kunne også tilby forskjellige typer av samlingssteder.

F Generelle utaktiviteter, naturopplevelse, ...

- Utsiktspunkt hoppbakken med utsikt nesten helt rund. Hoppbakken skulle blir sikker og man kunne også montere kikkert og informasjonstavler.
- Utsiktspunkt på toppen. Her kunne man bygges en liten utsiktstorn med kikkert.
- Dagens utsiktspunkt på Nordsida som kunne blir komplettert med kikkert.
- Utsikt fra Prestengkalet som trenger sittemuligheter.
- Utsikt fra Odden som kunne trenger sittebenker, kikkert og informasjonstavler, verden
- Utsikt fra moien som kunne blir komplettert med benker og kikkert.
- Her kunne det være startpunkt for "spaserturen langs sjøkanten". Denne spaserturen gå gjennom mange forskjellige romsekvenser og er en fint opplevelsesstur. Deler av veggen er allerede ferdig i dag men resten kan utbygges trinnvis.
- Her kunne det være endepunkt av "opplevelsesturen langs sjøkanten".
- Aasfjæra er nesten det eneste sted hvor sjøkanten er fortsatt i original tilstand. Denne rartiten må bevares og kan blir en enda edre opplevelse med hjelp av sitteplasser, grillplass, lektoy og så videre. Aasfjæra kan blir en liten turtåll for familier.
- Dalanbukten er en turtåll allerede i dag. Her kunne man tilrettelegg grillplass med WC og tilleg en lekeplass.
- Juvikodden er også allerede i dag en turtåll for familier. Tilbudet kunne blir enda bedre når man gøres bunkeren tilgjengelig, skaffes sitteplasser og tidsted, oppstilles WC, ...
- Steinbrudet kunne blir en turtåll for familier. Her kunne det kanskje være en tak over sitteplass og grillplass ved siden av klatreveggene. Det kunne også være mulig å stille opp telt her.
- Kastaen er en allerede fungerend turtåll som må ikke forandres. Om det finns behov for det kann den blir utbyggt.
- I nærheten av idrettspllassen kunne det oppstas en slags eventyr-lekeplass. Deler av lekeplassen kann være bunkeren "Waldfrøden" og utsiktstornet på toppen.
- Ved siden av hoppbakken kunne det oppstas et turtåll til, også med eventyr-lekeplass. Utsikten fra hoppbakken og den bunkeren under jorden kann være deler av området og i tillegg kunne det være sitteplasser, tidsted og noen Lektoy.
- Hemnesbergets park trenger ikke store forandringer men prøvongen kunne blir gjort spennender på en eller annen måten.
- Generelt kann hele omgivelsen av Hemnesberget telles som ressurs. Området er perfekt for spaserturer!
- Videre utaktiviteter som kann også regnes med til Hemnesbergets tilbud kann være båtsturer på fjorden, grotteturer i de nærliggende grotter, dagsturer til Mo i Rana, ...

G Sport

- Allhus gøres mye sportlig tilbud mulig.
- Idrettspllassen kann også brukes for forskjellige sportlige tilbud.
- Hemnesbergets svømmehallen er et veldig godt tilbud men det skulle være bedre tilgjengelig og skulle har mer åpningstider.
- Dalanbukten er vel eneste gode badeplass på Hemnesberget. Dette området kunne blir bedre tilrettelegg med dusj, WC og kanskje en liten kabine for å nie seg om.
- Bakken bak Dalanbukten blir brukt som ski-, snøret- og akobakken for barn og ungdom. Her kunne man oppstille en liten heis som skal helst blir sat i gang fra brukere når de kommer og som blir stengt av fra dom nå de gå igjen.
- Hoppbakken er et tilbud som skal ikke forfalles. Om vinteren kan den brukes som hoppbakken mens om sommeren kan den blir brukt som utsiktstornet.
- Den bestående lysloipe trenger egentlig ingen forandringer men det kunne være et rom på idrettspllassen som er varmt opp og åpent om vinteren.
- Steinbrudet kann brukes som klatremulighet. I tillegg kunne det være en grillplass som har også første-hjelp-kasse.
- I tillegg til vanlig klatring kann det kanskje også tilby grotteklatring. Og Isklatring om vinteren.
- Dykkerklubben kunne har en utleie av utstyr og den kunne tilby dykkere og dykketurer.
- Langs kalmuren kann det være en båtutleie. Forekjellige båtstyper kann utleies: sparkebåt, kanu, seilbåt, motorbåt, ...
- Utenfor moien er det god fiskeforhold. På grunn av dette kunne det bygges en trebrygga som gøres det også for handicapet personer mulig å fiske. Også kunne det være offentlig tilgjengelige romer for dyppfrysing av egne fisk og en kjøkken for å lage fiskemat. En tornt for dette kunne være på festivalplassen og nøkkelen kann hentes fra informasjonssentrum.
- Jeg tror prestengkalet er også fint som fiskested.
- Videre gode steder for å fiske er turtållt Kastaen og 94.
- Frilidsområdet på Juvikodden.
- Hemnesberget trenger en sykkelutleie slik at besøkere kann utforske området med sykkel. Sykkelutleie kunne være i forbindelse med infosentralen og kunnen enten ligger i hotellkjelleren eller på festivalplassen eller på Odden.
- Hele området rund Hemnesberget er fint for å gå på tur og infosentralen skulle gi informasjon over alle muligheter det finnes.
- Om vinteren er det god skiforhold og området rund Hemnesberget er perfekt for å gå på ski. Infosentralen kunne gi informasjon over de muligheten det finns og utleie av forskjellige ski er en veldig god mulighet for å utvide Hemnesbergets tilbud for gjester.

Tettstedsopprusting

I mange tilfeller kann det ikke skilles klart mellom definert resemål, som i Norge ofte er et tettsted, og dets omgivelser. Tettstedet er noen ganger selve reisemålet. Andre ganger fungerer reisemålet og miljøet i et tett samspill. Reiselivsbedriftene er blant dem som er mest klar over betydningen av et godt nærmiljø. Godt fungerende tettsteder med estetisk appell såvel til den som bor som til den som er på besøk. Vi tror også at gode reisemål er steder der den besøkende rask opplever kvaliteter som gjør at folk også blir boende. Det er på samme måte når vi selv er turister i utlandet, der tettstedet som regel høyer landsby, og deres visuelle kvaliteter er en del av deres kulturfortelling og vår reiseopplevelse. Vi valgte fire prosjekter i programmet som alle gjelder sammenhengen mellom tettstedsutvikling for de fastboende og reisemålsutvikling for turistene. Hovden, Kabelvåg, Utnes og Norheimsund/Sandven Hotel. De har bydd på svært forskjellige utfordringer, men alle gir konkrete bidrag til å nå et av målene i Norge langs vegen. Gode steder å besøke skal også være gode steder å bo. (Kilde: Reisens estetikk. Norge langs vegen. Håndbok 99)

Hemnesbergets betydning i fortiden, i dag og i fremtiden

Hemnesberget ligger på en halvøy i midten av Ranafjorden og med imponerende fjell helt rundt.

Fra våre stedsanalyser har vi lært at Hemnesberget skyldes sin opprinnelse og videre utvikling fra denne ideale beliggenhet. Nærheten til fjorden skaffet arbeidsplasser og Hemnesberget ble til et viktig håbets- og senter i norden. Men siden båter er ikke lenger den viktigste fremkommingsmidelen og senere siden riksvegen ble omlagt ligger tettstedet litt utenfor i dag.

Hemnesberget har altså mistet sin betydning som handelssted midt i fjorden men hvilken betydning har stedet i dag? Hvilken betydning kan den ha i fremtiden? Hvilke kvaliteter og potensialer er det?

Jeg synes at Hemnesbergets situasjon i landskapet er også i dag det viktigste for dette stedet. Ikke lenger som arbeidskaffende kraft men heller som estetisk potensial.

Mange av Hemnesbergets beboere sier at dette er et sted å bo. Her er det rolig og hvert hus har utsikt mot den inntrykk gjørende landskap, mot fjorden, mot fjellene og så videre. Denne utsagn er helt riktig men er en vakker landskap nok for å skaffe et god sted å bo? Trenger man ikke et estetisk uttrykkende stedsbilde, et godt kulturelt tilbud og mye mer i tillegg?

Og fram for alt: skal man ikke gjøre Hemnesbergets kvaliteter tilgjengelig for så mange mennesker som mulig? Stedets landskapelige situasjon er opplevelsesverdig og alle de andre potensialer er også verd et besøk. Men faktum er at det finnes ikke i minst en overnatningsmulighet siden hotellet ble nedlagt for flere år siden.

Hvorfor turisme på Hemnesberget

Det finns flere grunner hvorfor man skulle gjøre Hemnesberget til et attraktivt reisemål for turister.

Hemnesberget har mange potensialer som er ikke brukt i dag. Jo mer etterspørselen gro jo mer av disse potensialer kan bli tilgjengelig gjort for å formåe de som er interessert i Hemnesberget. Interessert i Hemnesberget og sitt tilbud er ved siden av beboerne fram for alt turister.

Jo større det turistiske tilbud på Hemnesberget blir jo større blir også tilbudet for Hemnesbergets beboere. Et attraktivt formot stede, gastronomi, kulturelle begivenheter, kursstilbudet, ... alt dette er selvfølgelig ikke bare for turister. I tillegg er det sikkert bra å ha overnattingstilbud på hjemmested i tilfelle at man får mye besøk.

Turisme skaffer arbeidsplasser, også typiske kvinnearbeidsplasser. Dette igjen gjør Hemnesberget mer attraktivt som sted å bo.

Forskjellige typer turisme

Turister er mennesker „på tur“, men det er allerede eneste felleskap. Forskjeller er store:

- Reiserende kan komme fra samme region eller fra veldig fjernhet.
- De kan oppholde seg på stedet for noen timer, flere uker, eller flere måneder.
- De kan være på tur alene eller som del av en stor gruppe.
- De kan planlegge og organisere turen selv, ellers kjøpe et "komplett" og la reisekontoret gjøre resten.
- De kan reise med båt, tog, bus, bil, sykkel, på fots, ...
- Grunnen for en reise kan være arbeidet, sport, kultur, og mye mer.
- ...

På samme måten som turisttypene er forskjellige er også deres krav for turistisk tilbud forskjellige. Ellers omvendt sagt: den slags turistisk tilbud et sted har bestemmer hvilke typer turister vil komme. Det er enkelt å regulere hvilke typer turister man vil ha og hvilke typer ikke: man må bare til rette leges et utvalgt tilbud. Beslutningen over hva slags turisme man vil understøtte skulle være avhengig av hvilke typer turister man ønsker på stedet og hvilke ikke.

Planer for turisme på Hemnesberget

Det er klart at ikke alle punkter av den nesten hundre punkter lange listen "Hemnesbergets potensialer" kan bli realisert. Det må treffes en utvalg som er avhengig av etterspørselen og av Hemnesbergets ønsker for turisme på stedet.

Realistisk sett må dette være et trinnsvis utbygging av tilbudet, en utvikling gjennom tiden. Begynnelsen må være de viktigste tingene som er nødvendig for å gjøre turisme generelt mulig. Tilbudet kan bli utvidet senere når Hemnesberget har etablert seg som reisemål for turister. Tidligere er det ikke finansielt lønnsomt å planlegge videre i den retningen.

Først må spørsmålet om hvilke typer turister man forventer på Hemnesberget bli avklart. Jeg synes at det kan i hvert fall på begynnelsen kun være "småturisme". Besøker fra regionen, familier på ferietur, enkelte personer, små grupper, ... I hvert fall mennesker som planlegger og organiserer reisen i hovedsak selv. "Storturisme", "masseturisme" og "organisert turisme" som for eksempel konferansereisende, klassereiser, reiser for store grupper og "all-inclusive tilbud" krever et veldig omfattende tilbud og skulle derfor bli utbygget senere.

Løsning av mitt utkast jobber jeg kun med de konkrete fysiske planer for første trinn av idéskissen for turismeplanlegging på Hemnesberget. Jeg troffe dermed en beslutning over de tingene jeg synes er de viktigste for å begynne med. I tillegg viser jeg med hjelp av planer og tekst hvordan den praktiske utførelse av disse planer kan ser ut.

Hvordan trinn 2 og videre trinn ser ut kan jeg ikke sier i dag fordi det er avhengig av hvordan Hemnesberget og turisme på Hemnesberget utvikler seg i de neste årene. Listen "Hemnesbergets Potensialer" kan være behjelpelig til senere utbygging av tilbudet og til senere turismeplaner.

Trinn 1 av turismeplanlegging og tilhørende planområder

Som trinn 1a) og dermed som viktigste punkt definere jeg innretningen av en infocentrale og skapelse av overnatningsmuligheter på Hemnesberget. Hemnesbergets besøkere trenger informasjon over eksisterende tilbudet, de trenger et sted de kan henvende seg til når de har spørsmål, og de trenger tak over hodet.

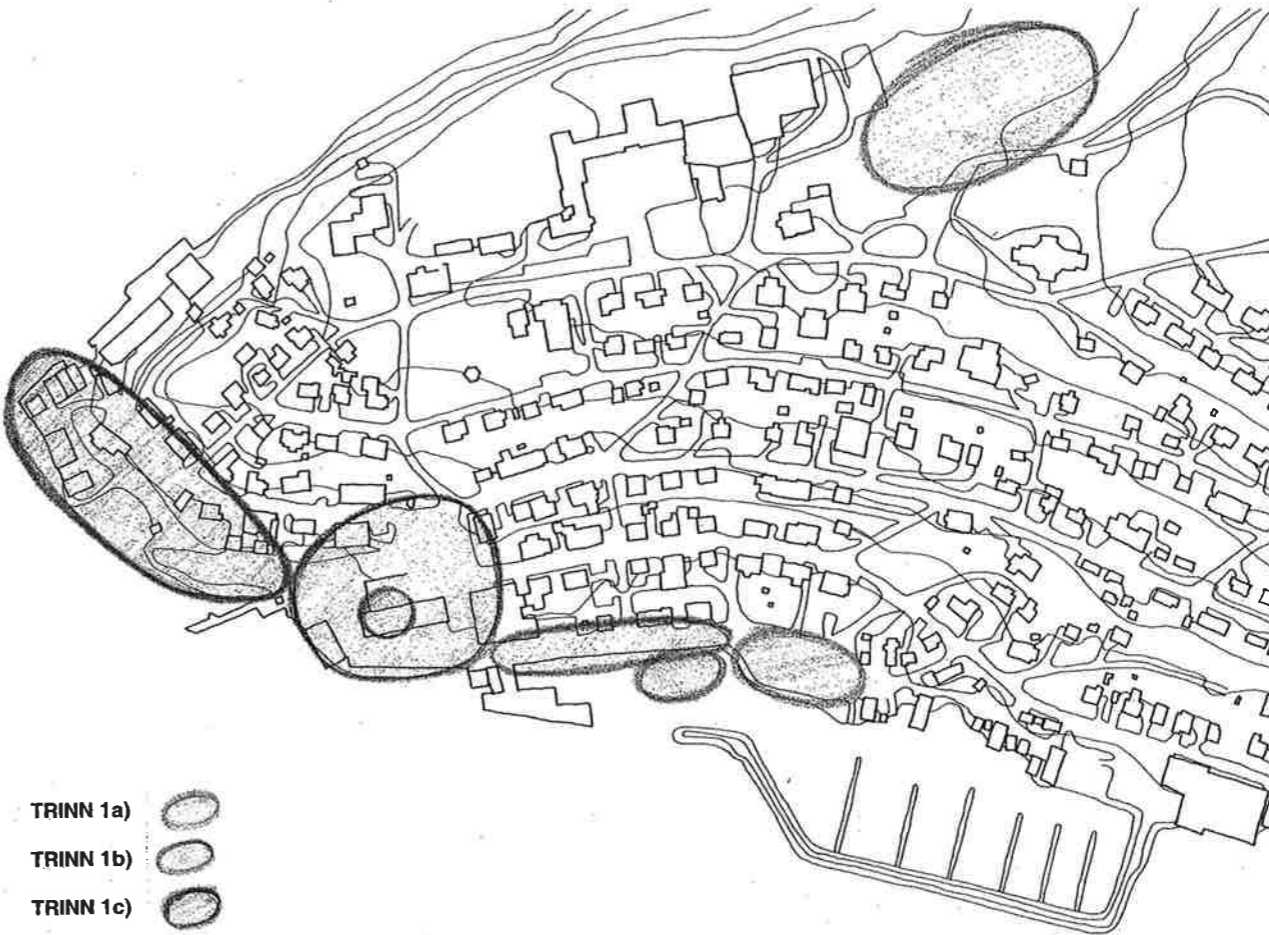
Med hensyn på de forskjellige typer turisme synes jeg at man må også tilby forskjellige overnatningsmuligheter. Begynnelsen skulle være en Campingplass, noen leiehytter og en liten gjestehavn.

Trinn 1b) inneholder oppvurdering av sentrumsområdet og sjøkanten mellom sentrum og Lapphella. Med sentrumsområde mener jeg derved de store asfaltflater rundt hotellbygget.

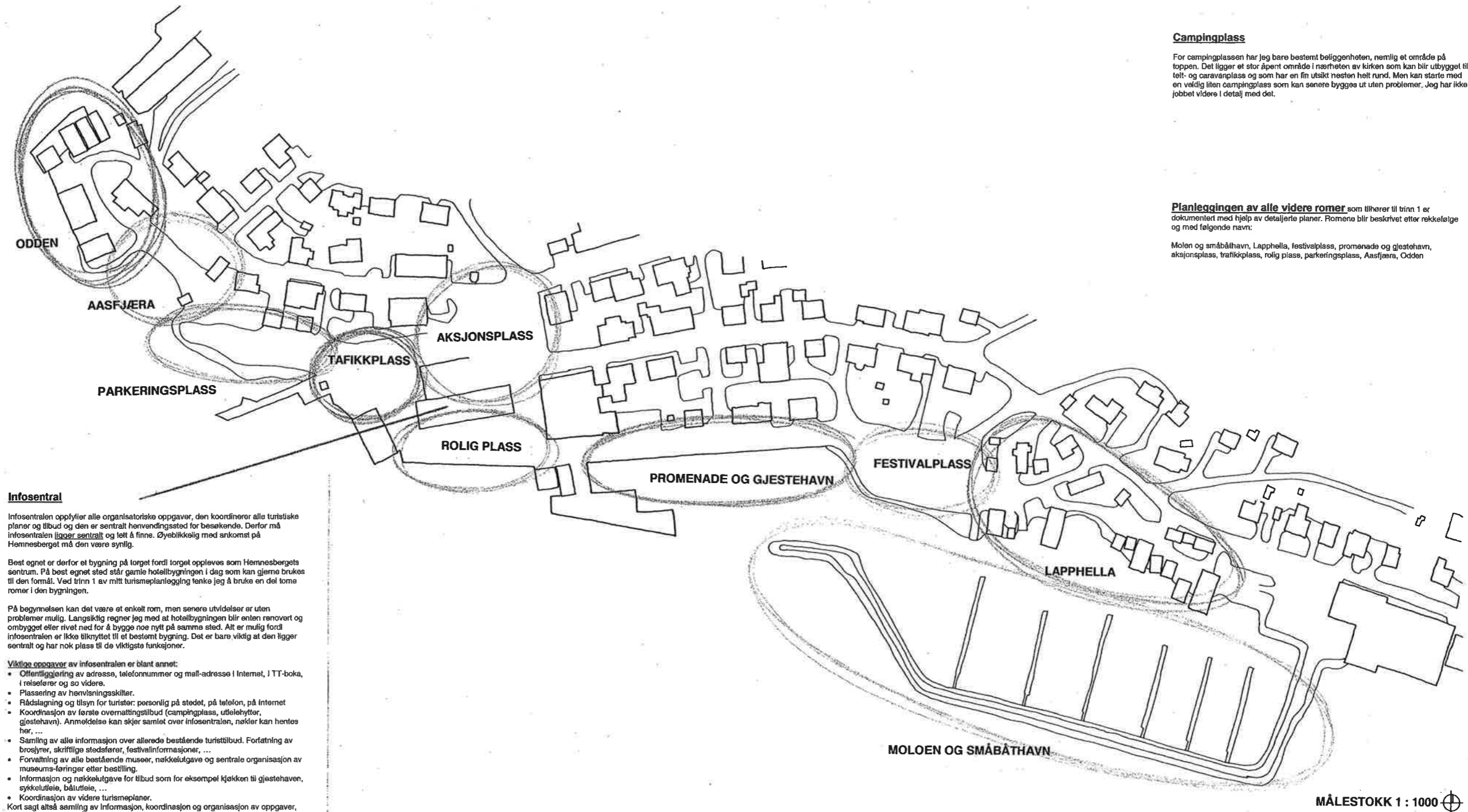
Målet mitt er å strukturere de mange forskjellige romene som overlapper seg og flyte inn til hverandre. Jeg vil definere romene og allokere klare funksjoner til dem. På denne måten vil jeg gjøre sentrumsområdet mer tiltrekende som viktige presentasjonsflate for Hemnesberget.

Men for å også tilnytte turistisk målet Lapphella og de nye overnatningsmuligheter på gamle festivalplassen til sentrum telle jeg også forbindelseslinjen langs kaimura til planområdet. Forbindelsen skal dannes tiltalende for følgjengere og skal være en del av "Opplevelses-vegen langs sjøkanten" fra spissen av moloen til sentrum og senere også videre til Odden.

Trinn 1c) angår området vestlig fra torget og dermed sjøkanten fra sentrum til Odden respektive Prestengkalv. Jeg anser trosbebyggelsen på Odden og ved siden liggende Aasfjæra som interessante mål for turister som skulle være like tilknyttet til sentrum som Lapphella. På denne måten ville "Opplevelses-vegen langs sjøkanten" rekke fra spissen av moloen til Odden, nesten alltid langs vannkanten.

- TRINN 1a)
- TRINN 1b)
- TRINN 1c)

Campingplass

For campingplassen har jeg bare bestemt beliggenheten, nemlig et område på toppen. Det ligger et stort åpent område i nærheten av kirken som kan bli utbygget til telt- og caravanplass og som har en fin utsikt nesten helt rundt. Men kan starte med en veldig liten campingplass som kan senere bygges ut uten problemer. Jeg har ikke jobbet videre i detalj med det.

Planleggingen av alle videre romer som tilhører til trinn 1 er dokumentert med hjelp av detaljerne planer. Romene blir beskrevet etter rekkefølge og med følgende navn:

Molen og småbåthavn, Lapphella, festivalplass, promenade og gjestehavn, aksjonsplass, trafikkplass, rolig plass, parkeringsplass, Aasfjæra, Odden

Infosentral

Infosentralen oppfyller alle organisatoriske oppgaver, den koordinerer alle turistiske planer og tilbud og den er sentralt henvendingssted for besøkende. Derfor må infosentralen ligge sentralt og lett å finne. Øyeblikkelig med ankomst på Hemnesberget må den være synlig.

Best egnet er derfor et bygning på torget fordi torget oppleves som Hemnesbergets sentrum. På best egnet sted står gamle hotellbygningen i dag som kan gjerne brukes til den formål. Ved trinn 1 av mitt turismeplanlegging tenke jeg å bruke en del tomme romer i den bygningen.

På begynnelsen kan det være et enkelt rom, men senere utvidelser er uten problemer mulig. Langsiktig regner jeg med at hotellbygningen blir enten renoveret og ombygget eller rivet ned for å bygge noe nytt på samme sted. Alt er mulig fordi infosentralen er ikke tilknyttet til et bestemt bygning. Det er bare viktig at den ligger sentralt og har nok plass til de viktigste funksjoner.

Viktige oppgaver av infosentralen er blant annet:

- Offentliggjøring av adresse, telefonnummer og mail-adresse i Internet, i TT-boka, i reisebøker og so videre.
- Plassering av henvisningsskilt.
- Rådslagning og tilsyn for turister: personlig på stedet, på telefon, på Internet
- Koordinasjon av første overnattingstilbud (campingplass, utlelehytter, gjestehavn). Anmeldelse kan skje samlet over infosentralen, nøkler kan hentes her, ...
- Samling av alle informasjon over allerede bestående turisttilbud. Forfatning av brosjyrer, skriftlige stedafører, festivalinformasjoner, ...
- Forvaltning av alle bestående museer, nøkkelutgave og sentrale organisasjon av museums-føringer etter bestilling.
- Informasjon og nøkkelutgave for tilbud som for eksempel kjøkken til gjestehaven, sykkelutleie, båtutleie, ...
- Koordinasjon av videre turismeplaner.

Kort sagt altså samling av informasjon, koordinasjon og organisasjon av oppgaver, forvaltning av tilbudet og videreledning av informasjon til Hemnesbergets besøkere. Infosentralen må ha oversikt over alle tilbud og muligheter.

For alt dette trenger man egentlig bare to romer: et kontor for planlegging og forvaltning og en "service-rom" hvor besøkere får tilsyn og informasjon. Men i tillegg er mye mer tilbud mulig på hotellbygget og et nytt bygning på samme sted kunne også skaffe nok rom for det. Mulige tilbud som kunne bli senere tilknyttet til infosentralen er for eksempel: sykkelutleie, café, restaurant, konferanserom, møterom, ...

MÅLESTOKK 1 : 1000

Promenade og Gjestehavn
(se på detaljtegninger)

Festivalplass

Den nye bebyggelsen på festivalplassen skal være tilpasset til den gamle bebyggelse på Lapphella. Derved skaffe jeg blant annet et omtrentlig formelt romgrense for romet "småbåthavn". I tillegg vil jeg på denne måten skaffe en forbindelse mellom det historiske Lapphella og det nye sentrumsområdet.

Den planlagte bruken for festivalplassen foreses i hovedsak flere feriehus og i tillegg bygninger som opplytter krever fra nærliggende gjestehavn: WC, dusj, vaskemaskin, kjøkken, ... Videre muligheter for romprogrammet kan være et rom for dyplfrysing av selvfangst fisk, restaurant, sykkelutleie, ... Eneste begrensning er et det må være bygninger som tjens allmennheten.

Anordning og utøring av bygninger må derved følger følgende regler som baserer på analysen av Lapphella:
Det skal være to forskjellige bygningstyper:

1. Feriehus langs sjøkanten
 - Ingen synlige tomtegrenser
 - Offentlig rom rett til fasaden og på landsiden noen ganger plassertige romutvidelser foran husene.
 - Veldig tett bebyggelse med enkelte store åpninger i mellom.
 - Ingen symmetrisk anordning av bygninger men gjensidige fortillninger og forvinklinger.
 - Innganger i høyden med gaten mens fjordaien står på stolper som står noen ganger allerede i vannet.
 - Bygnings-størrelser skal variere mellom 6m x 6m og 8m x 12m.
 - Bygnings-høyden skal variere, men husene skal ha to etasjer.
 - Takvinkler mellom 30° og 40°, gavler skal alltid viser mot fjorden.
 - Konstruksjoner og fasader av tre, stående kledding.
 - Feriehuset skal ikke ses ut som gammel! Bebyggelsen på festivalplassen skal ikke være eller lignende byggenheten av Lapphella men det skal være et moderne motstykke, en nytidig interpretasjon av det gamle.
2. Øvrige huset
 - Bruk for allmennheten.
 - Viktlig ordnet på store grenflater
 - Bygnings-størrelser skal variere mellom 3m x 5m og 6m x 18m.
 - Bygninger skal har en eller to etasjer, høyden kan variere etvært.
 - Takvinkler varierer mellom 30° og 40°, takretninger følger ingen ordning
 - Konstruksjoner og fasader av tre, stående kledding
 - Videre utformingen er fritt og skal være en nytidig interpretasjon av gamle bebyggelsen på Lapphella.

Lapphella

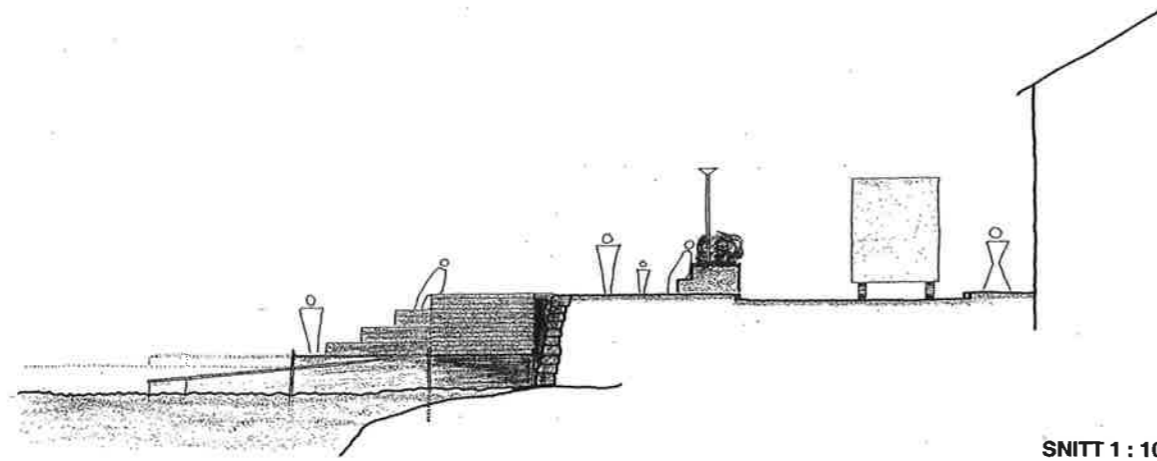
Den gamle trebebyggelsen på Lapphella er verdifull område og disse trehus må bevares som historiske minnesmerker. Hus på Lapphella som er ikke privat kan derved gjerne brukes som museum og er dermed tilgjengelig for alle besøkere. Nøkkler kan hentes ved infocentralen og museums-feringer kan en bestille der. Utområdet derimot må være tilgjengelig hele tiden. Den skal oppleves som utendørs museum og som interessant rom for spaserturer.

Analysen av de viktigste merker på Lapphella viser følgende egenarter:
Det finns to hustyper:

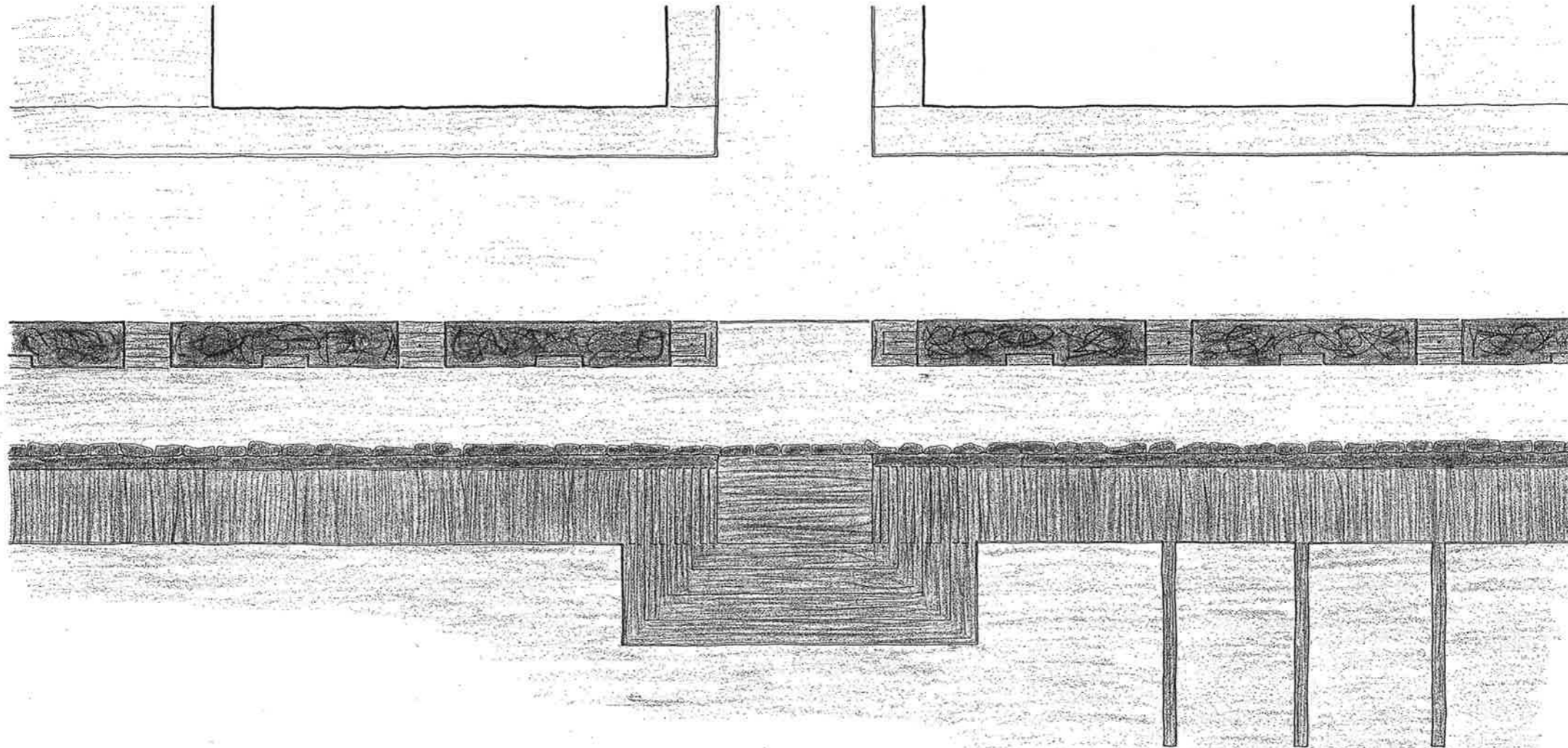
1. Kirkabu- og byggs-bebyggelse langs sjøkanten
 - Ingen synlige tomtegrenser
 - Offentlig rom rett til fasaden og på landsiden noen ganger plassertige romutvidelser foran husene.
 - Veldig tett bebyggelse med enkelte store åpninger i mellom.
 - Ingen symmetrisk anordning av bygninger men gjensidige fortillninger og forvinklinger.
 - Innganger i høyden med gaten mens fjordaien står på stolper som står noen ganger allerede i vannet.
 - Bygnings-størrelser varierer mellom 5m x 6m og 10m x 20m.
 - Bygnings-høyden varierer sterkt men de fleste har 2 etasjer.
 - Takvinkler varierer mellom 30° og 40°, gavler viser alltid mot fjorden.
 - Konstruksjoner og fasader av tre, stående kledding.
2. Boilghus og andre hustyper
 - Åpenbart viktlig ordnet på store grenflater
 - Bygnings-størrelser varierer mellom 3m x 5m og 6m x 18m.
 - Bygnings-høyden varierer sterkt, husene har enten en eller to etasjer.
 - Takvinkler varierer mellom 30° og 40°, takretninger følger ingen ordning
 - Konstruksjoner og fasader av tre, stående kledding

Moloen og Småbåthavn

Moloen og småbåthavn blir ikke forandret gjennom trinn 1. Moloen må fortsettes være tilgjengelig for allmennheten. I hvert fall på sommeren er det et aktivt og levende rom med utsikt mot fjorden, mot Lapphella og mot Småbåthavn med sine aktiviteter. I tillegg kan moloen fungere som startpunkt for en "opplevelsestur langs sjøkanten". Folk kan spasere hele veien til Odden og opplever en spennende romfølge på vei.

SNITT 1 : 100

MÅLESTOKK 1 : 100

Promenade og Gjestehavn

Den langstrakte rom som forbinder festivalplass og sentrum er i hovedsaken trafikklinje. Her kjører tungtransporter til og fra Industriområdet og samtidig er kaja en del av spaserstigen langs sjøkanten som rekker fra moloen til Odden.

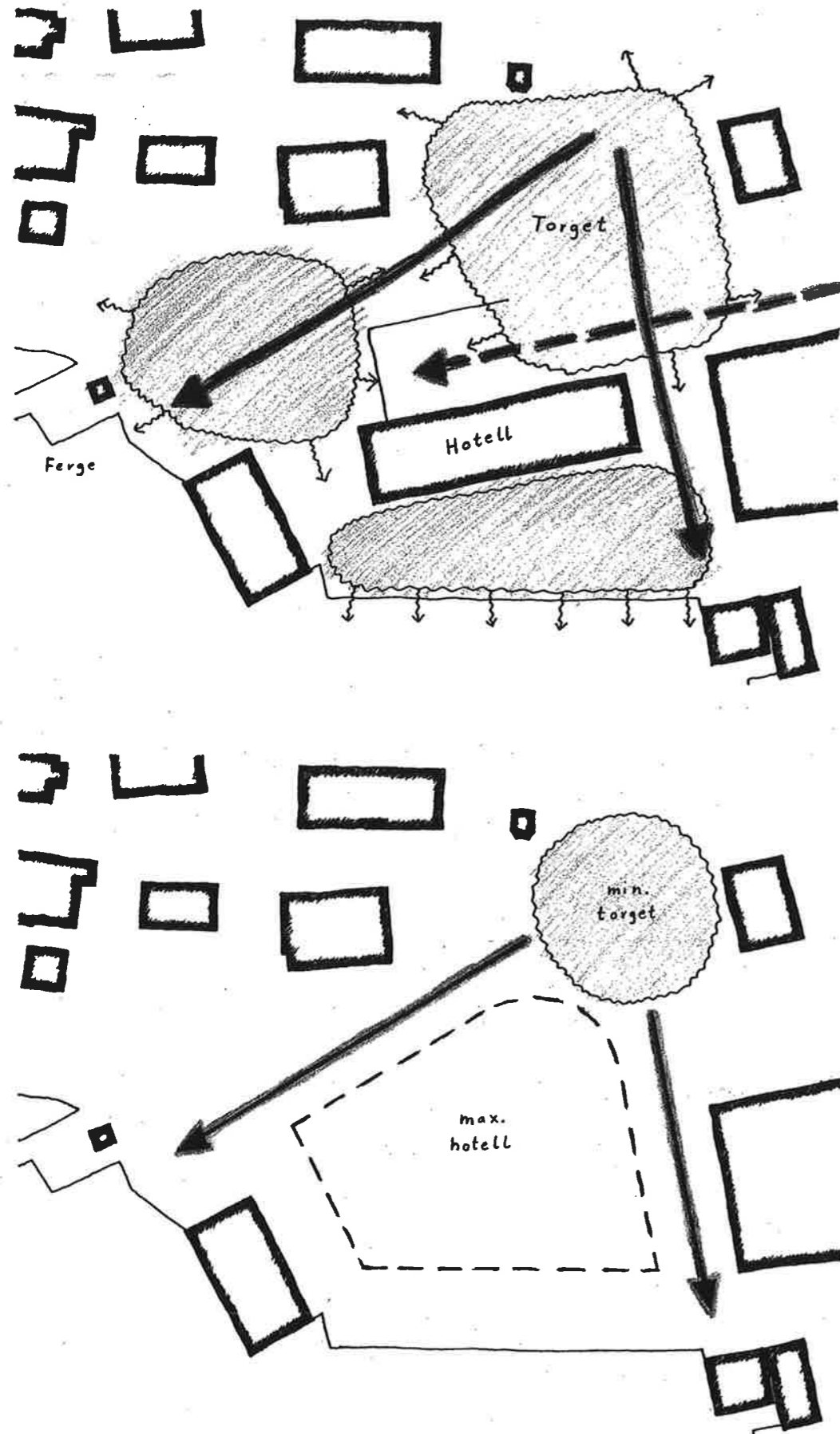
Med planene mine vil jeg underdele romet i forskjellige trafikkarer. Flømet er begrenset av kaimuren og av 2-etasjers bolighus på landsiden. Langa denne rekke med hus planlegger jeg et lavt og smal fortaut og ved siden av det ligger en 6,5 meter bred kjørefelt for bil og lastebil.

For å avskjeme promenaden langs kaimuren mot bitrafikken vil jeg bygge en "vegg" som består av spesiell designet kassor med beplanning. Det dreier seg derved om et 1,80 meter bred rekonstruksjon som er på meste parten 90 centimeter høy. Inn i denne veggen er det integrerte sittebenker og hvert andre sittebenk kan også brukes som storfornatige trappe over veggen. Gatebelysning og søppelkasser er også integrert i dette "gatemøbel".

Den egentlige promenaden kan man underdele i to forskjellige deler: en høyere del på kaimuren og en lavere del som går over en slags trebrygge. Denne brygga ligger litt over vannflaten og oppnås med hjelp av trapper.

Utenfor denne trebrygga planlegger jeg en liten gjestehavn. Båtplassene ligger i nærheten av småbåthavn, moloen beskytter de mot store bølger og de er lett tilgjengelig over den trebrygga langs kaimuren. Tilhørende romer som for eksempel WC, dusj, vaskemaskiner og kjøkken ligger i nærheten, nemlig på festivalplassen. Når gjestehavn blir langskiktig lagt om til Odden så kan vannflaten foran den nye trebrygga blir brukt som båttulle.

En særegenhet av promenaden er den punkt hvor en av de viktigste siktaksen på Hemnesberget, nemlig Lorentsenbakken, møtes sjøkanten. I forlengelsen av denne siktaksen er den avskjermende "veg" avbrytet og Lorentsenbakken ender på en treflate som ligger foran kaimuren. Fra den liten plass fører trapper ned til trebrygga og mot fjorden er det en slags tribune av tre. På de store trinn er det fint å sitte og se på aktivitetene som skjer på inngangen av moloen men også sjøteatre kan oppføres her. Tribunen går nesten helt ned til vann og skaffes en nærmere kontakt til sjøen.

Analyse av torget

Analysen av torget og tilgrensende områder fører til følgende resultat:

Det finns to viktige og tydelige bevegelseslinjer. Den ene er forfølgelsen av riksveien over torget ned mot fergeleiet og den andre er forfølgelsen av riksveien mellom Coop og hotellet ned mot sør. Begge bevegelseslinjer har utløp mot fjorden. En tredje linje finnes i rette forfølgelse av Torggata men dette er bare en siktlinje og ingen bevegelseslinje.

Det man opplever som dagens torget er den store asfaltflaten foran hotellet. Dette "romet" er begrenset av en bratt gressflate mot nord, av tannfoggerens hus mot øst, av Coop og hotellet mot sør og mot vest er grenselinjen den kanten hvor terrenget begynner å gå bratt ned. En kan si at torget blir i hovedsak bestemt av høydekoter; utkanter ligger der hvor terrenget går opp eller ned og disse kanter er ikke veldig tydelige.

Det er umulig å tilordne et spesielt funksjon til den store asfaltflaten. Torget er alt samtidig: trafikkområde, parkeringsplass, lørdagstorg, gågate, lekeplass, ...

Mot vest går torget over inn til en slags trafikkområde. Jeg mener med dette den bratte asfaltflaten mellom torget, den asfaltflaten foran fergeleiet, parkeringsplassen på fyllingen og området rundt bensinstasjon. Her finnes ingen klar romgrense og ingen funksjonstilhørighet, bil er over alt.

Fra fergeleiet er det et videre trafikkområde som går mellom hotell og Ranheimsbrygga. Her kjører store Lastebil rundt hotellet og videre til industribedriftene og dermed blir den egentlig ganske fine rolige rom på baksiden av hotellet til en trist trafikkflate som virker øde og avvissende. Andre funksjoner enn et rent trafikklinje er ikke mulig i dag, på baksiden av hotellet befinner man seg entydig utenfor alt hendelse.

Allmenngyldige bestemmelser for torgetområdet

Med hensyn til analysen av torget og tilgrensende områder gjere jeg flere bestemmelser. Disse bestemmelser er uavhengig av hotellbyggets form i fremtiden. Hotellbygget kan videre bestå med dagens form, det kan ombygges eller rives ned, men det er viktig at følgende punkter blir tatt hensyn til under fremtidige planer:

- De to bevegelseslinjer jeg beskrevet må bevares.
- På samme sted hvor torget ligger i dag må det fortsettes være en plass. Størrelsen og form kan tilpasses til enhver krav så langt som det er fortsettes en plass hvor ting skjer og en plass som man opplever som Hemnesbergets sentrum.
- Et festsatt flate på baksiden av dagens hotellbygning må ikke bygges. På denne måten skal hele kalmuren og hele sjøkanten fortsettes være tilgjengelig for allmennheten.

Disse bestemmelser fører til en "minimal torget" og til maksimale bebyggelsesgrenser til et nytt bygg på hotellstedet. Alt dette er vist på en plan.

Mitt utkast og min oppdeling av torget

I ramme av mitt utkast jobber jeg med dagens situasjon av torget og tilgrensende områder. Jeg går ut av følgende antakelser:

- Hotellbygget blir videre bestående med dagens form
- Fergeleiet blir ikke nedlagt
- Lastebil må fortsettes kjøre gjennom sentrum

Utgående fra disse antakelser og med hensyn til mine "allmenngyldige bestemmelser" for torgetområde" deler jeg sentrumsområder opp på følgende måter: det skal være en "aksjonsplass" foran hotellet, en "trafikkplass" foran fergeleiet, og en "rolig plass" på baksiden av hotellet.

Målet mitt er å definere disse forskjellige romene, å tildele dem entydige funksjoner og å utforme de på en tilsvarende måte. Dermed vil jeg skaffe et representativt sentrum for Hemnesberget.

Aksjonsplass

På nordøstlig inngangen av aksjonsplassen blir trafikken fra riksveien tydelig ledet: Lastebil til industribedrifter snu til venstre og kjører mellom Coop og Hotellet ned til Promenadevegen mens hoveddelen av restlige trafikken blir ledet til trafikkplassen og dermed til fergeleiet, til parkeringsplass og til bensinstasjon. Underordnede gater fører også inn til Torggata, inn til siste delen av Sørlandvegen og opp mot parken.

Den østlige delen av aksjonsplass blir brukt som parkeringsplass, det er altså fortsettes mulig og parkere direkte foran Coop.

Den store gjennomgangen mellom Coop og hotellbygget har plass nok til en veldig brød kjørefelt til lastebil og i tillegg til en veldig bred fortau som skaffes kontakt mellom Aksjonsplass og sjøkanten.

Den nye torget jeg planlegget er mindre en dagens plass og har en trekantet form. Funksjonene kan være mangesidig: lørdagstorg, juletog, utstillingsplass, festivalplass, ... Torget er avgrenset mot trafikkområder gjennom: to forskjellige ting: på den ene siden med hjelp av høydeforskjell, torget ligger lavere, og på den andre siden med hjelp av en rund sitteplass på nordspissen av torget.

Denne runde "møbel av tre" henvender seg til torget og oppfyller mange oppgaver samtidig:

- Den fordeler trafikken
- Den avskjærer torget mot trafikken
- Den tilby sikre sitteplasser på det eksponerteste stedet på aksjonsplassen
- Den kan brukes som møteplass og samlingsplass
- Den kan brukes som podium for eksempel under festivaler

I tillegg til torget ligger det to videre flater: Den første er dekket med store plater og kan for eksempel brukes som gressflate. Her har man den sikre veggen av hotellet bak seg og er likevel veldig nær til torgets aktiviteter. Den andre kan være en erkle sandflate som krever egentlig ingen intensiv bruk men skulle helt ikke være tom. En enkelte skulptur er allerede nok, men også en lekeplass med et stor leketøy eller presentasjonen av en gammel båt som er bygget på Hemnesberget er gode løsninger.

Underdelingen mellom torget, platelatte og sandflate skjer gjennom fortauer. En fortau binder torget med inngangen til Infosentralen mens den andre skaffes en diagonal forbindelse fra sørøst til nordvest og dermed fra Coop til bussholdeplassen.

De to bussholdeplasser som tilhører til torget ligger langs trafikakksen som går ned til fergeleiet. På sørsiden planlegger jeg derfor en ny venteskue langs veggen til hotellkjelleren mens på nordsiden kan man bruke gamle turistinformasjon til det. Jeg synes det er viktig at begge holdeplasser ligger i nærheten av torget og ikke ned foran fergeleiet fordi på den måten blir mer "aksjon" flyttet til aksjonsplassen. Og så skolebussene kan gjerne bli omlagt til den ruten istedenfor å kjøre rett til skolekøla.

Trafikkplassen

Trafikkplassen jeg planlegger inneholder flere elementer.

Bensinstasjonen få et eget avgrenset rom med få parkeringsplasser. Fergeleiet er den god synlige del av trafikkplassen. Oppstillingen til ferge kan skjer langs den brede gate som kommer ned fra torget. Ventende følgere kan oppholde seg foran Ranheimsbrygga. På fyllingen ved siden av fergeleiet foreser jeg fortsettes en parkeringsplass som må også tar en del av de bilene som parkerer på torget i dag.

Ankommende biler og busser kan uten problemer snu på den rund trafikkplassen. For følgere foreser jeg flere veier. Fra fergeleiet kommer man til aksjonsplassen når man tar den tydelig høyere fortau som skaffes en avgrensning av romet rundt bensinstasjon og tar etterpå fortuet langs veggen til hotellkjelleren. Dersom man vil spasere langs sjøkanten så kan man enten velger gangstigen langs parkeringsplass og til Odden eller gangstigen langs Ranheimsbrygga og til kalmuren, promenaden, Lapphella og moloen.

Rolig plass

På baksiden av hotellet vil jeg skaffe et rolig og avskjernet rom. Her består det ingen kontakt til aksjonsplassen, ingen kontakt til trafikken mens kun kontakt med vann og frem for alt har man den ubegrenset utsikt mot fjorden og mot fjellene på andre siden.

Dette romet er en del av sjøkanten og har både samme retning og samme kalmuren som promenadeområdet. Romet må dermed anses som en slags videreføring av promenaden men med den store forskjell at det finnes ikke lenger trafikk her. For å opplyse promenadens retning og rombredelse skaffe jeg en linje som ligger parallell til kalmuren og som har samme avstand til sjøkanten som huskantene langs promenaden. Den linjen jeg skaper er en et meter høyt mur som skaper en trekantet terrasse på baksiden av hotellbygget.

Denne trekantet terrassen er delvis beplantet og beplantning rammer en liten plass som kan brukes som uteplass for en restaurant i hotellbygget. Denne uteplassen er avtrappet mot fjorden og henvender seg til en gressflate. På denne måten oppstår en slags amfi som kan brukes både for restaurant og for teater forestillinger.

Den langstrakte rom foran terrassen løper til Ranheimsbrygga. Langs Kalmuren blir derved promenaden fortsett i form av en enkel sandveg mens resten av flaten er plantet med gress. På siste delen foran den nye muren til terrassen går terrenget til opp for å skaffe behagelige sol- og liggeplasser.

Forbindelsen mellom sjøkanten og aksjonsplass følger gjennom et bratt fortuet som går langs den korte siden av hotellbygget. Dette fortuet er bredt og det er beskyttet mot trafikken gjennom omtrent 20 centimeter høydeforskjell. Mot den rolige plassen blir høydeforskjeller utjevnet med hjelp av murer.

Odden

På Odden er det flere gamle tråhus som må bevares. De to gamle lagerhus derimot erstatte jeg med andre og bedre tilpassede bygninger. På denne måten kan det oppstås en like innpregende rom som mellom husene på Lapphølla. Odden kan anses som et motstykke av Lapphølla på andre siden av sentrum.

Men på grunn av de større husene er Odden bedre egnet som oppholdsrom for gjester. Her kan man bygge et lite hotell, feriehytter er mulig og for café- eller restaurantdrift er dette et særlig fint område.

Mine planer foreser i tillegg til dette en sommer-gjestehavn som kan utbygges senere. Det er plass nok for alle romene en gjestehavn krever og flytebyggen kan bare legges foran kalmuren. Særlig meningsfylt for dette er stedet hvor den sørlige av steintrappene går ned til vannet. På denne måten kunne gjester med båt komme til Hemnesberget akkurat som Kong Oskar II.

De trelløtene foran spissen av Odden skal i hvert fall bevares. Her får man en veldig fint utsikt i mange retninger og dette kan være en mulig slut for opplevelsesvegen fra moloen til Odden. Men som senere trinn kan disse trelløstyggen også fortsettes til Prestungekalet for å tilføye neste "rom langs sjøkanten".

Aasflæra

Denne bukten er nesten det eneste sted hvor sjøkanten er fortsatt i original tilstand. Dette er noe spesielt på Hemnesberget og må derfor bevares som et del av romsekvensene på "opplevelsesveg langs sjøkanten". Bukten selv trenger ingen forandringer men den store flaten ovenfor muren må forandres.

En del av denne flaten kan fortsettes blir brukt som sentrumnært parkeringsplass, men dette området må klar defineres. Den østlige delen av flaten må være åpent for å forlengre siktilinjen av den nedkommende gata. Lange murkanten er del gangvegen som kommer seg opp fra parkeringsplass og som tar trappen ned igjen til Odden.

Flaten av flaten ligger mellom gangveg og øvre parkeringsplassen og skal ikke bebygges. Den kan brukes som grillplass, rasteplass eller utsiktsplass og kan for eksempel være beplantet med gress for å definere dette "oppholdsrom".

Parkeringsplass

På fyltingen ved siden av fergeleiet planlegger jeg en sentrumnært parkeringsplass som ligger ved siden av trafikkløst og veldig nær til torget. Tre ting med forming av denne parkeringsplassen er viktig for meg:

- Siktaksen av den liten veg som kommer fra nord skal opples og ingen skal parkere i den skilinjén.
- Lange sjøkanten må det være en gangvei som er del av "opplevelsesveg langs sjøkanten". Denne gangvegen er avgrenset mot parkeringsplass med hjelp av en smal grenstripa. Her kan det også være sittebenker om det finns behov for det.
- På vestlige end av parkeringsplass ligger en liten avskjermet plass med utsikt mot fergeleiet og fram for alt mot Aasflæra. Her må det være sitteplasser og i tillegg enten en lekelplass med lekemat, eller en brønn, et plastisk, en grillmulighet eller noe annet spesielt.

Mats Jakobsson

Hemnesberget

Introduktion

Hemnesberget är ett samhälle med cirka 1 300 invånare, beläget i Hemnes kommune och Nordland fylke, strax söder om Mo i Rana.

Hemnesberget i Norge

Hemnesberget är vackert placerat på sydslutningen av Hemneshalvøya, centralt i Rana-fjorden. Samhället var tidigt ett kyrkligt centrum och har utvecklats från ett administrativt handelscentrum till en tätort beroende av småindustri. Från att vara ett centrum för den omkringliggande regionen ligger Hemnesberget nu vid sidan av alla större riksvägar.

De flesta bostadsområden är samlade på sydsidan av halvön, från sjökanten till toppen av halvön. Bebyggelsen följer ofta terrängen och är organiserade i rader längs höjdvägar. Närmare centrum blir bebyggelsen tätare. Landskapets topografi gör att de flesta hushåll har en vacker utsikt över fjorden. I nordost finns området Juvika, som vänder sig mot Rana-fjorden. Kontakten med naturen är stor och det finns goda rekreativmöjligheter i omgivningen.

Handel och service är till största del lokaliserade till området runt torget som blir en naturlig mötespunkt. Det finns en tendens att tomma lokaler i centrum görs om till lägenheter. Industrin och de större verksamheterna har av tradition alltid varit lokaliserade vid sjökanten. Från Lapphella till Oldervika ligger bedrifterna på rad nedanför vägen. Viss tung trafik går genom de centrala delarna av Hemnesberget för att nå verksamheterna. De flesta offentliga byggnader ligger högt belägna, norr om centrum. Här finns skolan, kyrkan och prästgården. Här finns också Olsenhågen som är ett konst- och kulturcentrum. Polisstationen och kommunens tekniska avdelning ligger vid Myra.

Hemnesværingen arbetar inom industri, omsorg eller handel på orten. Arbetsplatserna är de flesta, relativt stabila, men ett flertal verksamheter och affärer har under den senaste tiden lagts ner på Hemnesberget. Genom en kommunsammanslagning på 1960-talet ligger nu kommuncentrat i Korgen. Det tidigare hotell- et, som var Hemnesværingarnas viktigaste mötesplats, har gått i konkurs. Även färjan mellan Hemnesberget och Leirvika går en osäker framtid tillmötes. Färjan har ett stort

Hemnesberget

psykologiskt värde och vid en nedläggning skulle Hemnesberget riskera att bli en "blindtarm". Ett flertal av invånarna pendlar idag till Mo i Rana och Korgen. Genomsnittsåldern i befolkningen ökar, men de senaste åren har barnkullarna blivit större.

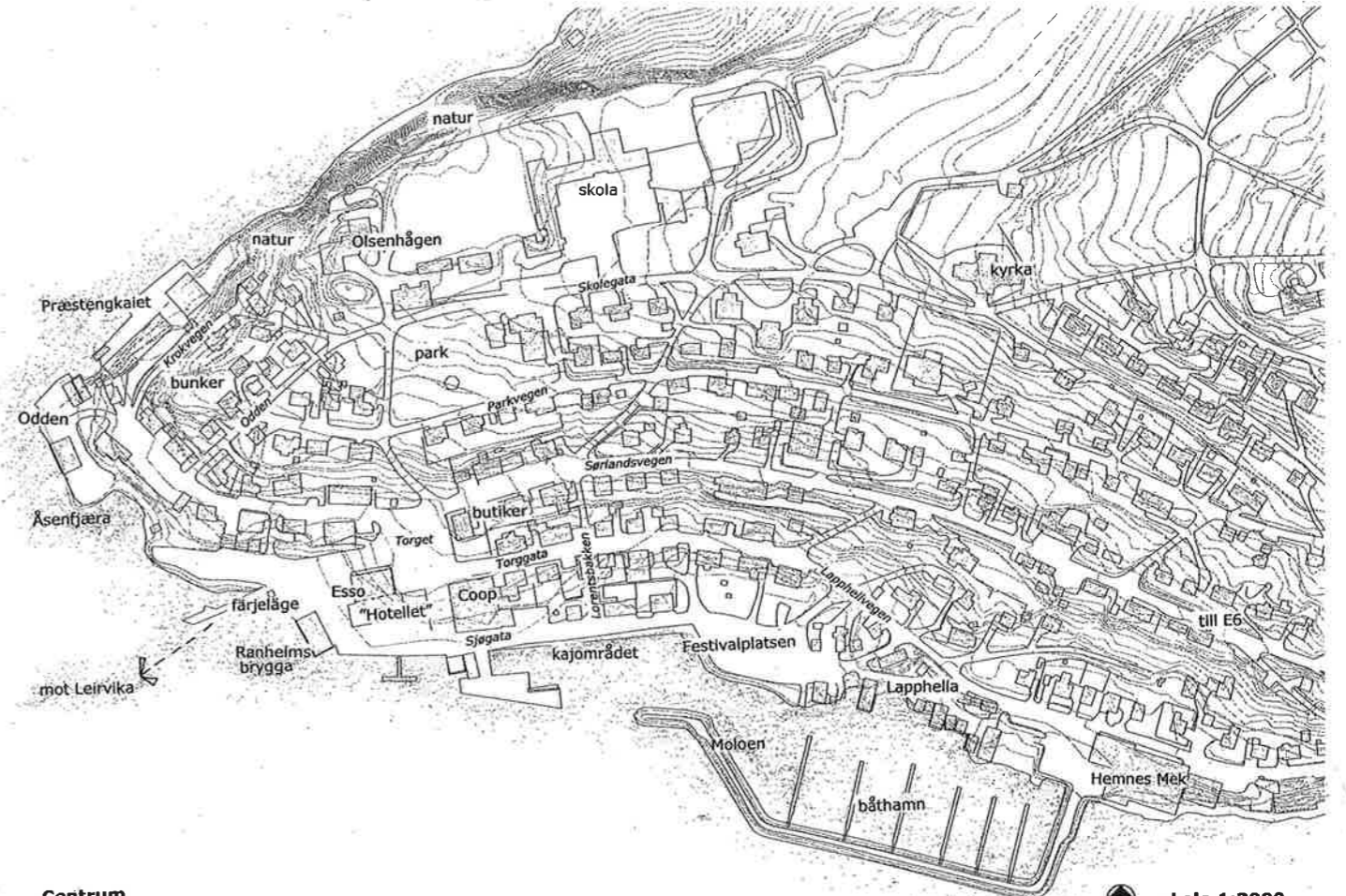
Hemnesberget har en lång historia och många traditioner inom båt- och träindustrin. Här finns en stor kreativitet bland lokalbefolkningen som är stolta över sin hembygd. Hemnesberget har även ett rikt och aktivt förenings- och idrottsliv. Hemnesberget har tre, för bygden viktiga, festivaler under sommarhalvåret; *Båt og fjord-festivalen*, *Sild- og humorfestivalen* samt *Jazz og Blues-festivalen*.

Hemnesberget

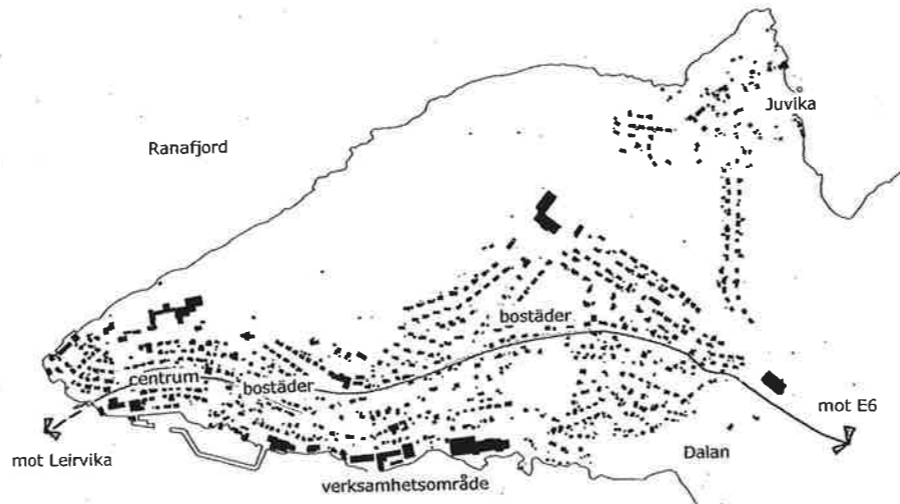

Hemnes kommune

Centrum

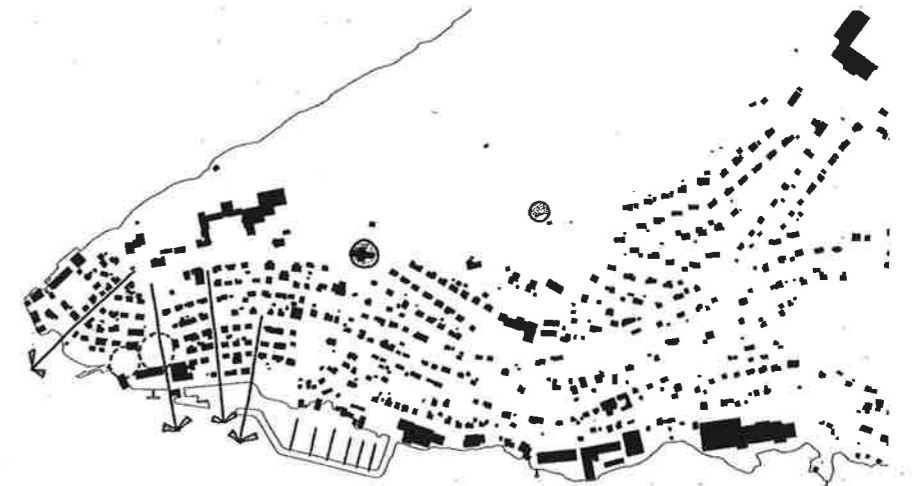
skala 1:2000

Översikt

skala 1:10000

Bebyggelsen följer i stort sett terrängen. Ju närmare centrum man kommer desto tätare ligger husen. De flesta verksamheter är lokaliserade längs södra sjökanten eller på toppen av halvön.

Viktiga analys-element

skala 1:5000

Kyrkan och hoppbacken är viktiga landmärken, speciellt från sjösidan. Det finns stora arealer i de centrala delarna av samhället som har oklara avgränsningar. På grund av topografin finns ett flertal viktiga siktlinjer, som gör att hela samhället får en fin kontakt med vattnet.

- viktiga siktlinjer
- landmärken
- oklara rum

Projektets koncept

Tanken med projektet är att utveckla samhället Hemnesberget, öka attraktiviteten och tillgängligheten, samt att stärka samhällets kontakt med sjön. Detta skapar "en blå linje", längs hela strandzonen som sammanbinder de olika miljöerna, områdena och funktionerna som finns längs den centrala sjöfronten. Linjen kompletteras med "en röd cirkel", som markerar ortens centrum och som ska utvecklas till samhällets självklara mötespunkt. För att ytterligare stärka Hemnesbergets samband med vattnet, markeras viktiga siktlinjer med "gröna stråk".

historiska Lapphella, centrumsområdet med stora öppna ytor, industriområden och naturområden med bratta kanter. Att förbättra och förstärka kontakten med vattnet är således det viktigaste steget för att stärka den blå linjen. Detta behöver inte innebära direkt kontakt med vattnet, utan även utblickar, siktlinjer och närvaro av vattnet är viktigt.

Varje område har sin egen karaktär som ska behållas eller utvecklas. Det blir då viktigt med sammanbindande och enhetliga element som stärker sammanhanget och ger känslan av sammanhörighet trots de olika karaktäerna. Utrustning i den offentliga miljön, som belysningsarmaturer, informationstavlor och bänkar blir då viktiga.

Den röda cirkeln är torget med omgivning och Hemnesbergets naturliga centrum, med genomgångstrafik, tack vare färjeläget och riksvägen. Det är här alla de centrala funktionerna i samhället bör placeras och det är här nya träffpunkter och mötesplatser kan bildas, både för lokalbefolkningen och för tillfälliga besökare. Den röda cirkeln stärks och förstörs för att bättre ge tyngd åt centrum och är rödvändig för att service och utbud ska upprätthållas på en ort i Hemnesbergets storlek.

På Hemnesberget finns en rad viktiga siktlinjer ner till sjön. För att bevara och förstärka kontakten med fjorden markeras dessa med gröna stråk, samtidigt som vegetationen bidrar till grönska.

Den blå linjen sträcker sig från naturområdet på nordsidan av halvön till verksamhetsområdet, öster om Lapphella och Moloen. Linjen får på så vis en naturlig avgränsning. Verksamhetsområdet på den södra sidan reserveras för framtida etableringar och utveckling av företag.

En del partier längs strandlinjen har redan idag god kontakt med vattnet, medan vissa delar är mer svårtillgängliga. Områdenas karaktärer skiftar allt från båtbyggarna vid Moloen till det

Avgränsning av området

skala 1:6000

Strandlinjens olika karaktärer

skala 1:6000

Viktiga siktlinjer mot sjön

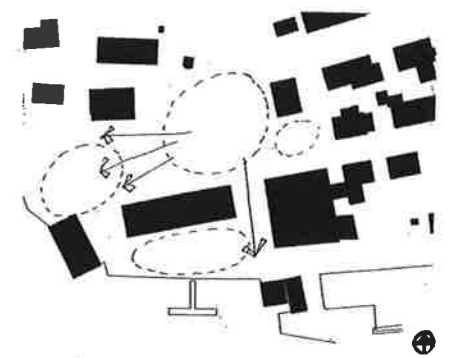
skala 1:6000

- verksamhetsområde
- startpunkt
- natur

- bryggor, kaj
- fyllning
- sjöbodar

- strand
- natur

siktlinje

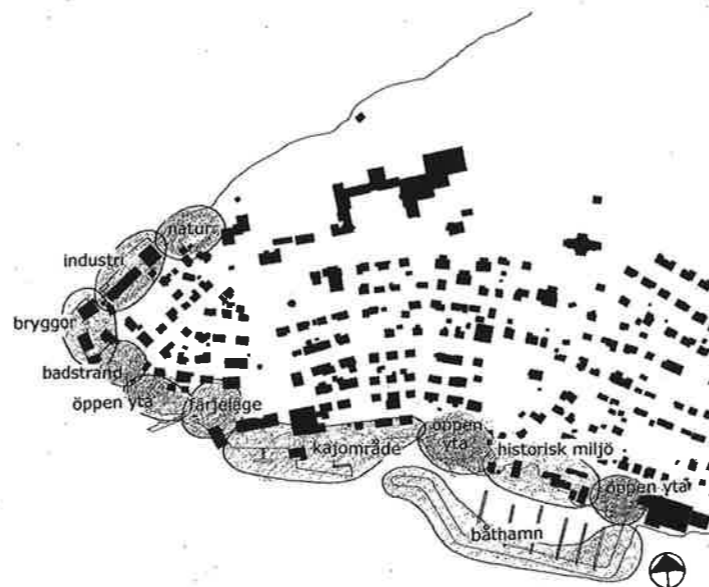

Torget rumsbildning skala 1:1500

Torgplatsen består av en stor asfaltsyta, svagt lutande åt sydväst. Torget har oklara gränser, speciellt mot väst och norr, där bebyggelsen är öppen. Mot öst och söder kantas ligger Tandberggården med en ofullständig vägg mot torget. Med en liten park direkt söder om byggnaden, flyter torget in i bebyggelsen. Mot söder, ner mot fjorden, ligger Coop och hotellbyggnaden. I väst flyter torget ut och terrängen skär ner mot färjeläget. Bensinstationens tak som skjuter upp gör inte intrycket helhetligt.

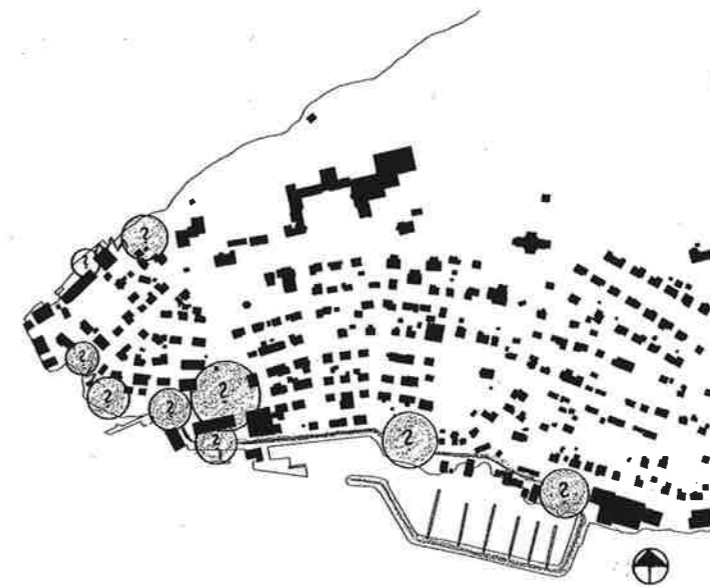
Användningen av torget idag är främst parkering till Coop och butikerna i centrum. Under festivaler och arrangemang används torget flitigt. Under sommarhalvåret finns också viss torghandel.

Mellan dessa byggnader löper en gata ner mot fjorden och Dykkerbrygga. Platsen söder om "hotellet" avgränsas i söder av fjorden. I väster ligger Ranheimsbrygga som en klar vägg. I öster ligger Coop och Dykkerbrygga. Kontakten här nere med torget är svag, på grund av höjdskillnaderna. Platsen är idag ensamt i bruk under festivaltider.

Områdena längs den blå linjen

skala 1:4000

Den blå linjen idag, problem

skala 1:4000

- saknar kommunikation
- problempunkt

Præstengkaiet | Odden | Åsenfjæra | Parkeringsplatsen och färjeläget | "Hotelltomta" och kajområdet | Festivalplatsen | Lapphella | Parkeringsyta | Moloen

Idag är marken fylld och här pågår viss verksamhet. Öster om Præstengkaiet börjar ett stort bratt naturområde som går längs hela norra sidan av halvön. Ovanpå, sydöst om Præstengkaiet ligger Olsenhågen, som är ett konst- och kulturcentrum.

Odden är privat mark, byggd med sjöbodar och kajer, med en del äldre bebyggelse. Ett stycke längre in på land finns en bunker från tiden vid andra världskriget.

Hemnesbergets enda naturliga del av strandlinjen. Ovan en bratt fyllning ligger en plats som idag används till parkering. Trappor leder en ner till vattnet. Vid lågvatten kommer Åsskjæret, ett tiotal meter ut i vattnet, upp.

Färjeläget är idag en stor trafik- och asfaltsyta med oklara gränser. Nordväst ligger en större öppen yta som idag mest utnyttjas som parkering. Här finns ente heller någon vidare kommunikation västerut.

Området avgränsas i söder av båthamnen och i norr av bebyggelse. Kajområdet har idag en fin murfyllning. Hela kajen är belagd med asfalt och har oklara gränser. Platsen framför "hotellet" användes tidigare till lastområde och används idag bara under festivalerna.

Festivalplatsen är en öppen yta mellan Lapphella och kajområdet. Platsen utnyttjas idag mestadels till parkering, förutom under festivalerna då området används flitigt.

Miljön är små sjöbodar och bryggor som går ut i vattnet. Lapphellas äldsta delar härstammar från början av 1800-talet. Miljön är väl bevarad. På båda sidor av bebyggelsen finns större öppna rum.

Området mellan Hemnes Mek och Lapphella är idag en obebyggd öppen yta, som mestadels används för parkering.

Moloen byggdes och invigdes 1995 och är en betydande miljöfaktor för hela Hemnesberget. Från Moloen har man god kontakt med fjorden och en fin vy över Lapphella, som blir en fin fond för aktiviteterna i småbåtshamnen.

Den blå linjen - Hemnesbergets ryggrad

Den blå linje ska sammanbinda områdena längs stranzonen samtidigt som den ska öka tillgängligheten och kontakten med vattnet. Sträckan avgränsas klart med naturområde på norra sidan av halvön och verksamhetsområdet på sydsidan, från hemnes Mek och österut. Start- och slutpunkt blir Olsenhågen och ytterspetsen på Moloen.

Skulpturparken ger möjlighet till utställning i naturen, samtidigt som det bjuder på utsikt över landskapet och fjorden.

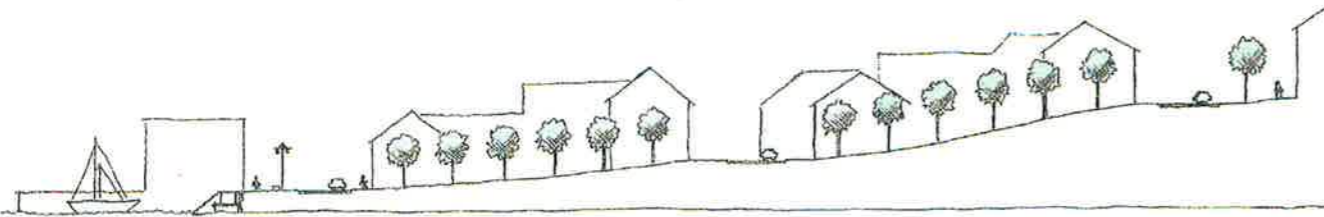
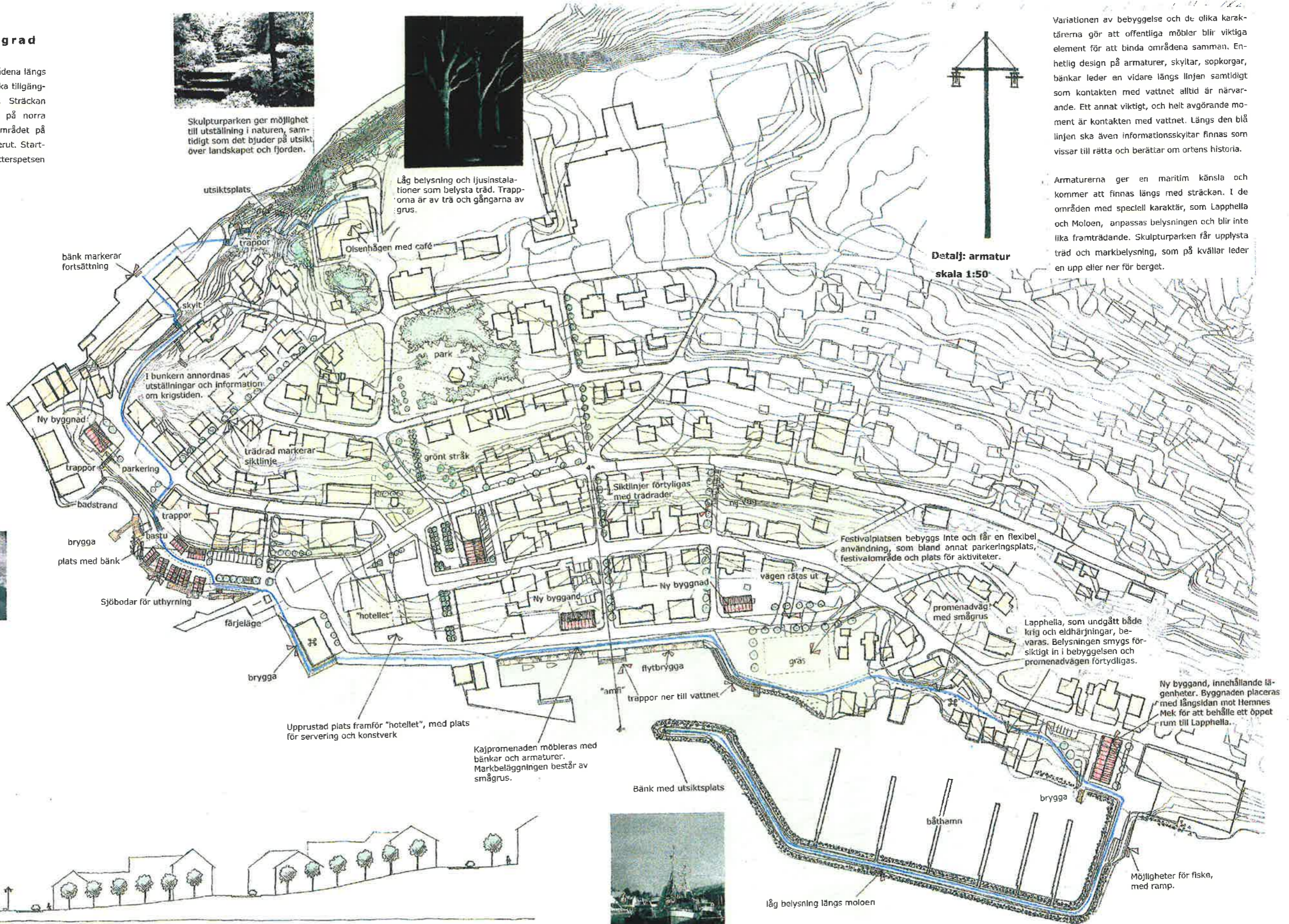
Låg belysning och ljusinstallationer som belysta träd. Trapporna är av trä och gångarna av grus.

Detalj: armatur
skala 1:50

Variationen av bebyggelse och de olika karaktärerna gör att offentliga möbler blir viktiga element för att binda områdena samman. Enhetlig design på armaturer, skyltar, sopkorgar, bänkar leder en vidare längs linjen samtidigt som kontakten med vattnet alltid är närvarande. Ett annat viktigt, och helt avgörande moment är kontakten med vattnet. Längs den blå linjen ska även informationsskyltar finnas som visar till rätta och berättar om ortens historia.

Armaturerna ger en maritim känsla och kommer att finnas längs med sträckan. I de områden med speciell karaktär, som Lapphella och Moloen, anpassas belysningen och blir inte lika framträdande. Skulpturparken får upplysta träd och markbelysning, som på kvällen leder en upp eller ner för berget.

Snitt a-a: Lorensbakken skala 1:500

Skala 1:1000

Den röda cirkeln - Hemnesbergets centrum

Den röda cirkeln vill stärka Hemnesbergets centrum och har gjorts större för att införliva både torget, färjeläget och platsen söder om hotellbyggnaden. Färjeläget är knutpunkten för all kollektivtrafik till och från Hemnesberget. En trappa för gående förbättrar kommunikationen mellan färjeläget och torget.

Torget föreslås få en bättre inramning med en ny utbyggnad av hotellbyggnaden ovanpå bensinstationen och kompletterande bebyggelse vid torgets östra sida. På detta sätt stärks rumupplevelsen av torget. Parken förtätas ytterligare för att ge torget en klarare rygg i norr.

Själva Hotellbyggnaden får en ny utbyggnad i glas för att ge ett lättare intryck och samtidigt bli ett fönster för Hemnesberget. Byggnaden föreslås innehålla ett turist- och medborgarkontor dit både allmänhet och turister kan vända sig och få information, samt även boka biljetter och köpa souvenirer. Även övernattingsmöjligheter i form av ett enklare hotell eller vandrarhem, samt café och restaurang ska inrymmas i byggnaden. Bankens lokaler blir kvar.

Platsen utanför hotellbyggnaden blir en kall hårdgjord yta med mönster av asfalt och gatsten. Platsen skall kunna vara flexibel och utnyttjas både till parkering, uppträdanden, torghandel och festligheter, som 17-majfrande. Kilen mellan torget och riksvägen blir lite upphöjd och inrymmer konstverk, trädplanteringar och scen.

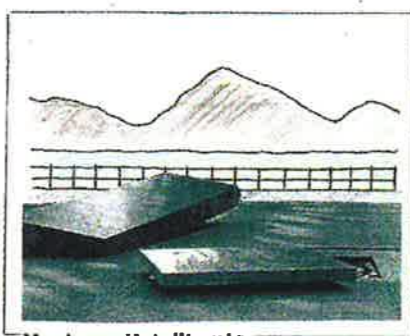
Användning av torget

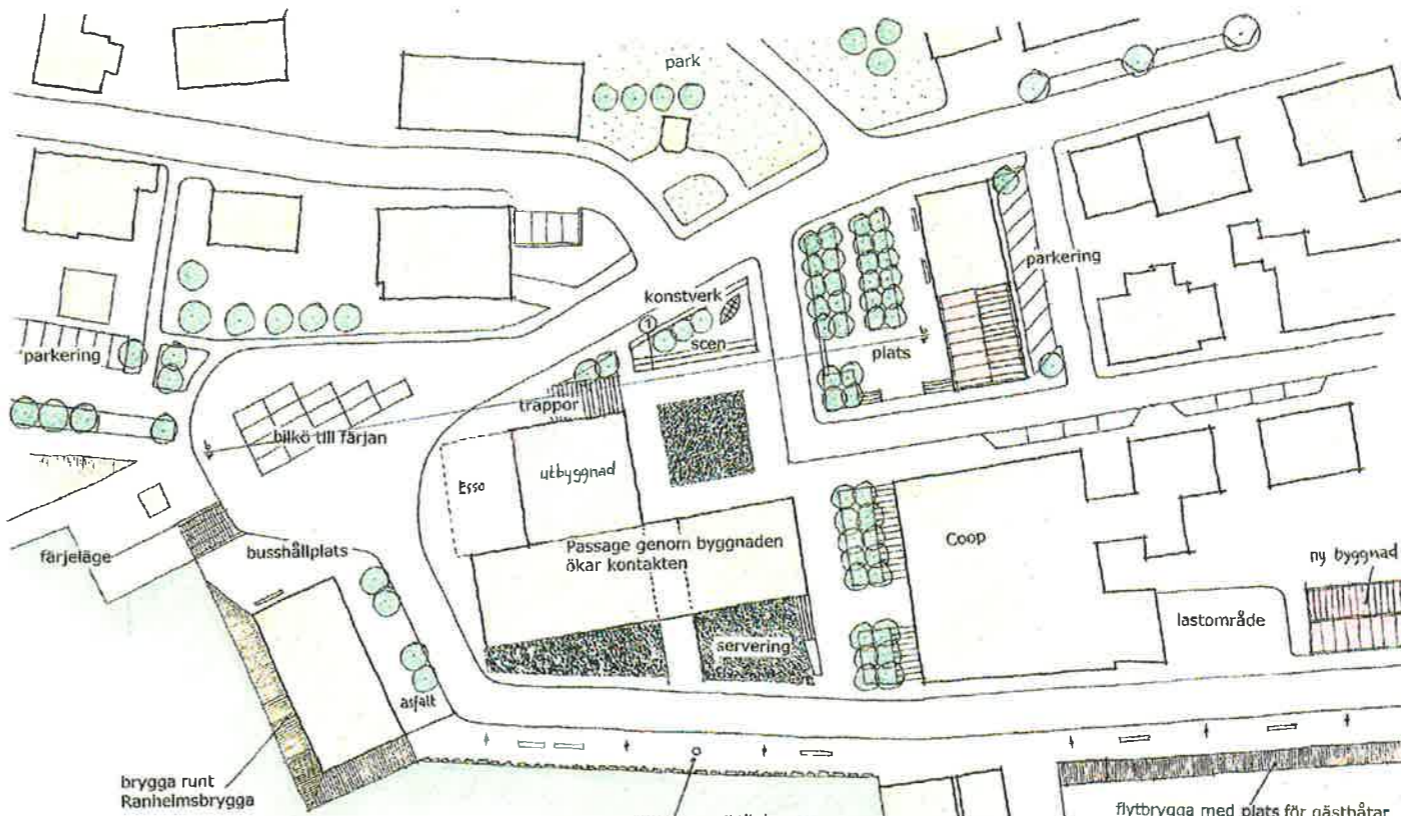
Siktlinjen från skolan ner till vattnet förstärks med vegetation, vilket också delar in torget i en mjukare och hårdare del. Platsen utanför Tandberggården är solig och får en urban karaktär med växtlighet och parkbänkar. Delen närmast Torgata är upphöjd några trappsteg och här finns plats för bänkar. Trädalléerna består av figurklippta träd och ger tillfälle för skugga samtidigt som de leder ner en mot vattnet.

För att ytterligare stärka kontakten med torget och kajområdets båda nivåer föreslås en passage genom byggnaden mellan det övre torget och fjordplatsen. Denna passage är glasad och ger byggnaden en markerad entré även på södersidan.

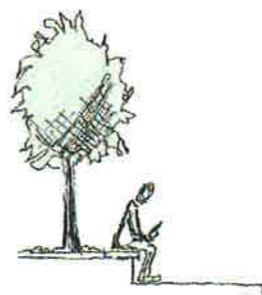
Platsen utanför, ner mot vattnet kommer att utnyttjas bättre. Här skapas ett "vardagsrum", speciellt under sommarhalvåret. Platsen läge förstärker och är en del av den blå linjen. Markbehandlingen blir en hårdgjord yta av gatsten och asfalt, för att behålla arealens karaktär av kaj. Här finns plats för uteservering och ett större konstverk. Vid kajkanten, i passagens siktlinje, ställs en skulptur eller liknande, för att markera siktlinjen.

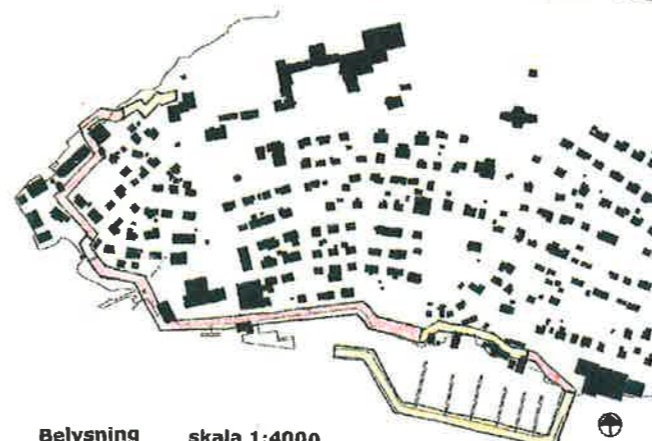
Montage: Hotelldomtomta

Detalj: centrum skala 1:500

① Detalj skala 1:50

Belysning skala 1:4000

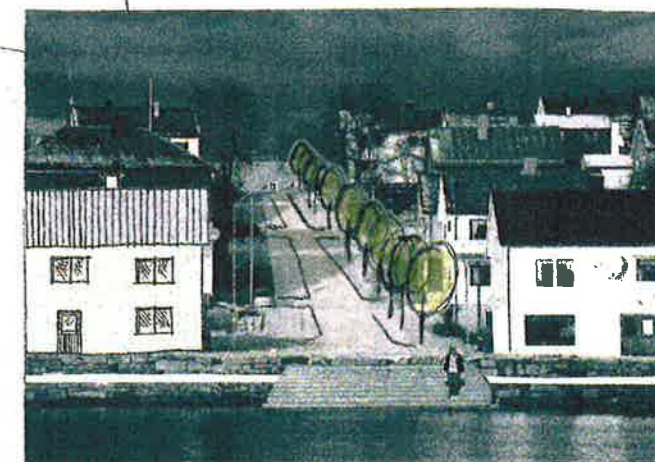
låg belysning
armaturer

De gröna stråken - Hemnesbergets lungor

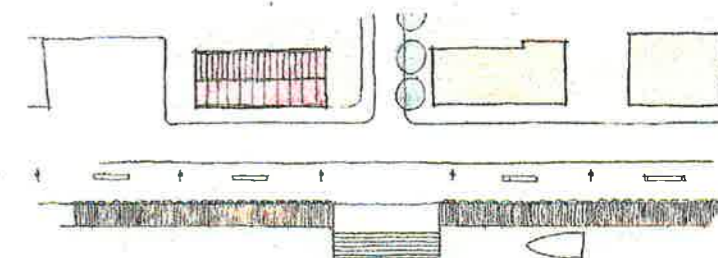
Siktlinjerna gör att Hemnesberget har god kontakt med vattnet. Det är viktigt att dessa bevaras i framtiden och kan förstärkas ytterligare med hjälp av vegetation. Trädalléerna bidrar till trivsel och blir på flera ställen ett mjukt komplement till den karga och hårda kajkanten. Från Olsenhågen och ner genom parken förstärks det gröna bältet. Grönskan kommer att fortsätta även ner på torget, men får här en annan karaktär, för att anpassa till platsen.

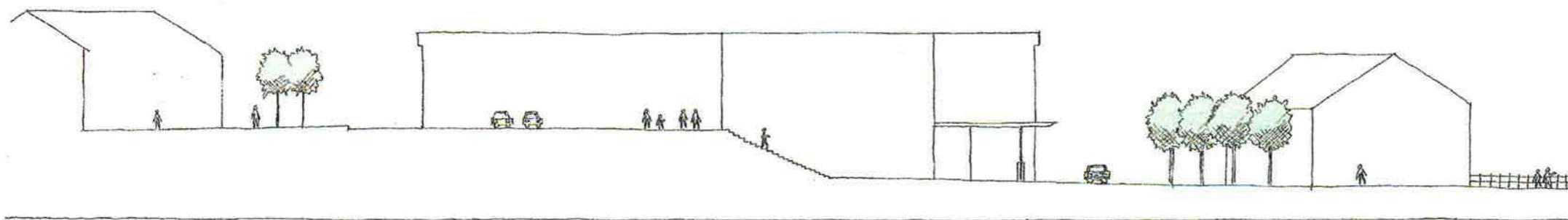
De gröna stråken skala 1:4000

Montage: Lorensbakken

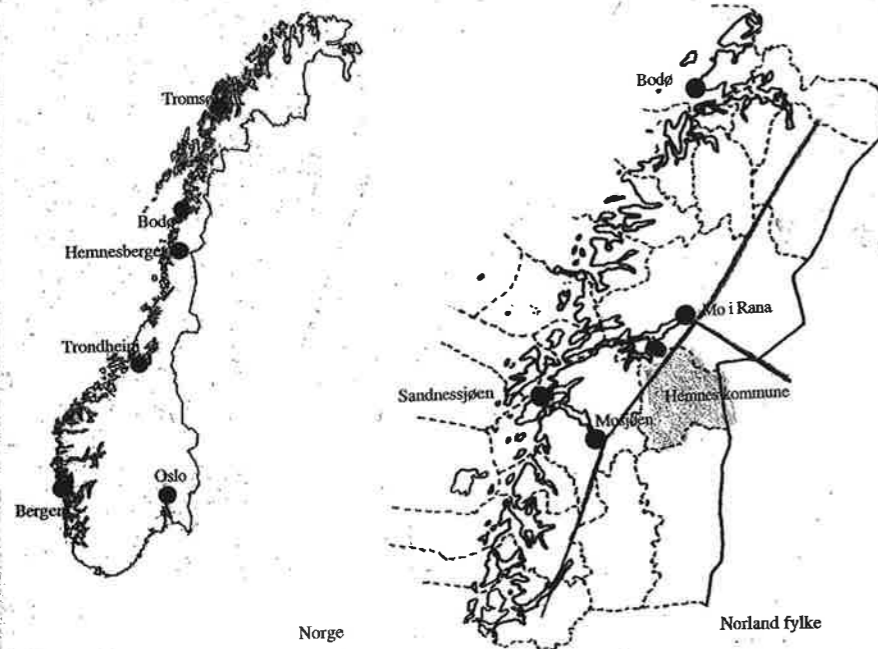
Detalj: trappa skala 1:500

Snitt b-b: Torget - Färjeläget skala 1:200

Åsa Olsson

HEMNESBERGET - en kultur vid sjön- analys

HEMNESBERGET BAKGRUND

Hemnesberget ligger mitt i Rana fjorden med utsikt från hela halvön mot sjön. Orten präglas av traditionell tillverkningsindustri med båtbyggnad och trävaruproduktion som hörnstensbedrifter. Hemnesberget har med sina 1300 invånare en stadigt stigande medelålder och tendens till fränflytning. Kreativiteten och viljan att driva Hemnesberget framåt är dock stark.

Hemnesberget har en stark identitet som bygger på historisk utveckling. Hemnesberget som tidigare var en viktig knutpunkt, både som kyrk- handel- och arbetsplats, har till viss del förlorat denna funktion. Men hos de som bor på orten lever detta starkt kvar. Även i den fysiska strukturen finns identiteten kvar även om funktionen har ändrats.

HISTORISK UTVECKLING

Runt sekelskiftet var Hemnesberget en av de viktigaste handels städerna i nord Norge. Sågverken och de stora båtbyggerierna var hörnstensbedrifterna, och präglade orten. 1942 öppnade Norlandsbanan i Mo i Rana, riksväg 50 över korgenfjellet öppnade 1946, vilket ledde till att färjetjänsten Hemnesberget-Elsfjord blev nedlagd och att Mo i Rana blev ett industricentrum med ökande befolkning.

Hemnesberget blir fränkopplat de centrala trafikåren. Vissa näringar får en nedgång, medan andra upprätthåller och ökar sin verksamhet. Tavaror, båtbyggnad, produktion av utstyr till fiskeflåten och renovering av större båtar gjorde att Hemnesberget behöll en stark position. Vilket ledde till att Hemnesberget växte.

Hemnesberget var tidigare en egen kommun. Vid kommun sammanslagningen 1964 blir Hemnesberget en liten del av storkommunen Hemnes. Korgen blir det nya administrativa centret. Detta skapar motstånd på Hemnesberget.

1966 byggs kushotellet, med bensinstation, bank och café. Denna får en central roll i befolkningens och ortens sociala och kulturella liv. På 70- och 80 talet går det utför med industrin på Hemnesberget. I dag är det fyra hörnstensbedrifter på Hemnesberget. -Rana tre - Rana plast - Hemnes mek - Nordic comfort.

På 80-talet byggs Juvika ut som bostadsområde, området är inte fullt utbyggt, och ligger i nordöstlig sluttning och långt ifrån centrum.

1995 invigs molon och småbåtshamnen som betyder mycket för trivselen på Hemnesberget. 2001 läggs hotellet och Langbakken internatskola ned, och i år läggs posten ned. På grund av brist på varierande arbetsplatser blir det vanligare att dagpendla till bla. Mo i Rana, och mindre vanligt att ungdomar väljer att bo kvar på Hemnesberget.

Sedan kommun sammanslagningen har hela kommunen haft en negativ befolkningsväxt. Hemnesberget har med sina 1300 invånare, är kommunens största ort, jämfört med Korgens 800 invånare.

På Hemnesberget har inga nya bostäder byggts de senaste 10 åren, men det finns ett intresse framförallt barnfamiljer att bo på Hemnesberget. Det är främst de med rötter i orten som flyttar tillbaka.

EN INFÖRLIVAD ORT

Hemnesberget är en införlivad ort, och har en stark identitet, med rik rik tradition och stark självkänsla. Dess identitet är nu hotad genom att ortens inflytande över sina egna angelägenheter har minskat, och att Hemnesberget har hamnat vid utkanten av de större trafikåren. Namnet lever kvar i kommunens namn, men det är i Korgen som den mesta kommun administrationen nu håller till. Genom att orterna inte har haft någon större tillknnytning med varandra historiskt så har orterna de olika karaktär och intressen.

Mycket har försvunnit från Hemnesberget och det har inte blivit ersatt av något. Detta leder till att det ibland finns skilda meningar Hemnesberget och Korgen emellan. Den mesta kommunala administrationen har flyttat till Korgen. Dessa skilda meningar skapar ibland konflikter, vilket tyder på att det finns en stark vilja och ett engagemang att värna om och utveckla Hemnesberget.

Önskan:

Ökat lokalt självstyre, i samarbete med kommunen. Det ger möjlighet till tillväxt samt att värda och varsamt utveckla befintliga värden. Det är också viktigt att stödja lokal service och lokala initiativ.

Lokalisera någon form av offentlig verksamhet på Hemnesberget, för att stimulera näringslivet och få en större variation av arbetsplatser. Exempelvis, musikskola, hantverksskola eftersom intresset och kunskapen, på Hemnesberget, är stor inom dessa områden. Eller ett museum som bygger på Hemnesbergets tidigare centrala roll i regionen och vad som skedde under ockupationen under 2: världskriget.

Ta vara på "konflikten" som en drivkraft att föra kommunen framåt. Korgen och Hemnesberget har skild bakgrund och annorlunda näringsliv, och därför också skilda intressen, genom att bättre förstå varandras intressen och behov kan nya idéer och lösningar skapas. Det är lätt hänt att man motverkar varandra.

KONCEPT

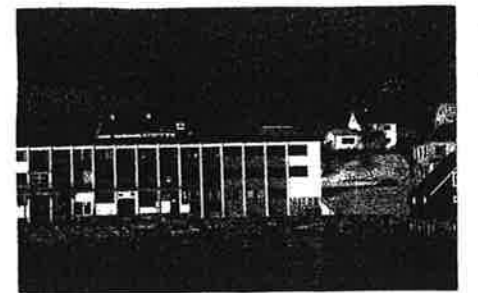
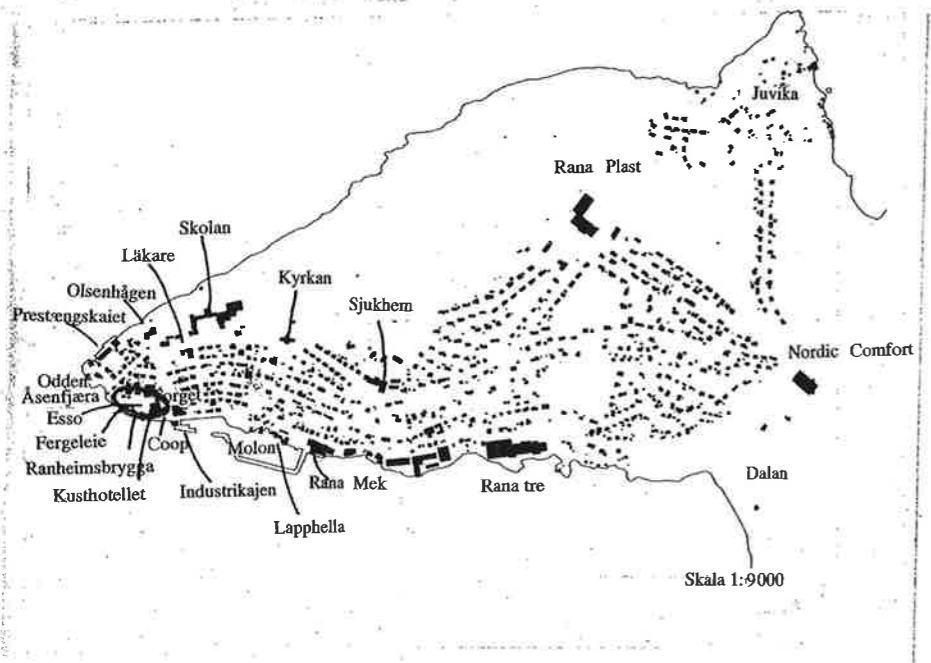
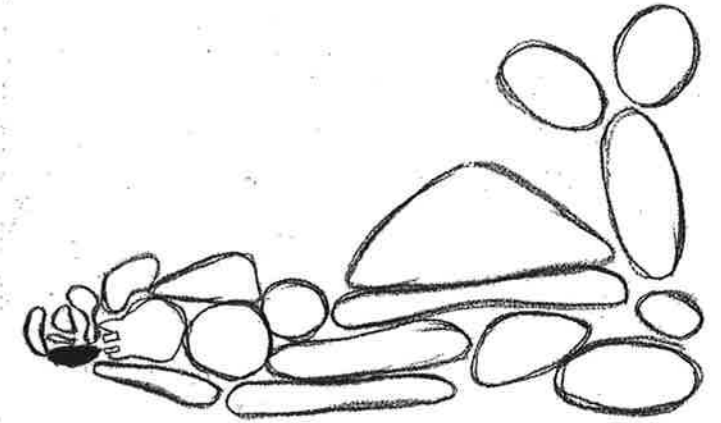
Hemnesbergets identitet skall vara starkare kopplad till torget och sjön.

Hemnesberget består av många olika identitetsområden, som bygger på att platsen har utvecklats successivt. Vid intervjuer, med folk från orten, nämndes flera olika platser som typiska för Hemnesberget. Torget, som är en viktig mötesplats, målpunkt och mötet med Hemnesberget från sjösidan, var det ingen som nämnde.

IDENTITET -Att skapa mening-

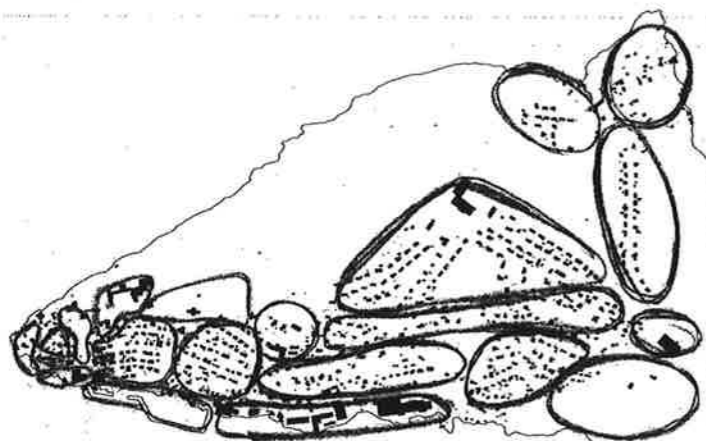
Identitet kan bygga på historisk utveckling, men den också hämtas utifrån, där byggnaden exempelvis inte har någon tillknnytning med ortens tradition. Ofta kan dessa vara starkt identitetsskapande.

Historien ingår som en viktig del av meningskapandet. På Hemnesberget bygger identiteten i stor grad på historisk utveckling. Genom att Hemnesberget har förlorat sin roll som centrum i regionen så har också en del av meningens med platsen gått förlorad. Identiteten på Hemnesberget har blivit åsidosatt, men den lever kvar hos de som bor på orten och i den fysiska strukturen.

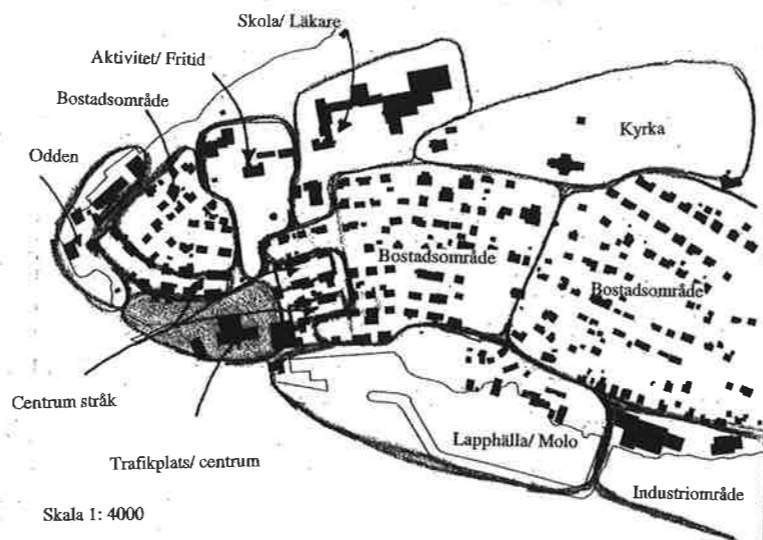

HEMNESBERGET - en kultur vid sjön- analys

TETTSTEDETS ROM
byformning SAA4065
Åsa Olsson VT 2002

Skala 1: 8000

Skala 1: 4000

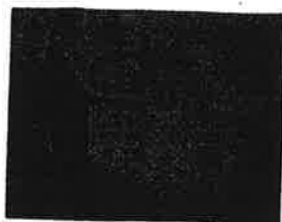
IDENTITETSOMRÅDEN

Hemnesberget är indelat i olika identitetsområden, beroende på utbyggnadsmonster, vilket byggnadsår och var bebyggelsen ligger. Jag har valt att titta närmare på området närmare centrum.

BOSTADSOMRÅDEN

Identiteten i de olika bostadsområden skiljer sig åt, främst beroende på när de är byggda. Men det finns inga större skillnader som skulle var problematiska. De flesta bostadsområdena har utsikt mot fjorden och växtligheten tränger sig in mellan byggnaderna. Bostadsområdena är alla mycket lugna, med en begriplig och översiktlig miljö.
Önskan: Bevara karaktären på husen, material, takform; färgsättning; fönstersättning och strukturen i plan. För mer beskrivning om de olika områdena se "Analys Hemnesberget".

INDUSTRIOMRÅDET

Industriområdet har en tuff identitet, med arbetsplatsen i fokus. Många kopplar detta till Hemnesbergets identitet. Industrin har alltid varit lokaliserad vid sjökanten. Ett av båtupplagen har varit i bruk som lokal under jazzfestivalen.
Önskan: Att de äldre industrilokalerna vårdas och inte förlorar sin karaktär. Om funktionen ändras bör de ske varsamt. Det ligger ett stort värde i de byggnaderna, och de kan komma att bli mycket attraktiva, om man finner en passande funktion. En annan önskan är att området förblir tillgängligt så som idag.

LAPPELLA/MOLO

Lapphälla är ett litet naust område som är väl bevarat, som är viktig för förståelsen av Hemnesberget som kyrkplats. Lapphälla är Hemnesbergets stolthet och smycke. Många identifierar Hemnesberget till Lapphälla. Molon är ett nytt landmärke och fritidsområde som är mycket uppskattat. Tillgängligheten är god, och den används också som fiske-kaj och promenadstråk. Industrikajen ligger nedanför coop. Den båttrafik som kommer till Hemnesberget lägger till här. På kajen står också en diseltank, i Lynchanalysen upplevdes denna som ett landmärke. Mittemot kajen har coop sin last brygga. Detta gör att milön här är lite tuffare.
Önskan: Att Lapphälla bevaras som en enhet, och att det inte överarbetas så karaktären går förlorad. Tillgängligheten till molon bör bevaras, och industrikajen ses som en avslutning på hamnområdet, med diseltanken som landmärke.

KYRKA

Kyrkan dominerar bebyggelsen på Hemnesberget och ligger centralt placerad på åsens rygg, och är ett viktigt landmärke. Områdena runt kyrkan är stora öppna fält med utsikt över fjorden. Prästgården ligger en bit bort mot skolan till.
Önskan: Att kyrkan fortsatt skall dominera bebyggelsen, och att inte utsikten går förlorad. Prästgården och kyrkan bör ses som en enhet.

CENTRUMSTRÅK

Det karakteristiska för dessa stråk är att husen ligger tätt intill gatan, husen är 2-3 våningar höga med butikslokaler i första etage med entréer mot gatan och bostäder ovanför. Eftersom det inte finns någon efterfrågan på butikslokaler så står många tomma och de tomma görs ibland om till bostäder. Husen har en enhetlig karaktär, i genesningsstil med skiffertak och stående träpanel.

Önskan: Att stråken bevaras med öppna fasader mot gatan, och att materialbruket återtas vid renovering och påbyggnad.

TRAFIKPLATS/TORGET

Området här består av odefinierade rum, och hela området är trafikplats. Området består av två knytpunkter dels på torget och dels vid ferjeläget. På torget finns kontraster i dimension och form, och genom torget går en trafikåra. Torget en öppen asfaltsyta. Här finns det inget grönt men kontakten med vattnet är god. Idag används det primärt som parkering till coop och de andra butikerna. Under festivaler används torget som publikumsplats. Fjordhotellet byggdes 1966, och är ett kombinationsbygg med hotell, restaurang/café, bank och bensinstation i ett, och är bygt efter tidens anda. Hotellet är ett landmärke, och upplevs både som positivt och negativt. Bakom hotellet sker ingenting, det är en stor trafikplats och lastbryggor till hotellet. Ranheimsbrygga är ett landmärke som balanserar hotellets storlek. Ferjeläget upplevs som positivt och är en symbol för genomfart. Platsen bakom ferjeläget används idag som parkeringsplats och platsen är odefinierad.
Önskan: Att dessa områden kan få en tydligare identitet och mer definerat uttryck.

KONKLUTION

Det finns en stark identitet på Hemnesberget, och den ligger spridd i de olika områdena. Områdena som nämnts ovan har en tydlig karaktär förutom trafikplatsen och torget där strukturen och karaktären är otydlig. Alltså har jag valt att gå vidare med det.

Skala 1: 4000

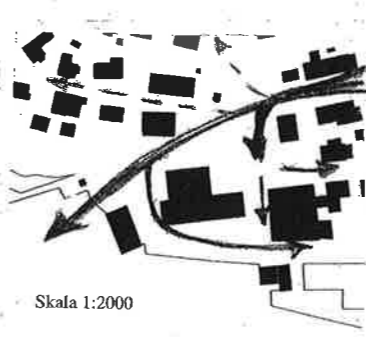
Skala 1: 4000

Skala 1: 4000

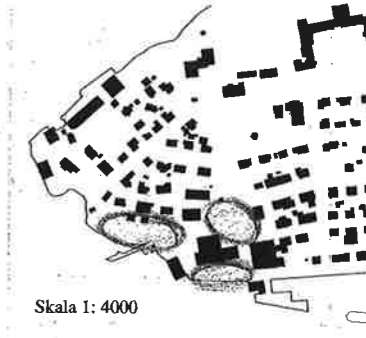
Skala 1: 4000

Skala 1:2000

IDENTITET

Torget flyter ihop med platserna vid sjökanten. Dessa områden är inte klart definerade. Torget har till viss del förlorat sin mening, idag är det till stor del en trafikplats. Det är svårt att identifiera sig med platsen.
Önskan: Att definiera torget, platsen bakom fergan och bakom hotellet. För att stärka identiteten på torget.

Skala 1: 4000

GRÖNSTRUKTUR

De stora tomterna på Hemnesberget med odefinierade gränser gör det till ett väldigt grön plats. Naturen kommer in helt på orten. Hemnesberget var tidigare en plats man besökte för att möta våren. I centrumsområdet däremot kommer det gröna knappt in alls. Det finns en del områden med offentliga grönområden bla. parken i centrum och utanför coop. Hemnesberget är känt för sina Sirenbusskar och vita staket.
Önskan: Att det gröna dras ned i centrum, och att den gröstrukturen blir mer offentlig än parken nedanför skolan.

Skala 1: 4000

MÅLPUNKTER

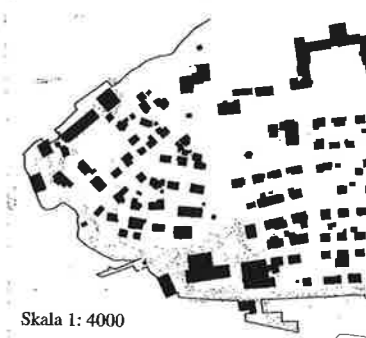
Skolan och läkarstationen är starka målpunkter. Det finns också ett par starka målpunkter kring torget. Biblioteket ligger ovanför Coop som är den starkaste målpunkten kring torget. Det finns en tendens att tomma lokaler görs om till lägenheter, det leder till att möjligheter till nya målpunkter försämras.
Önskan: Att området kring torget stärks som målpunkt. För att få en spänning mellan målpunktsområdena. Att tomma butikslokaler inte görs om till lägenheter.

Skala 1: 4000

KONTAKTEN MED SJÖN

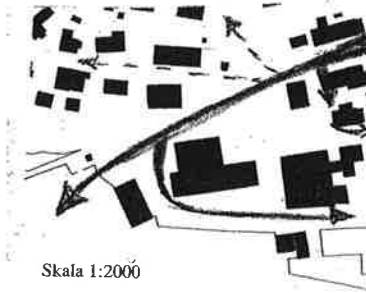
Vid molon är kontakten med sjön god. Byggnaderna vänder sig till sjön. På Åsenfjara kommer man helt ned till vattnet och det är den enda resten från den ursprungliga fjära. Platsen bakom ferjan används som parkering och avståndet mellan byggnad och vatten stor. Ranheimsbrygga utgör en barriär mot vattnet. På baksidan av hotellet är kontakten god men byggnaderna har slutna fasader och platsen används som trafik och last plats.
Önskan: Byggnader längs sjökanten i större utsträckning vänder sig mot sjön, och att platsen bakom ferjan får ett tydligt avgränsat rum. Sjökanten bör till stor grad bevaras tillgänglig för offentligt bruk.

Skala 1: 4000

TRAFIK

De flesta på Hemnesberget avnänder bilen in till centrum, för att handla och parkerar då på torget. Ferjan till Leirvika gör att Hemnesberget får viss genomströmningstrafik, och är av stort psykologiskt värde för de som bor på här. Även för bedrifterna på Hemnesberget är ferjan viktig. Endel tung trafik går bakom hotellet till Rana tre.
Önskan: Att trafiken begränsas på torget. Att trafikfältet blir tydligt definerade och avgränsade. Att ferjan finns kvar.

Skala 1:2000

HEMNESBERGET - en kultur vid sjön-

förslag

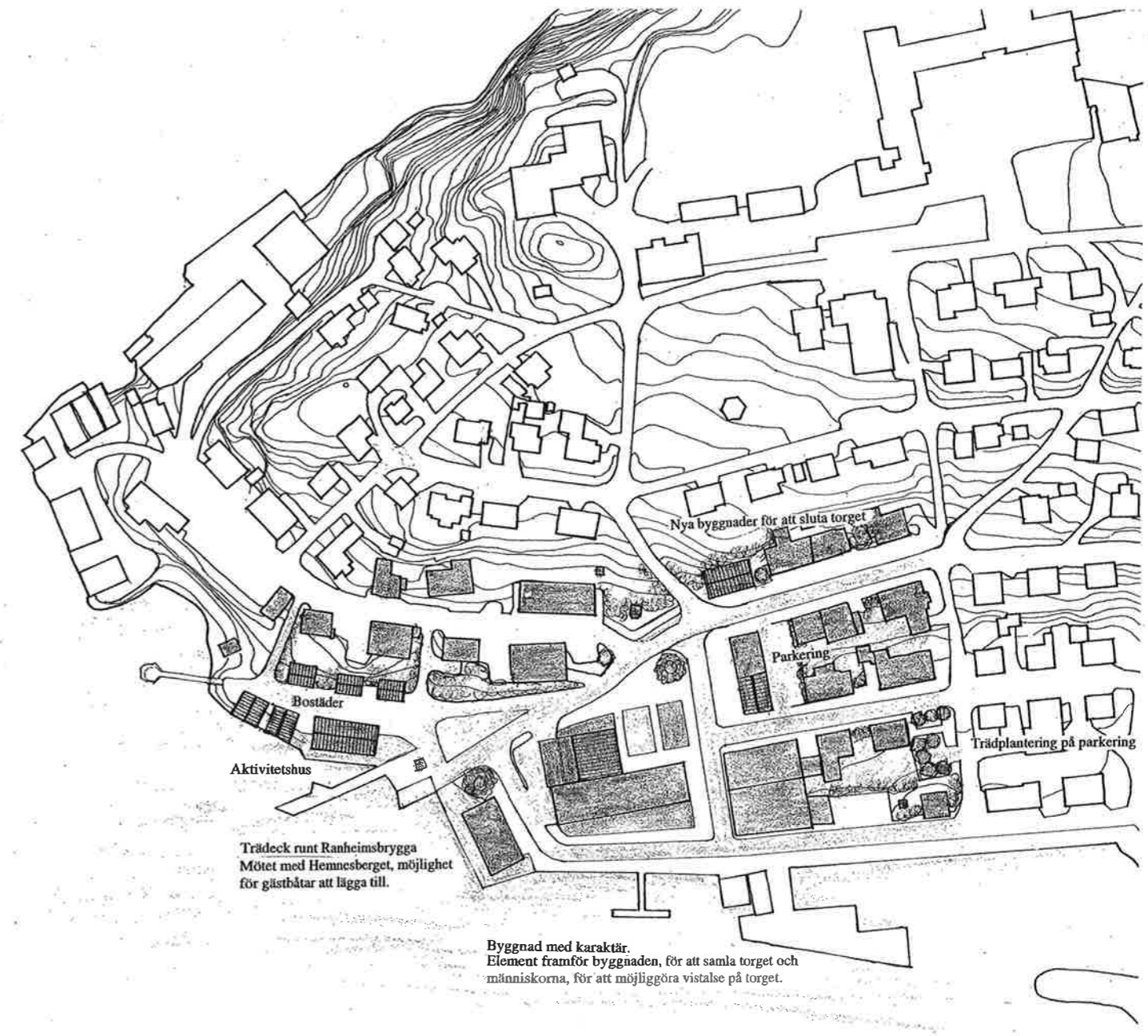
TETTSTEDETS ROM
byformning SAA4065
Åsa Olsson VT 2002

Perspektiv torget

Perspektiv torget

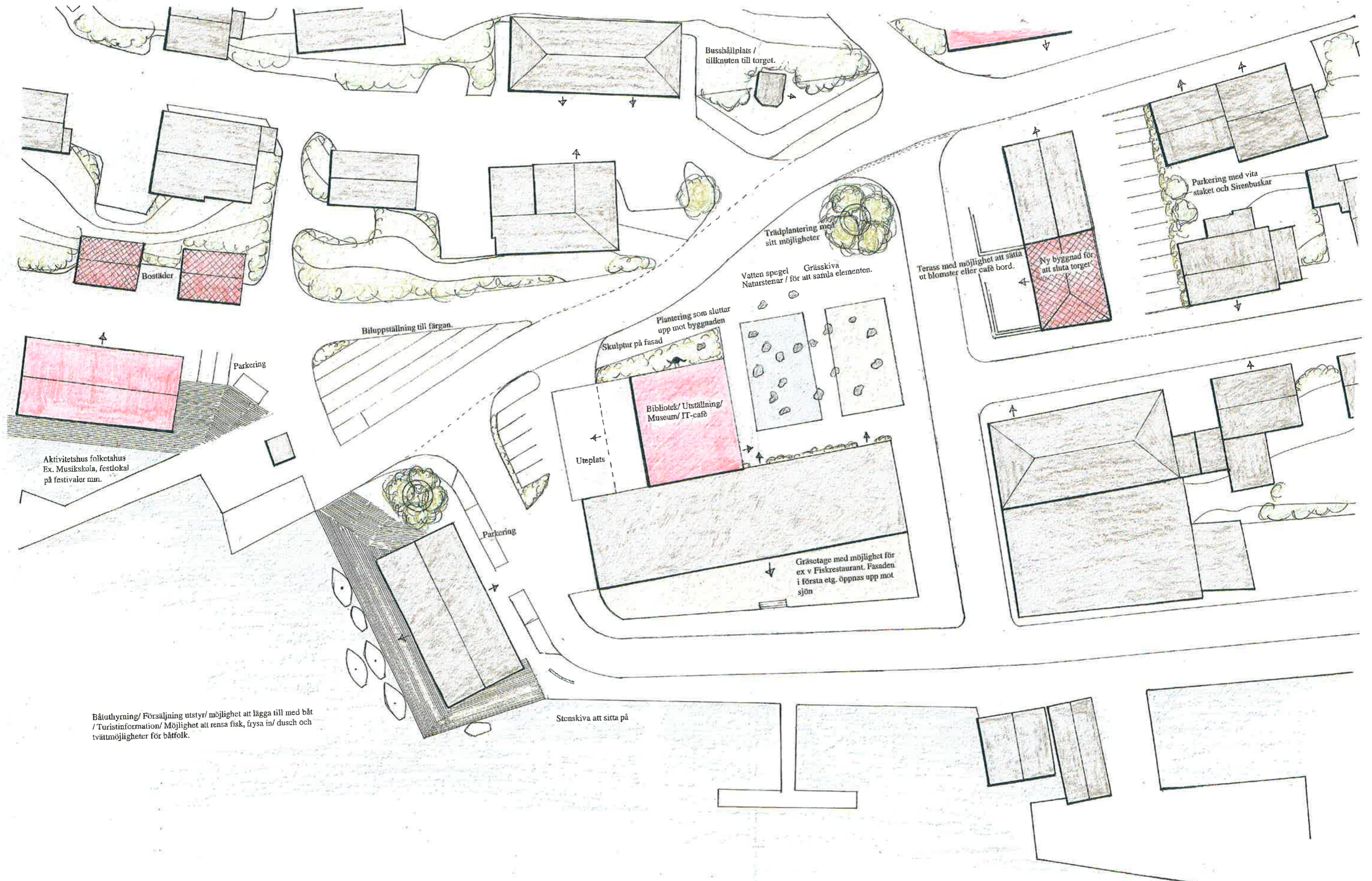

PLAN Skala 1: 1000

HEMNESBERGET -en kultur vid sjön-

förslag

TETTSTEDETS ROM
byformning SAA4065
Åsa Olsson VT 2002

Båtuthyrning/ Försäljning utstyr/ möjlighet att lägga till med båt / Turistinformation/ Möjlighet att rensa fisk, frys in/ dusch och tvättmöjligheter för båtfolk.

Svein Petter Aagård

Hemnesberget er ett flott sted å være fordi:

Godt klima.

En sørhelling hvor våren kommer tidlig.

Grønne omgivelser.

Utenfor husene er det plener og trær. Mellom husradene er det urørte naturflekker av småskog.
Det er plass til utesysler, lek, stell og avslapning.

Korte avstander.

Skole, jobb, handel og service er innen gå og sykkelavstand.

Nødvendig service er tilstede.

Det er butikker som har det man trenger. Frisør, tannlege og helse tjenester og lignende tjenester finnes.

Naturforhold og bygningsstruktur gjør det til ett sted hvor kvaliteten ved å bo er meget høy.

Nærhet og tilgang til vakker natur og sjø.

Urørt natur ligger kant i kant med stedet. Fjorden og større naturområder er også lett tilgjengelig.

Det skjer mye på kulturfronten.

Mange lag og foreninger holder på med mange forskjellige aktiviteter. Festivaler skaper folksomme begivenheter.

Lite trafikk.

Gjennomgangstrafikken er lav, det er lite tungtrafikk til bedriftene og den lokale trafikken er moderat.

Sentral skole.

Skolen ligger nært det sosiale livet ellers i samfunnet og er innenfor grei avstand til de fleste boligområder.

Tettstedsforming HEMNESBERGET

Hemnes kommune i Nordland

Hemnesberget er et lite tettsted midt i Ranafjorden ett stykke sør for Mo i Rana. Stedets ble etablert som kirkested på grunn av sin sentrale beliggenhet sentralt i fjorden.

Utviklingen de siste femti år har ført Hemnesberget fra å være ett sentrum til å bli perifer. De viktige trafikårene er flyttet fra fjorden og til vei og jernbane. Både riksvei og jernbane går utenom stedet.

Antall arbeidsplasser reduseres og service legges ned.

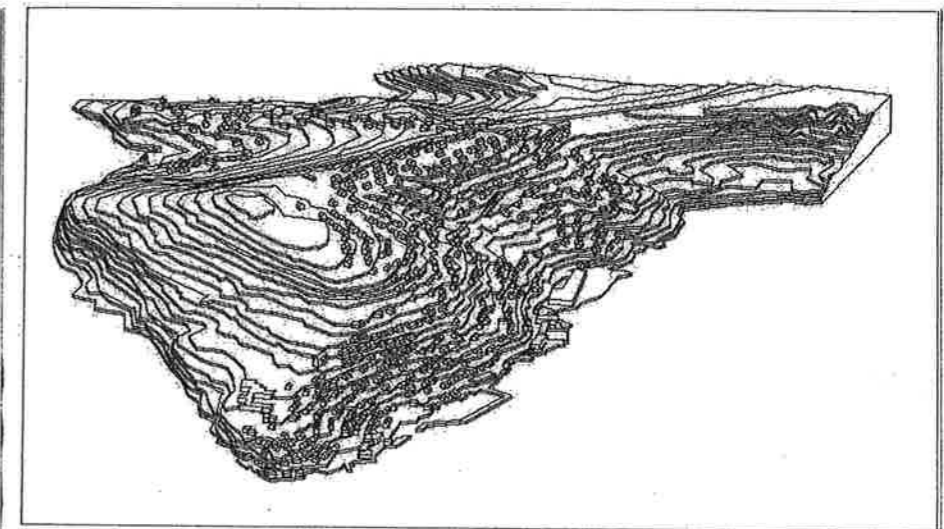
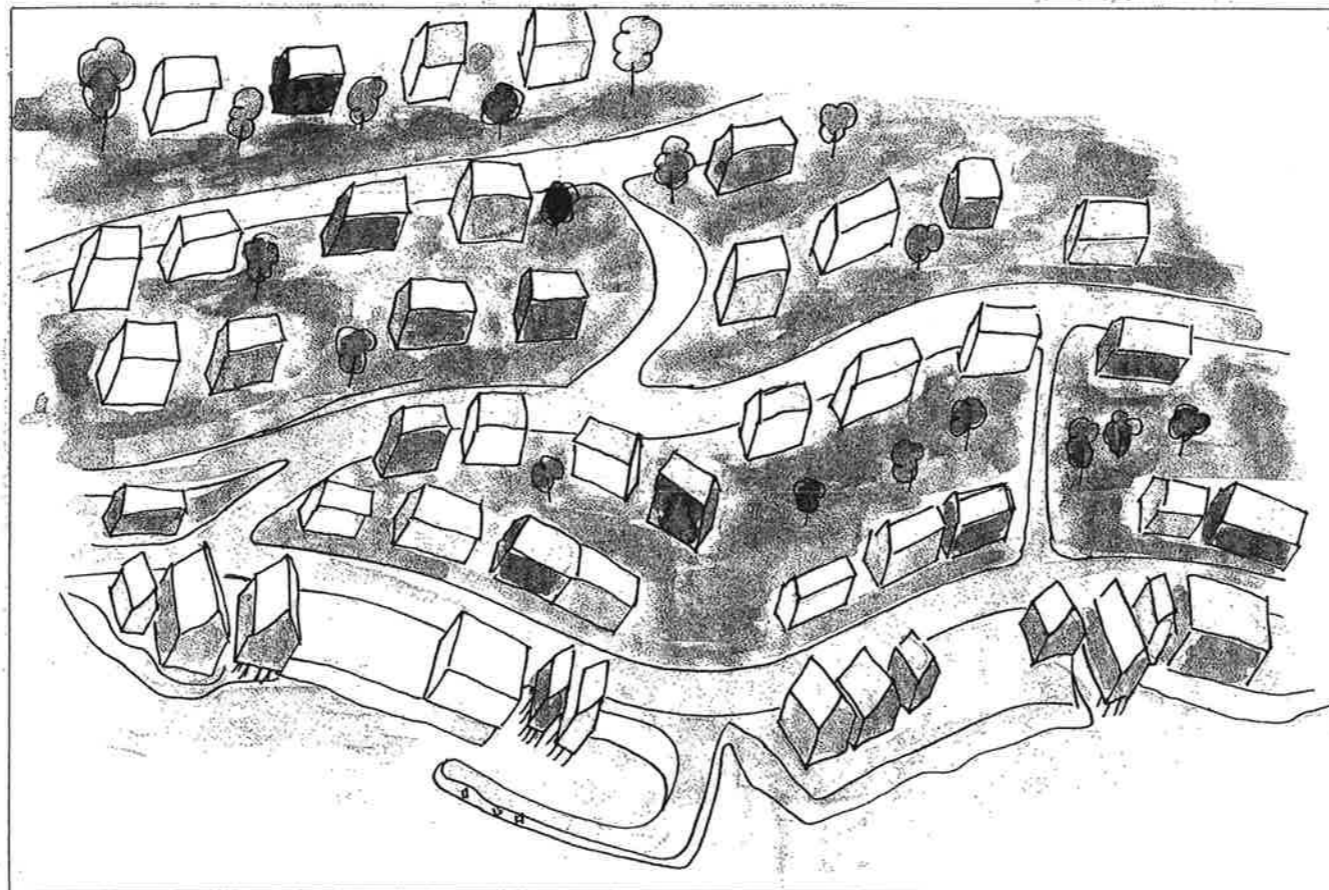
Det er en positiv holdning til stedet som bosted i folket men en generell mistro på framtiden.

Dette prosjektet prøver å ta tak i den positive holdningen til Hemnesberget som bosted. Kvaliteten ved å bo her er god. Det er få problemer selv om noe av kvaliteten er redusert av uheldige handlinger.

Det er en forbedring av situasjonen for næringslivet som er avgjørende for at stedet fortsatt vil være ett selvstendig samfunn. For stor arbeidspending vil utarme stedets egne ressurser som handel og service.

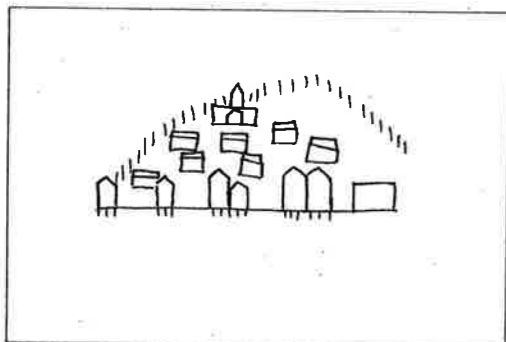
Opgaven blir å gjøre bostedskvaliteten optimal og å tilrettelegge for næringsaktivitet. Disse to elementene går inn i hverandre fordi jobb er en viktig forutsetning for å kunne bo og arbeidskraft er viktig for å kunne opprettholde en aktivitet.

SAA 4065 Byforming. NTNU våren 2002. Svein Petter Aagård

Perspektiv av Hemnesbergets topografi og bebyggelse.

Skisse av typisk situasjon for Hemnesberget.

Karikatur av Hemnesberget. Aktiviteten ved sjøkanten, boliger oppe i sørhellingen og kirken som fokuspunkt.

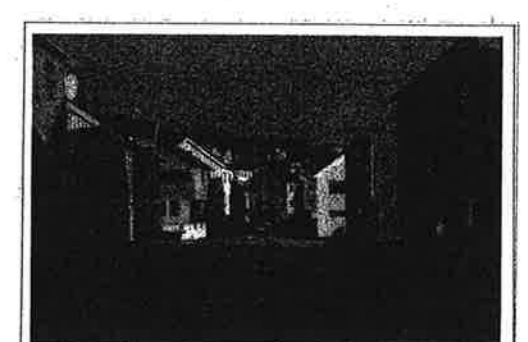
Husene ligger oppover i terrenget og får overhøyde og gløtt.

Lapphelleveien, nederst mot sjøen, er linjen det meste av næringsaktivitet knytter seg på.

Korte, bratte tverrgater gir gløtt og kontakt med fjorden. Disso fungerer svært effektivt for følgertrafikken.

Husene er frittstående men danner likevel rom og retning for gaten.

Oversiktlig sosialt miljø.

Stedet er lite og tett. Det er lett å holde seg orientert om det som skjer.

Hemnesberget er ett flott sted å jobbe fordi:

Mange eldre næringsbygg med billig husleie og overkapasitet på butikklokaler gjør det lett å etablere næringsher.

Bokostnadene er lave i forhold til større steder.

Her kan mange av livets gode sider nytes i bedre grad enn mange andre steder.

Boforholdene gjør at arbeidskraften gjerne vil bli boende.

Hva truer Hemnesbergets kvaliteter?

Det er liten variasjon i boligform.

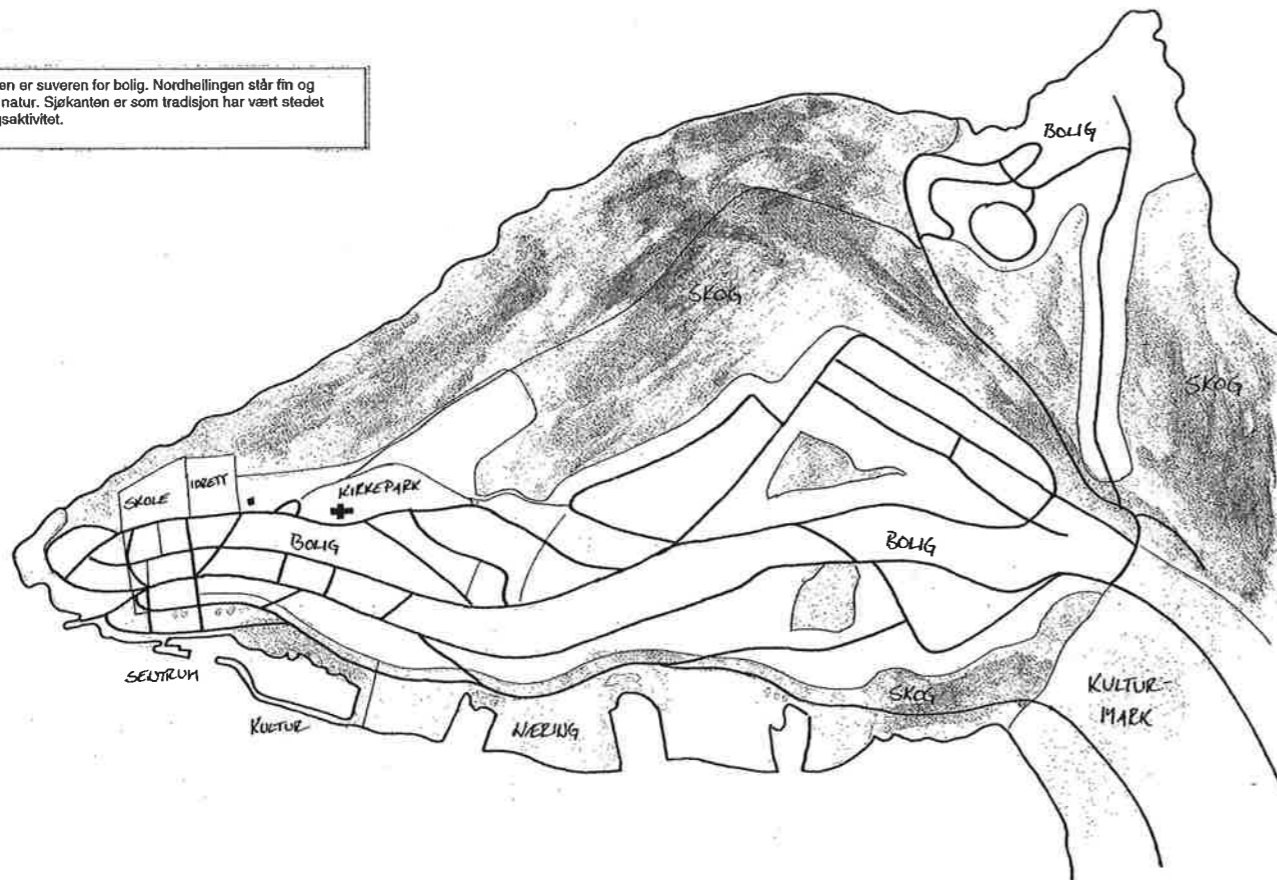
Stedet domineres av nesten bare eneboliger på store tomter. Mindre leiligheter og hybler gjør det lettere for nye mennesker å etablere seg for kortere eller lengre tidsrom og gir mer fleksibilitet i bosetningen.

Spredning av bebyggelse.

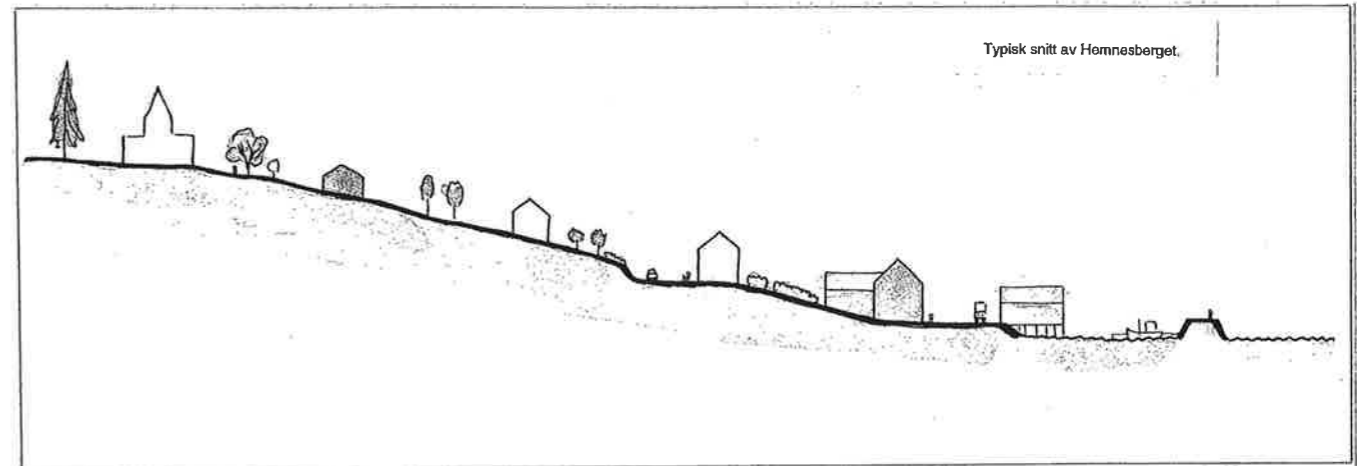
Tendensen til å spre bebyggelsen utover øker bruken av bil og skaper mindre nærhet til stedets liv. Det reduserer det sosialt oversiktlige miljøet i tillegg til at trafikken i gatene øker.

AREALPLAN.

Solhellingen er suveren for bolig. Nordhellingen står fin og urørt som natur. Sjøkanten er som tradisjon har vært stedet for næringsaktivitet.

Typisk snitt av Hemnesberget.

UTVIKLINGSSTRATEGI

Utviklingen går parallelt med å perfektionere bokvaliteten og å bedre næringsstilgangen.

Bokvalitet

1. Nye stier og veier som bedrer kommunikasjonen.
2. Kvalitetsikre boligområdene ved å etablere retningslinjer for bebyggelsen og minimum uteromsbehandling.

Næringsstilgang

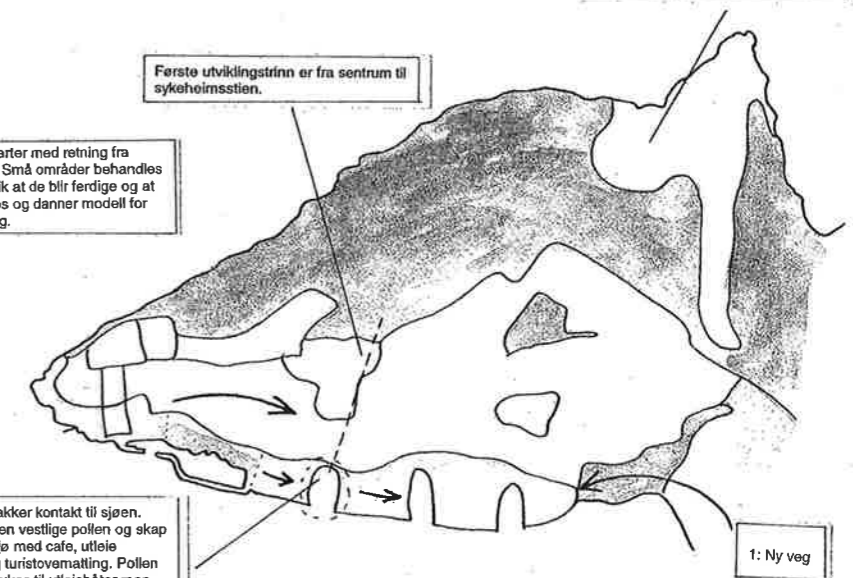
1. Ny veg.
2. Bygg sjøkanten så det er klart til å fylle innfor. Bygges med sprengmasse fra tunnelen.

Ingen utvikling eller satning i Juvika. Mange av Hemnesbergets kvaliteter mangler her.

Første utviklingstrinn er fra sentrum til sykehjemstien.

Utviklingen starter med retning fra sentrum vest. Små områder behandles konsentrert slik at de blir ferdige og at resultater vises og danner modell for videre utvikling.

Etabler en vakker kontakt til sjøen. Opparbeid den vestlige pollen og skap et varert miljø med cafe, utleie leiligheter og turistovematting. Pollen må kunne brukes til utleiebåter men lokalbefolkningen bør også slippe til.

1: Ny veg

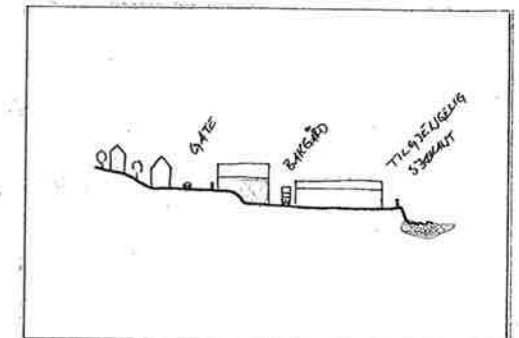
Eksisterende næringslokaler er av dårlig kvalitet men de er billige. De er ustelte og gjør miljøet ved sjøkanten utrivelig. Boliger helt nede ved næringslokalene har ikke den samme kvaliteten som boliger lengre opp.

Sjøkanten er tilrotet og lite attraktiv. Den er ett likksted i dag og men kan gi lokalsamfunnet stor glede ved opparbeiding.

På den grønne kanten ligger boligene med overhøyde og utsikt over næringsbyggene.

Næringsområdene mellom gaterommet og sjøkanten. Klare grenser utad og fri behandling innenfor.

Uforstand i forhold til stedets kvaliteter ved nybygging.

Ny bebyggelse tar ikke hensyn til kvaliteten som gjør Hønesberget til det flotte stedet å bo som det er. Samtidig skjer det ofte at kvaliteten ødelegges for nærliggende bygninger og. Dermed forringes kvaliteten og Hønesberget taper en viktigste forutsetning for at folk vil være her.

Tilgangen på tjenester forverres.

Det blir stadig færre støttefunksjoner. Det gjør det mer tungvint å drive næring og kan true eksistensen til gjenværende bedrifter.

Økende biltrafikk.

De fleste steder i Norge har fått redusert sin boligkvalitet på grunn av brutale veibygginger for økt biltrafikk. Hønesberget er ett av de få stedene dette ikke har skjedd.

Riving av boliger og ødeleggelse av utearealer for å øke biltrafikken vil redusere kvaliteten ved å bo på Hønesberget kraftig.

Næringene er spredt utover.

Stedets industri ligger spredt og nødvendig trafikk går gjennom boligområder. Hvis all næringsaktivitet samles langs Lapphøllveien og sjøkanten, sikres også muligheten for skipstransport som i tillegg til biltransport. Boligområdene blir også spart for næringstrafikken. Samarbeid mellom bedrifter gjøres lettere.

Det er dårlig tilgjengelighet.

Ny adkomstvei sikrer lett tilgjengelighet til næringsarealene.

Mangel på jobb og nedleggelse av service. Pendling.

Næringsliv og service tynnes ut. Uten jobb her er det vanskelig å kunne bo her. Utløytting og arbeidspending vil redusere bruken av de tilbud som finnes fortsatt. Nødvendige støttefunksjoner blir dårligere og verre tilgjengelig for mennesker og bedrifter.

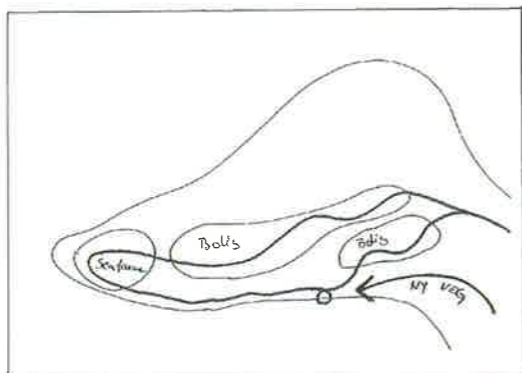
Stødet går mot en kollaps hvor for få brukere fører til en nedleggelse av alle støtted funksjoner. Hønesberget blir en sovøby for Mo i Rana eller en sommerhusby. Alle stedets kvaliteter bortsett fra utsikten tapes.

Forringelse av urørt natur.

Skjødesløs bruk og neglisjering av de nære naturområdene gjør disse til lite attraktive rekreasjonsområder for folk, samtidig som spennende dyreliv forringes. Hønesberget mister en av sine fordeler.

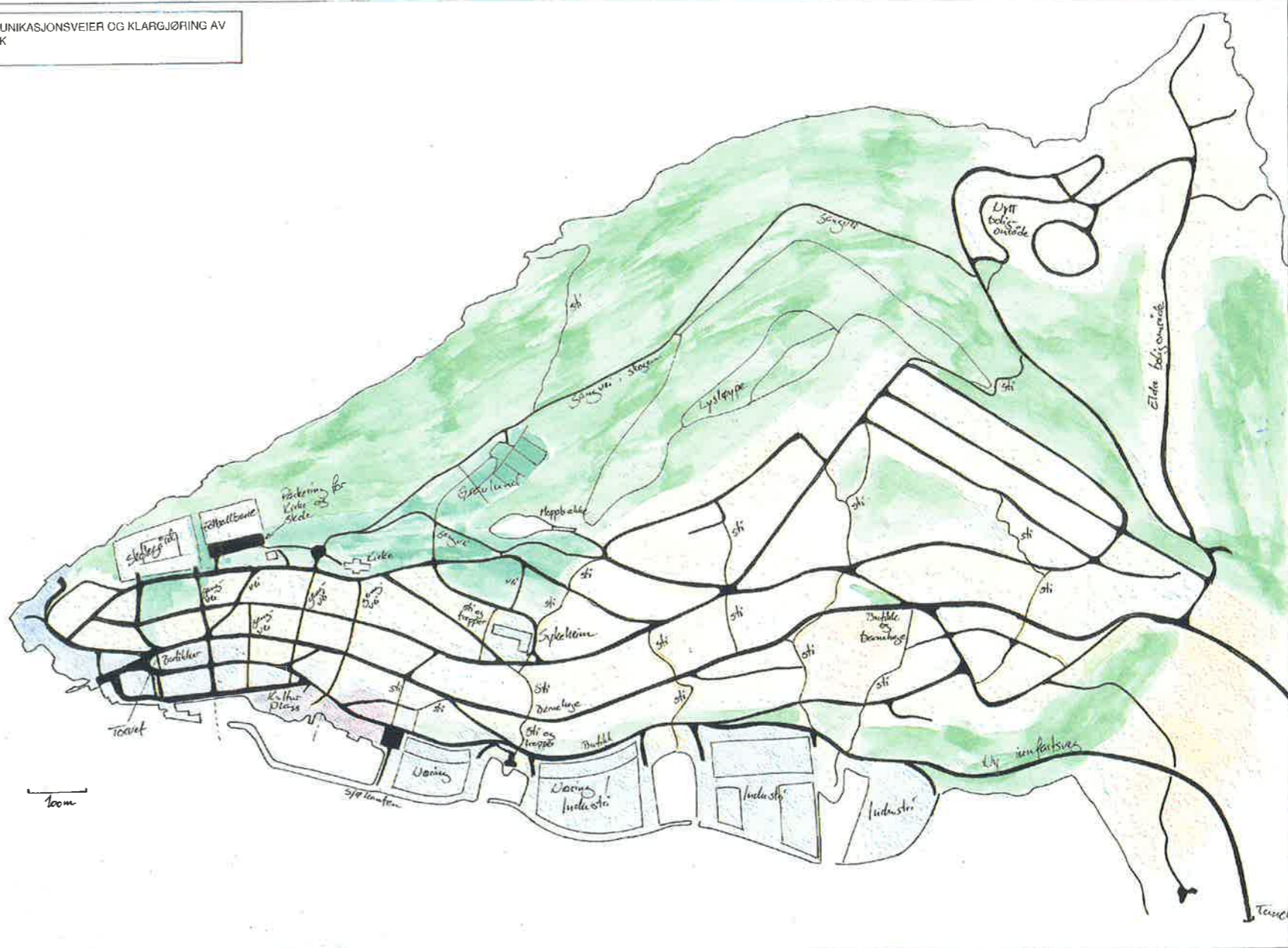
Neglisjering av uteareal.

Spesielt sjøkanten er misholdt slik at det ikke er trivelig for mennesker å være der. Sjøkanten er en stor ressurs og ett sted mennesker normalt setter stor pris på å oppholde seg. Tilgjengelighet og nærhet til sjøen er viktig for at gløden ved å bo på Hønesberget skal forsterkes.

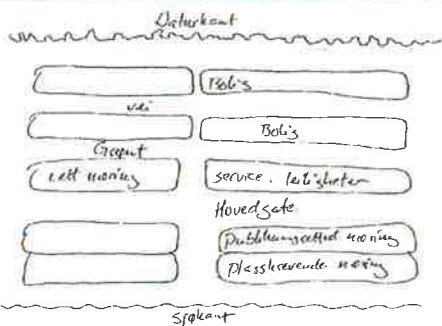
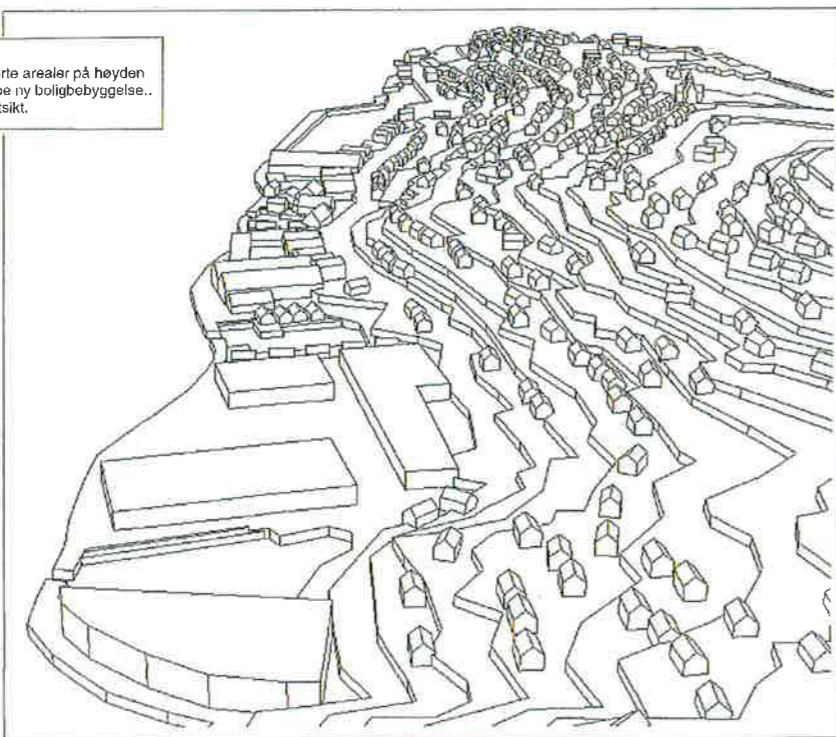

Dagens adkomstvei går tvers gjennom stedet, både gjennom sentrum og boligområder. Ny vei gir direkte adkomst til næringsområdene.

NYE KOMMUNIKASJONSVEIER OG KLARGJØRING AV AREALBRUK

Perspektiv. Næringsarealene ved sjøkanten frigjorte arealer på høyden tilbakeføres til natur, kulturmark og noe ny boligbebyggelse. Boliger opppe i terrenget med sol og utsikt.

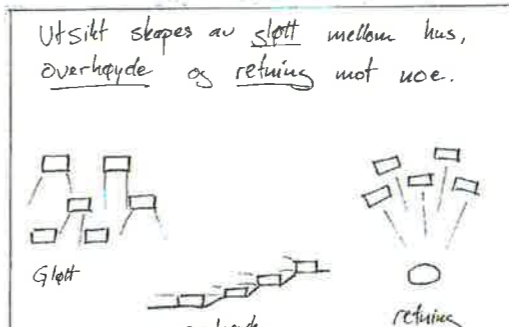
En slags strukturplan oppover i terrenget.

En klar inngangssituasjon sier at her er det en sti som fører opp til gaten overfor. (Ålesund)

Tverrforbindelser mellom boligområder gjør det effektivt å gå til fots. (Trondheim)

Utsikt skapes av glept mellom hus, overhøyde og retning mot uoe.

Terrengfallet tas opp i terrasser slik at arealet i bratte helninger kan brukes. (Kristiansund)

Sommerhusutvikling av stedet.

Det er ett bevis på at folk vil bo her. Men det tilfører stedet og det sosiale miljøet lite og bidrar til en utvikling mot en spåkelesby. Det er ikke god utnyttelse av Hønesbergets potensiale som ramme for ett godt liv.

Hvordan møte truslene?

Bygg med tanke for stedets kvaliteter.

Ved nybygg må stedets kvaliteter bli tatt hensyn til på en slik måte at bygget forsterker og ikke forringer kvalitetene.

Tilgjengelige arealer.

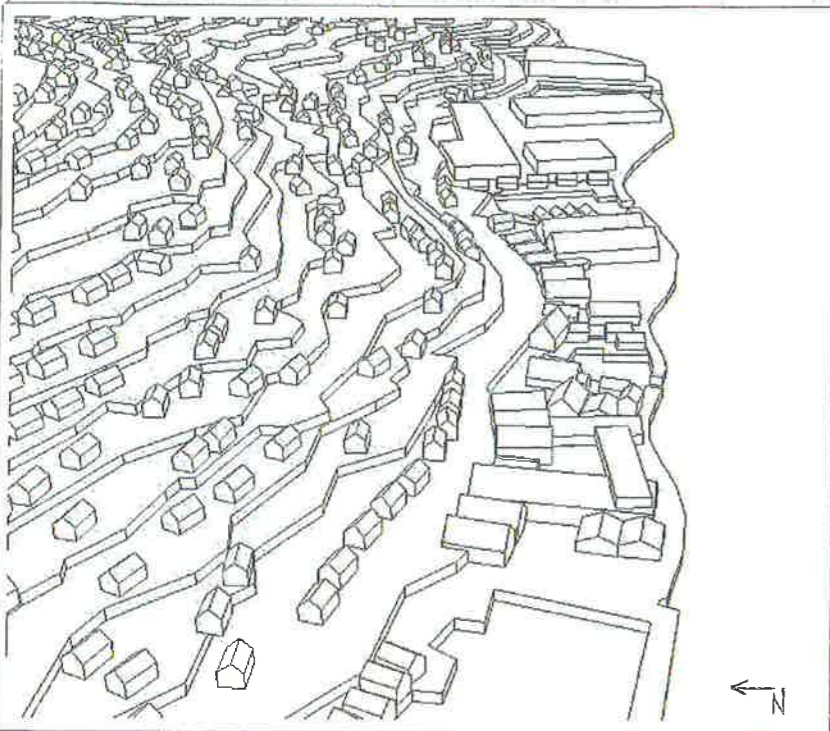
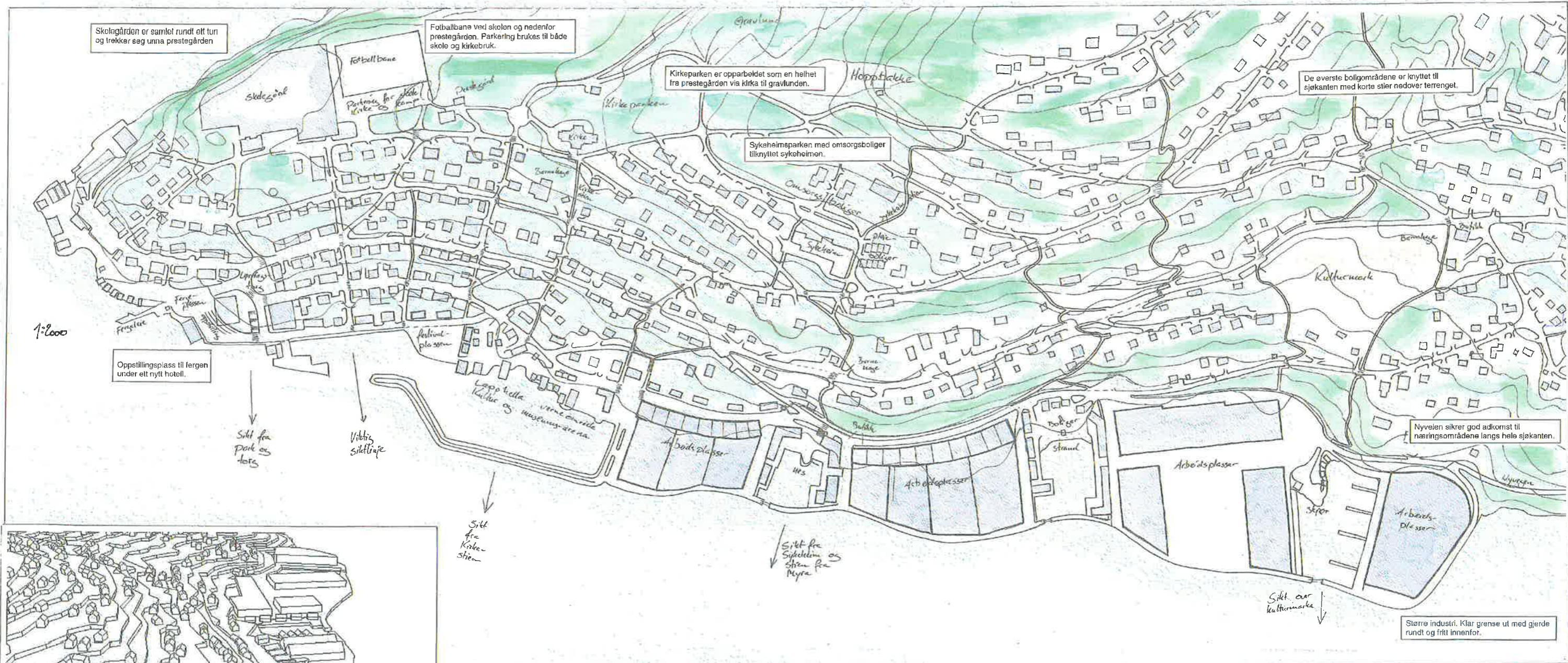
Det er mangel på utendørs flate og store nok arealer. Utfylling og opparbeiding av sjøkanten skaper slike områder. Disse massene kan skaffes fra lunnalen til den nye adkomstveien og legge en molo langs marbakken som det så kan fylles bak.

Opprettholde service.

Både til mennesker og bedrifter. Alle trenger støtte for å leve. Trygge arbeidsplasser og stabil bosetning sikrer nødvendig service. Disse tre tingene henger nøye sammen.

Opprettholde billige næringslokaler.

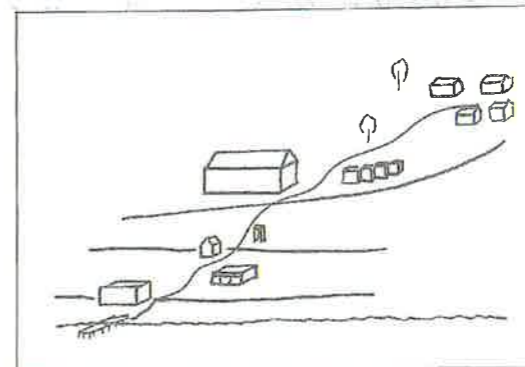
La nytt næringsliv etablere seg i de ledige og billige lokalene slik at verdiskaping kan komme i gang.

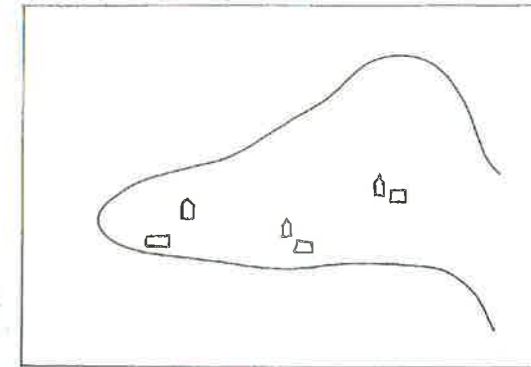
Tømmuring langs sjøkanten. En rydding klar og flott grense til fjorden.

Lapphella har potensiale for en aktiv opprettholdelse av båtbyggertradisjon og bevaringsarbeid. (Møllomvertet, Kristiansund)

Sykeheimstien: Fra de øverste boligene via sykeheimen, omsorgsboligene, bussplass, barnehage, nærbutikk, og via pollen ned til sjøkanten.

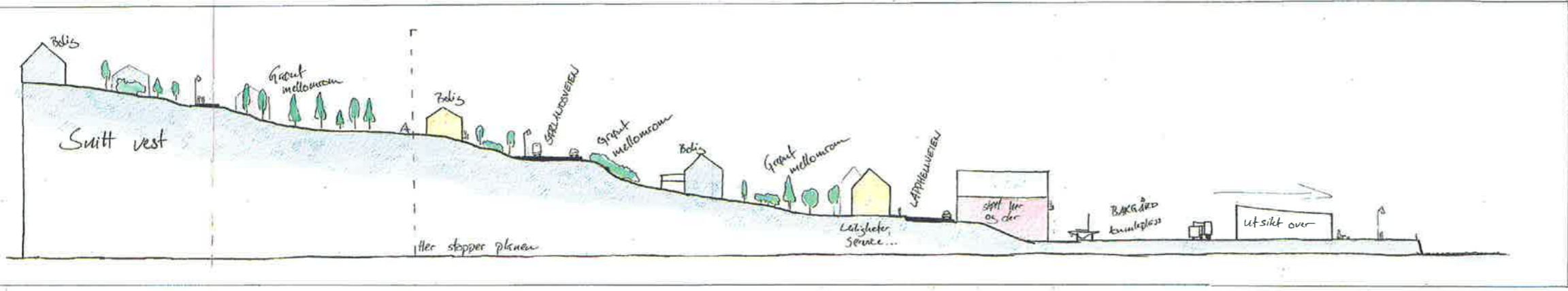

Små nærbutikker / Kiosker og barnehager slik at man slipper å målte innom sentrum hver dag.

PLAN OVER LAPPHELLVEIEN, DET VESTRE NÆRINGSOMRÅDET OG POLLEN.

Moloen gir beskyttelse slik at det kan bygges trebrygger innenfor.

Trebrygger gir en varmere følelse enn stein og mur. Inne i Pollen er de vermet mot drivende isflak.

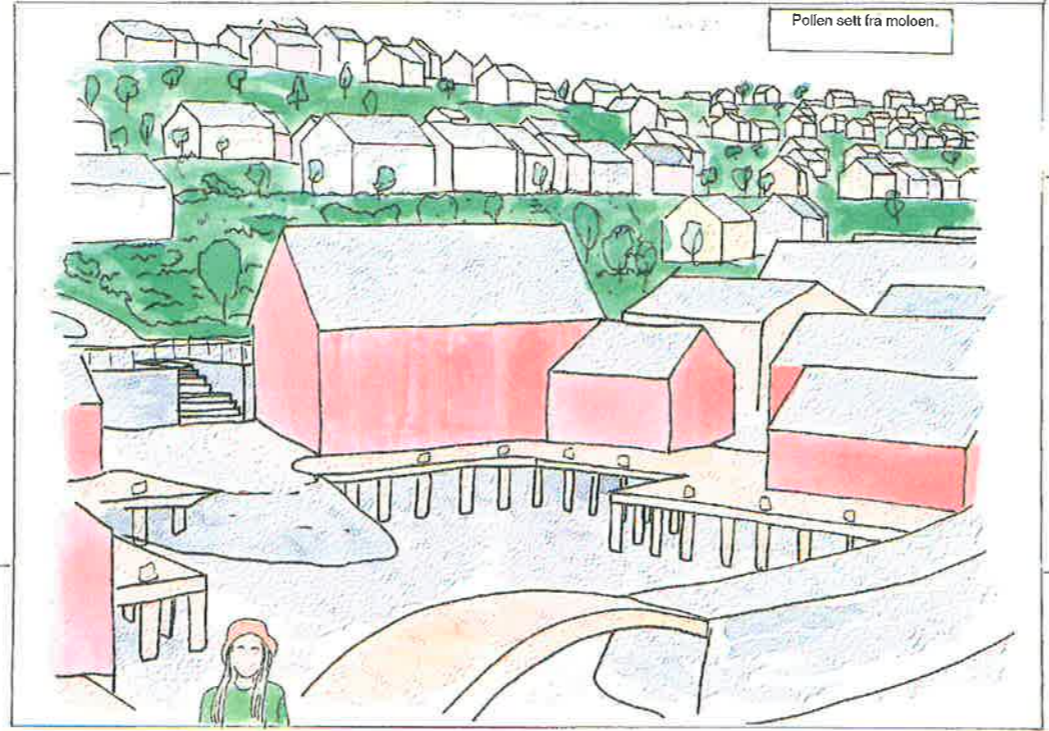
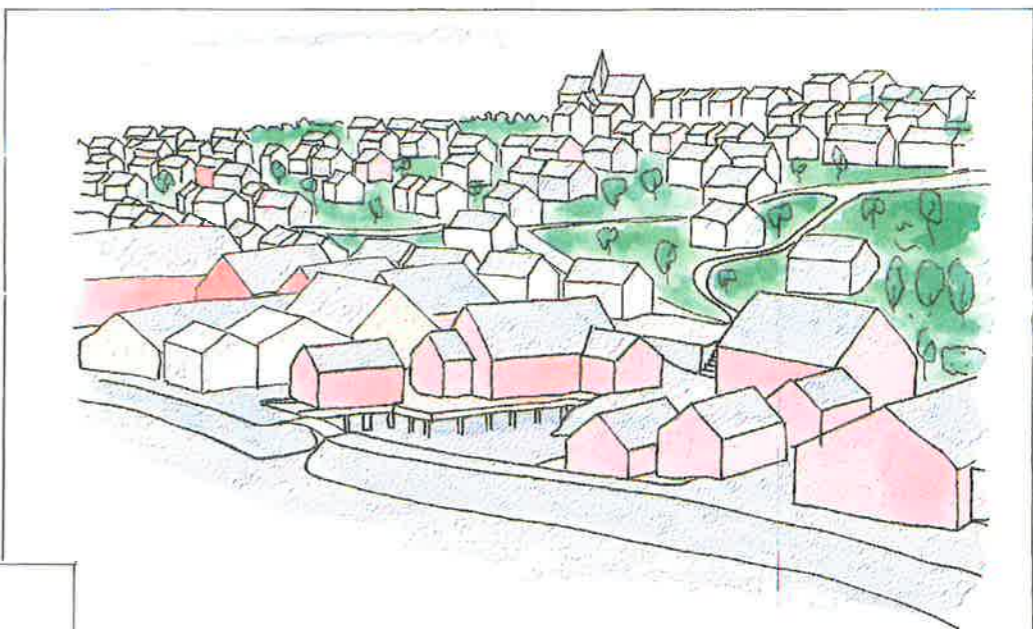
Det optimale Hennesberget

Nærhet mellom bolig, skole, jobb, service og aktiviteter.
Lite trafikk.
Fen natur, kulturmark og sjø.
Variert næring, tett sammen.
Utsikt og sol fra alle boliger.
Jobb til alle.
Sosiale møteplasser inne og ute.
Fritidssystemer.

Hvordan bygge for å nytte kvaliteten best mulig?
Spilleregler for utforming.
Bevist holdning til kvalitetene.
Holde av slander korte.

Det skal være klare grenser for hvor naturen begynner.
Innenfor disse grensene må naturen få være urørt slik at den er til glede for mennesker og nytte for dyr. Kulturmark bør brukes slik landbruk er en naturlig del av livet på Hennesberget.

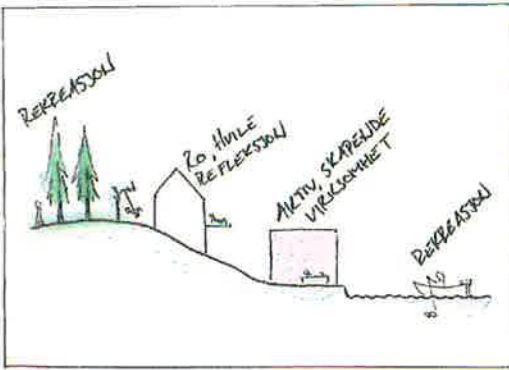
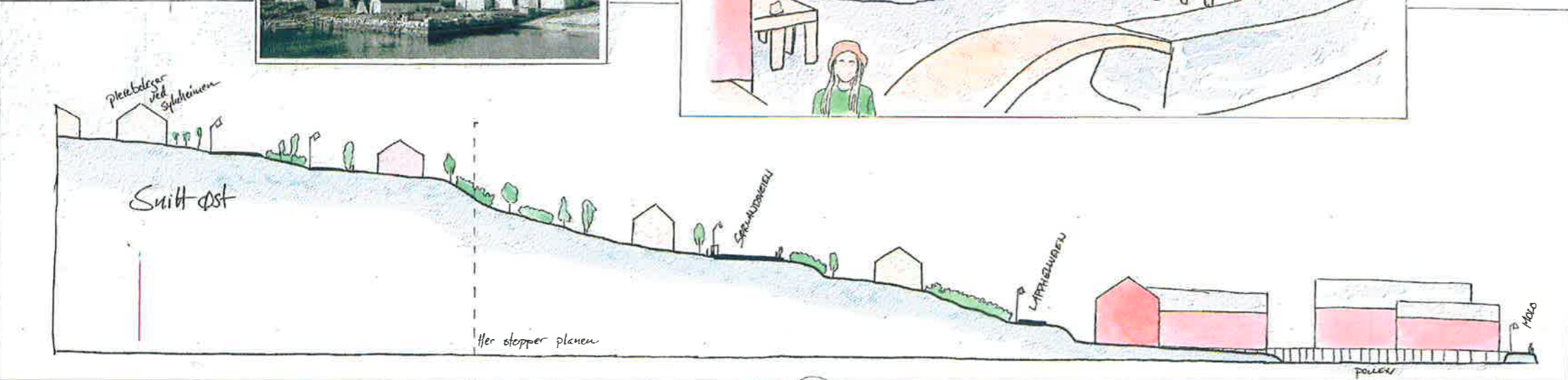
Det skjer noe og stedet er på vei framover.
Nye næringsarealer ligger klare. Nyetablering vil sikre arbeidsplasser og folketallet. Utbedring av stedets kvaliteter sikrer trivsel og aktivitet.

Tørrmurt steinkant og naust. (Åles)

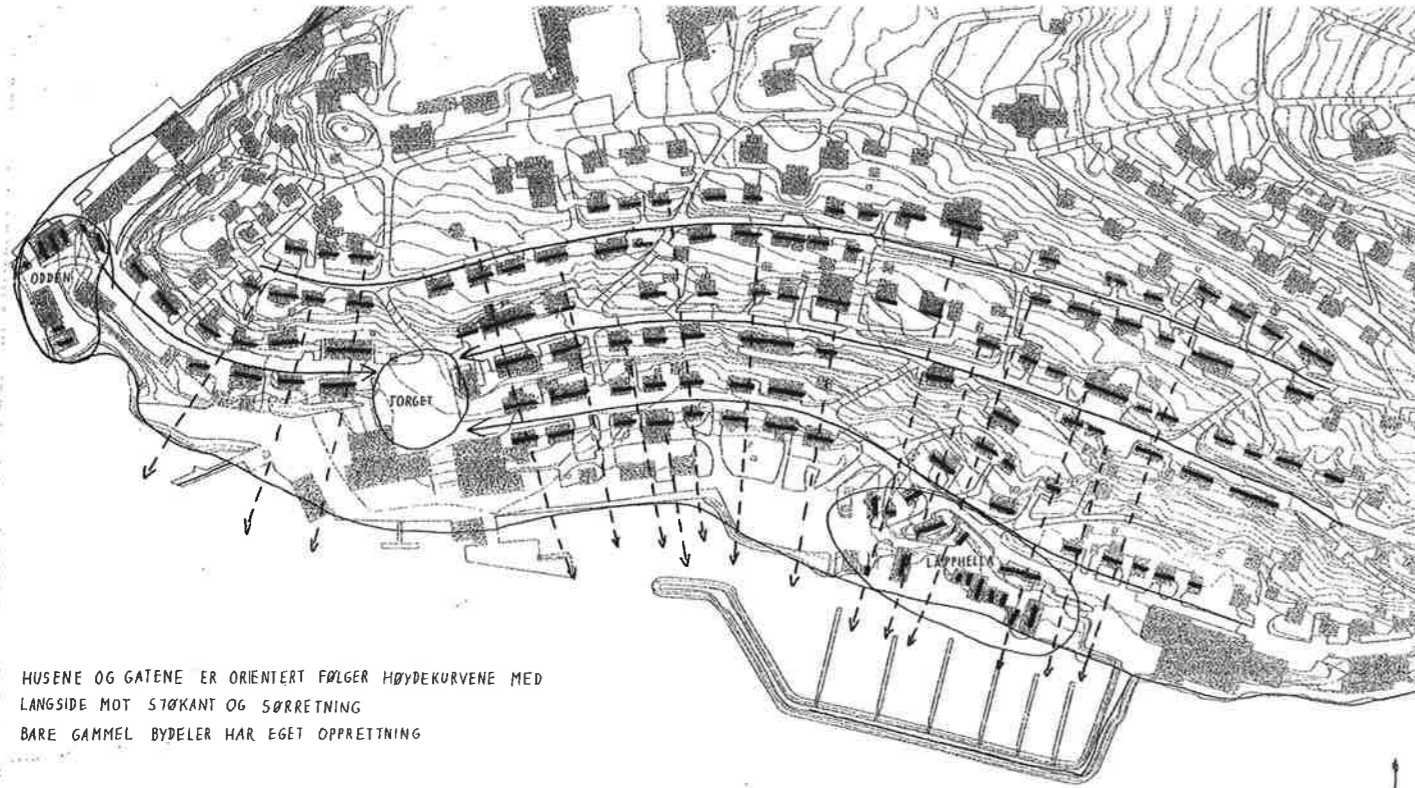
Klare grenser mellom privat og offentlig gjør trivelige miljøer.

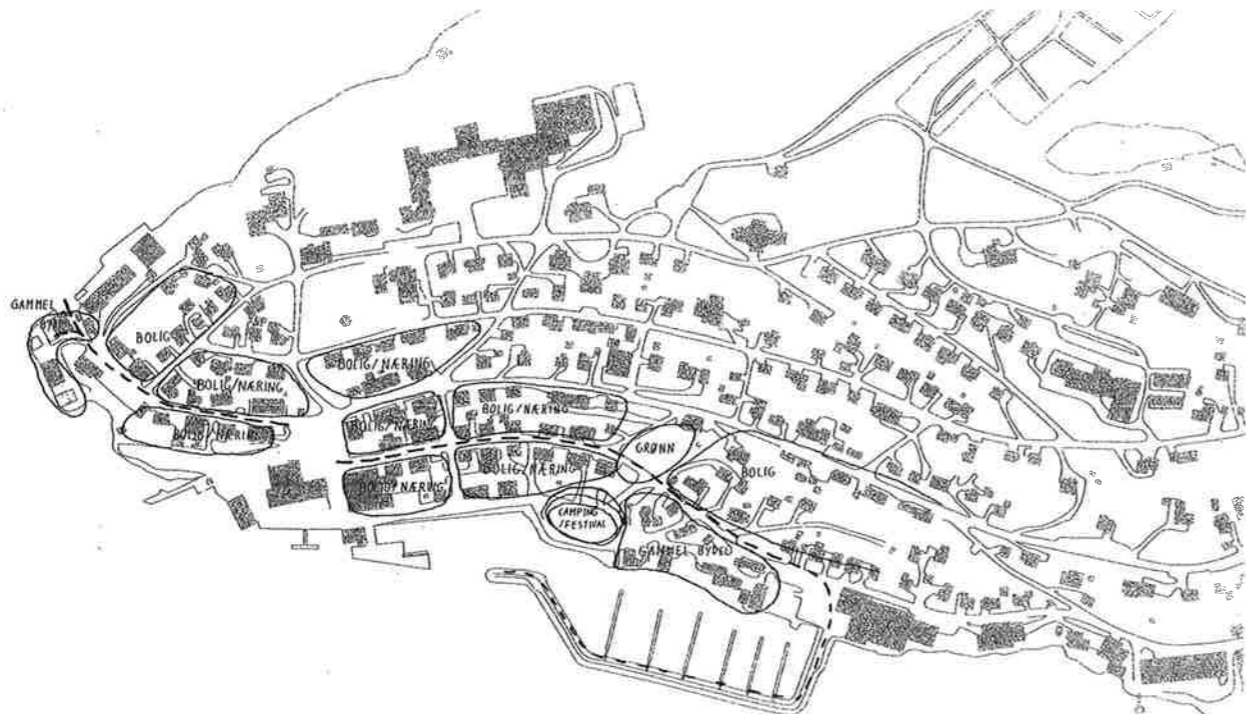
Maren Krämer

HEMNESBERGET

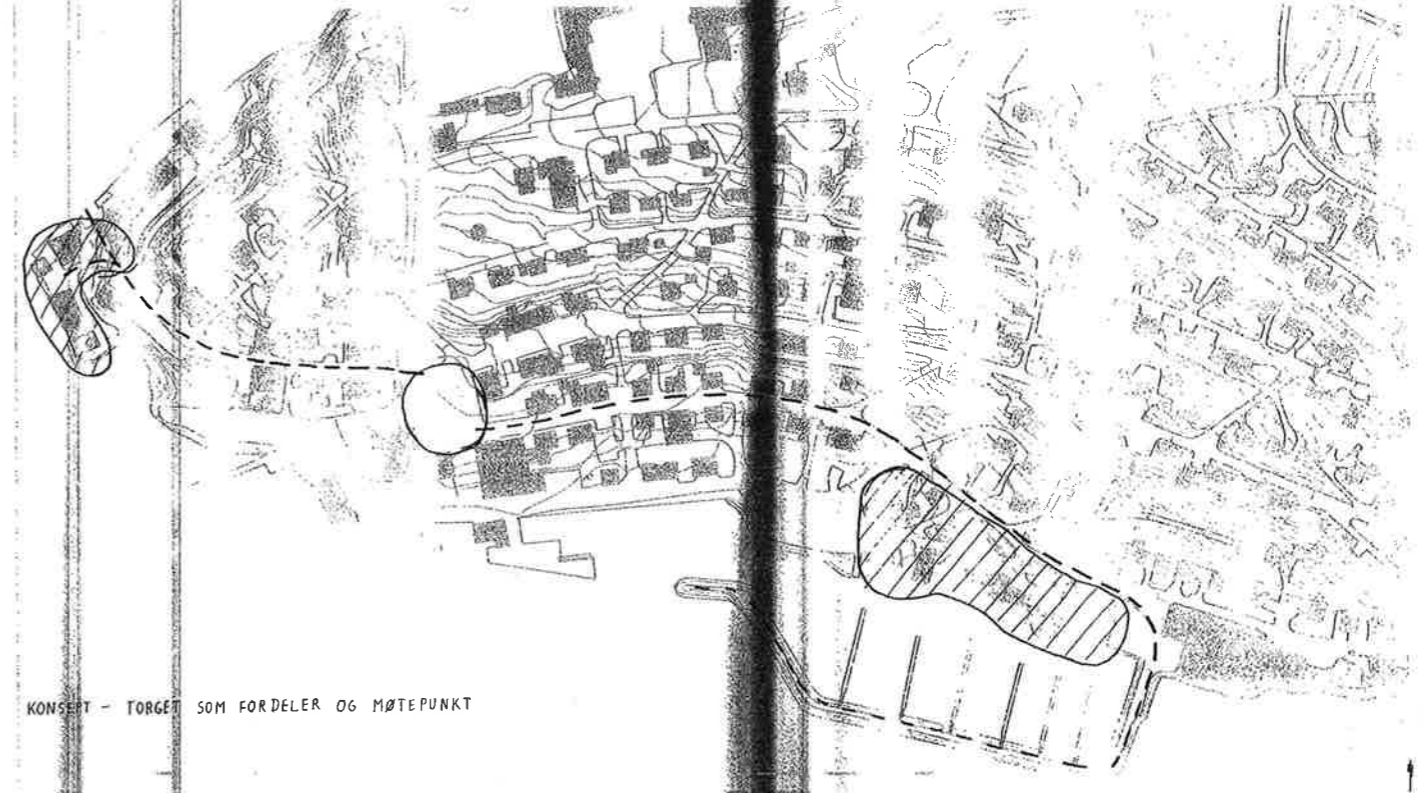
KONSEPT – ANALYSE

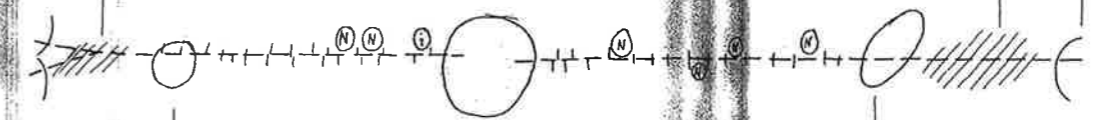
HUSENE OG GATENE ER ORIENTERT FØLGER HØYDEKURVENE MED LANGSIDE MOT SØKANT OG SØRRETNING
 BARE GAMMEL BYDELER HAR EGET OPPRETNING

AREALBRUK LANGS LAPPHELLA - TORGET - ODDEN - FORBINDELSE

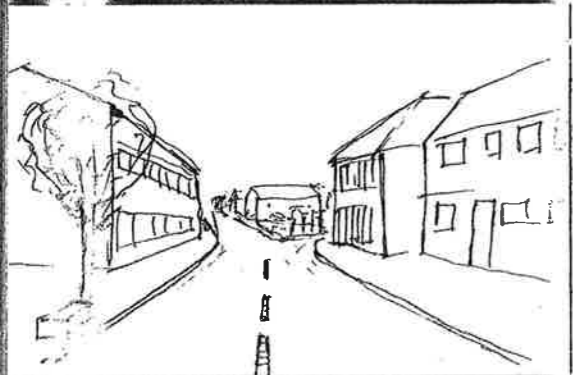
KONSEPT - TORGET SOM FORDELER OG MØTEPUNKT

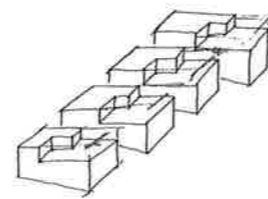
LABYRINT SOM LEKEPlass
 OG PARK

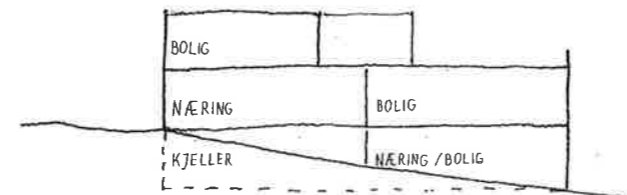
KONSEPT - TRANSPORT VED FORTETTING LANGS FORBINDELSGATE

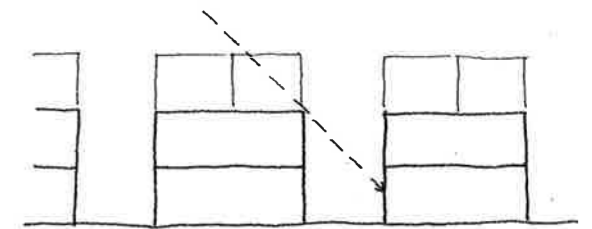
PLAN M 1:500

HUSER TORGET - Sjø

M 1:250

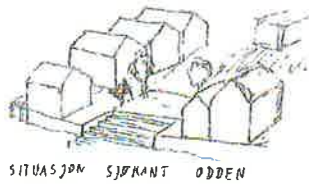

SNITT A

SNITT B

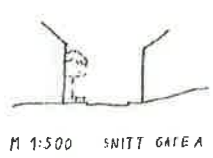
HEMNESBERGET

HOVEDPLAN M 1:1000

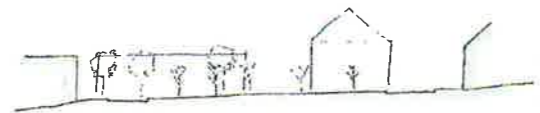

PLAN M 1:1000

- EKSISTERENDE BEBYGGELSE
- NY BEBYGGELSE
- BJERK

M 1:500 SNITT GATE A

SNITT TORGET

SNITT GATE B

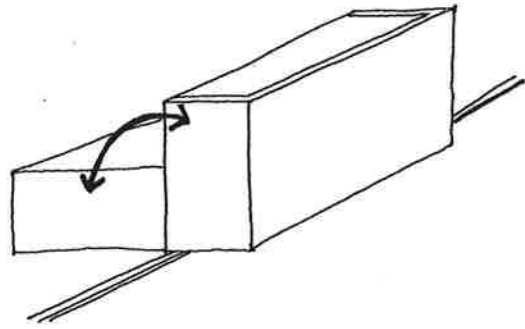
SNITT GATE C

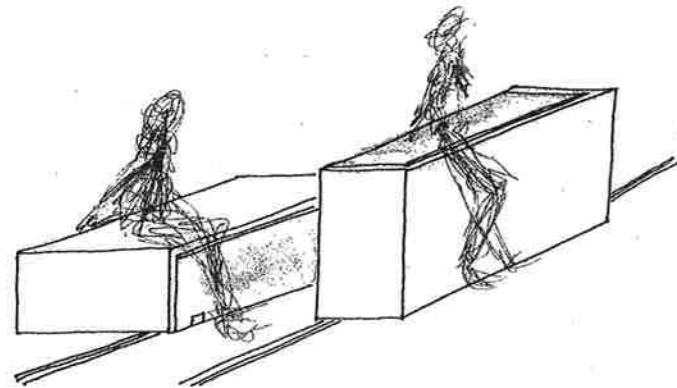
SITUASJON SJØKRANT - KAI

HEMNESBERGET

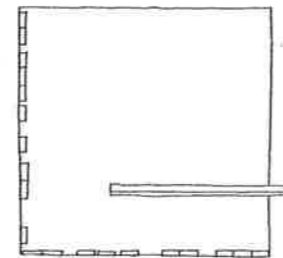
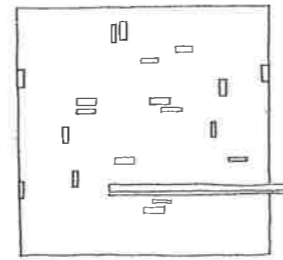
UTARBEIDET DEALJPLAN M 1:200

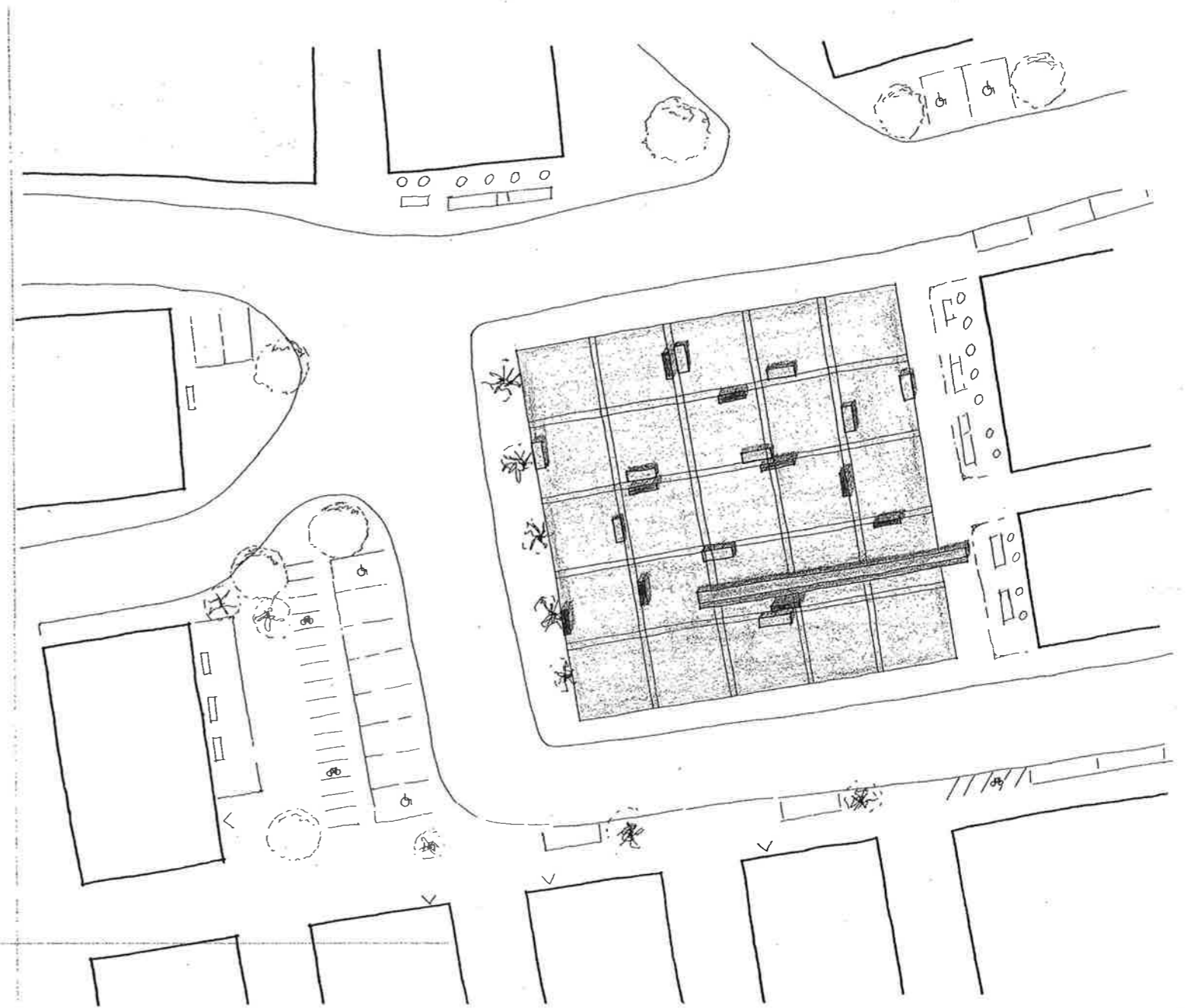
LØSØRE BYMØBLER

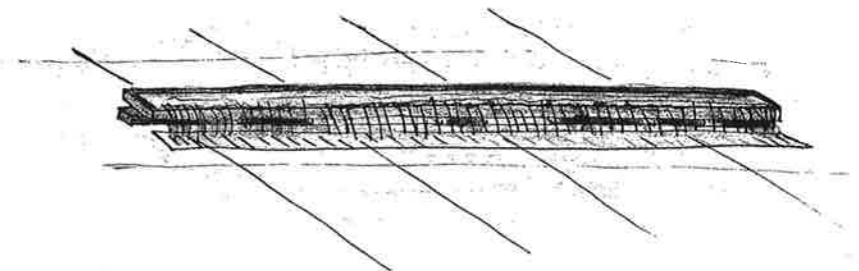
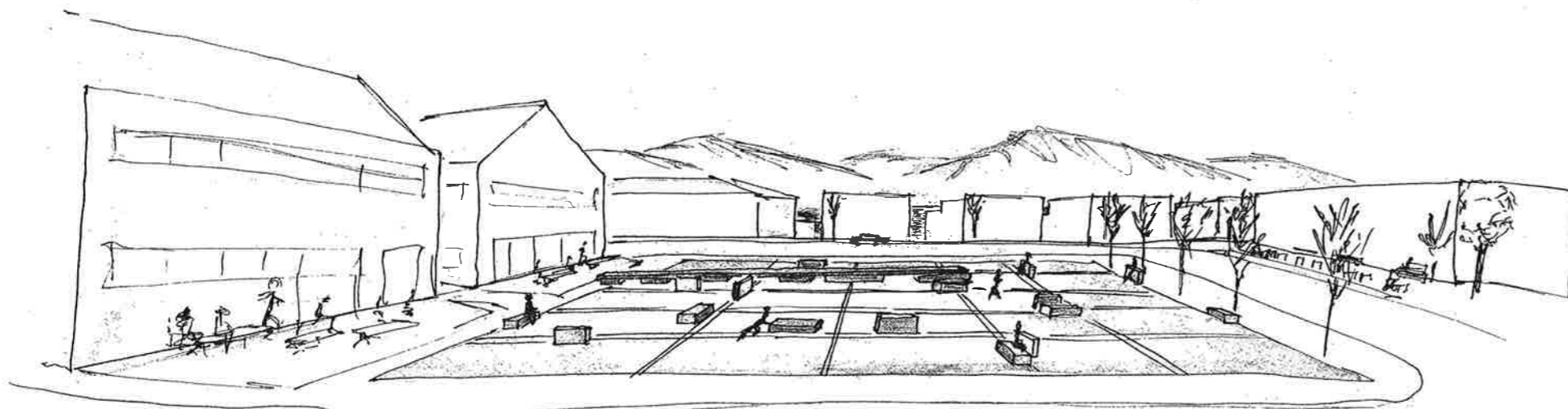
MØBLER I GRÅ STÅL OG LIT RØD TRE

ORDNET Plass FOR UTSTILLINGER

TORGET TREKKES VED BEVEGELSE

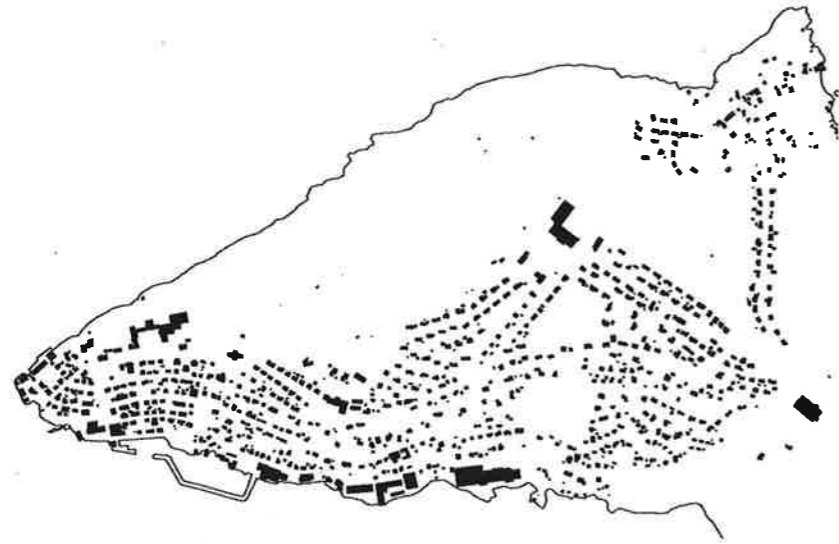
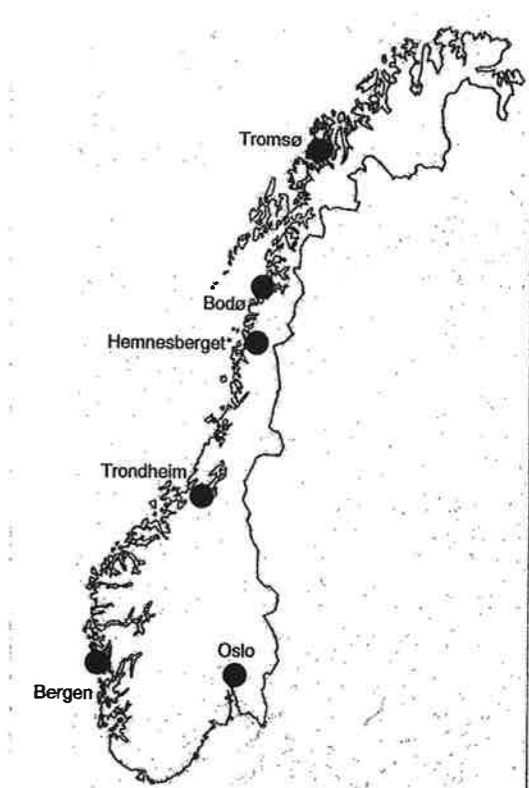
VANNSKULPTUR

Falk Krüger

Hemnesberget ligger i Hemnes kommune i Nordland fylke. Hemnes kommune strekker seg fra svenskegrensa i øst og ut til kommunene Vefsn og Leirfjord i vest. Mot nord ligger Rana, og mot sør Hattfjellidal.

Hemnesberget er et tettsted med 1300 innbyggere, det er et historisk kirkested som har utviklet seg via administrativt senter og handelssted til lite industristed uten administrativ betydning.

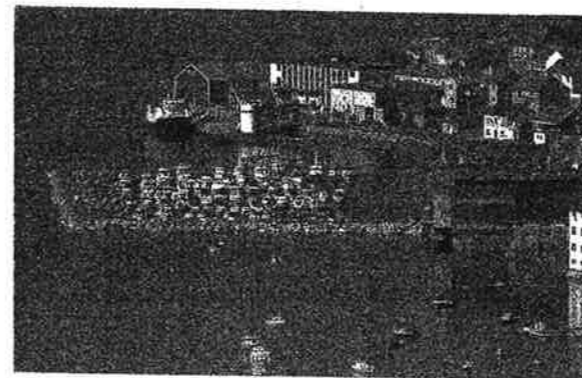
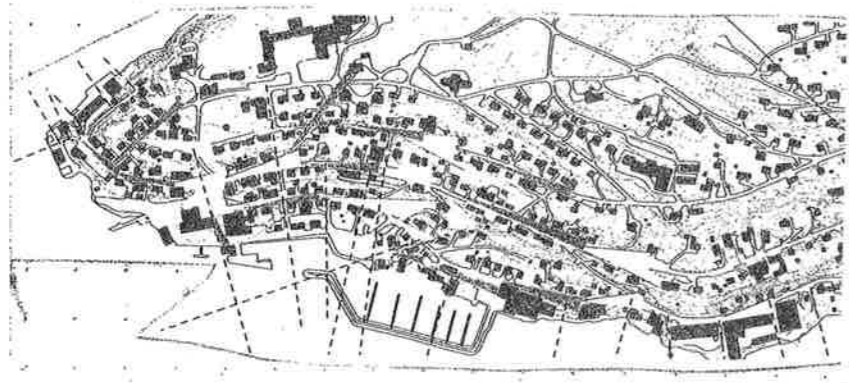
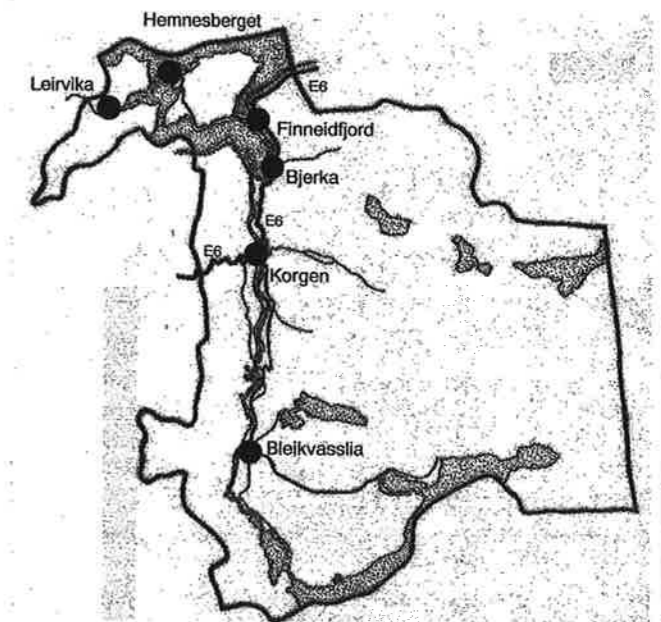

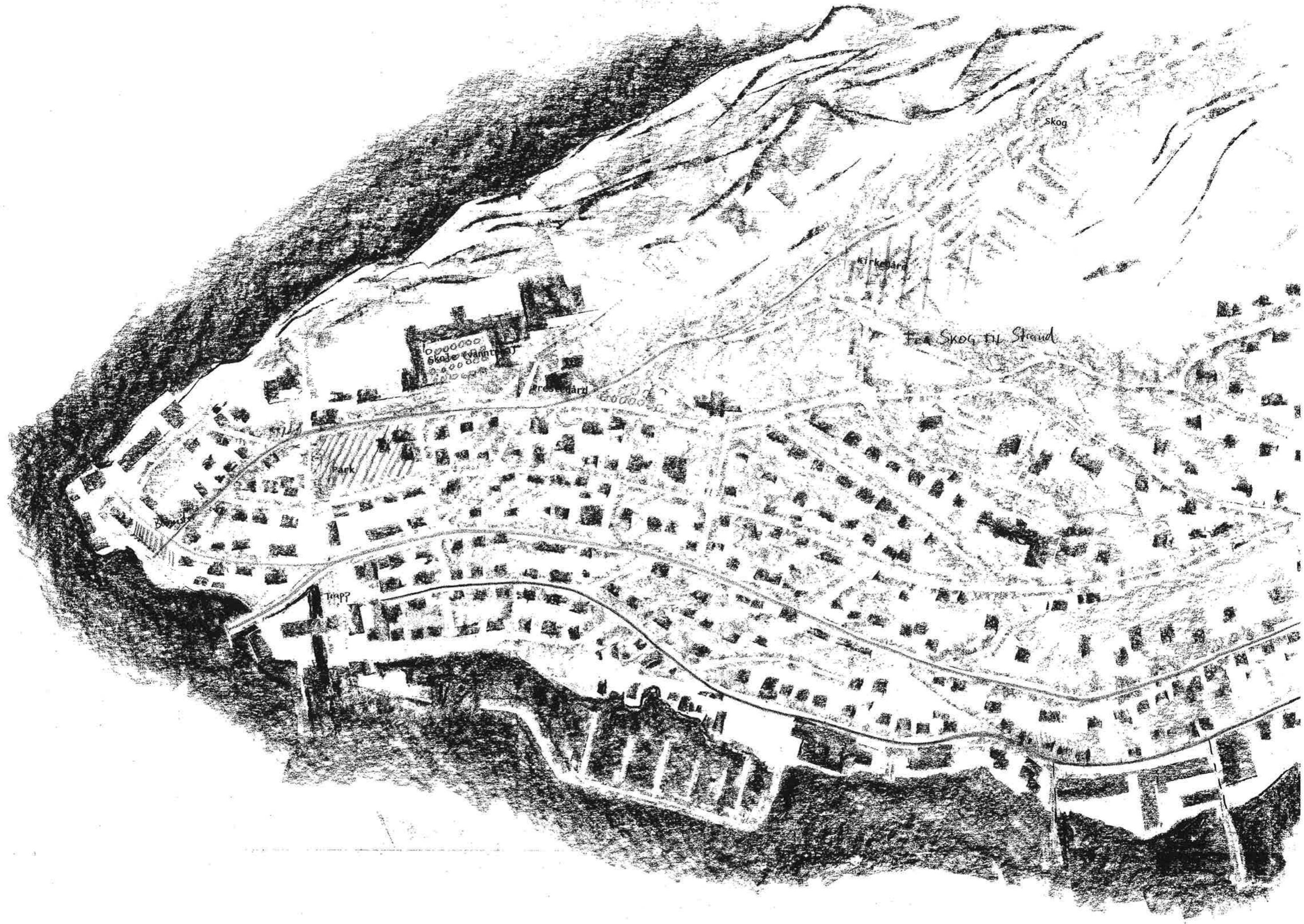
På Hemnesberget er løpet av gaterom veldig sterk upreget. Bevegelsebåndet følger terrenget, fører deg umerkelig ned til sjøen og leder deg til odde. Hver bånd har sin egen karakter. Prosjektet skal vise og forsterke disse forskjellighetene.

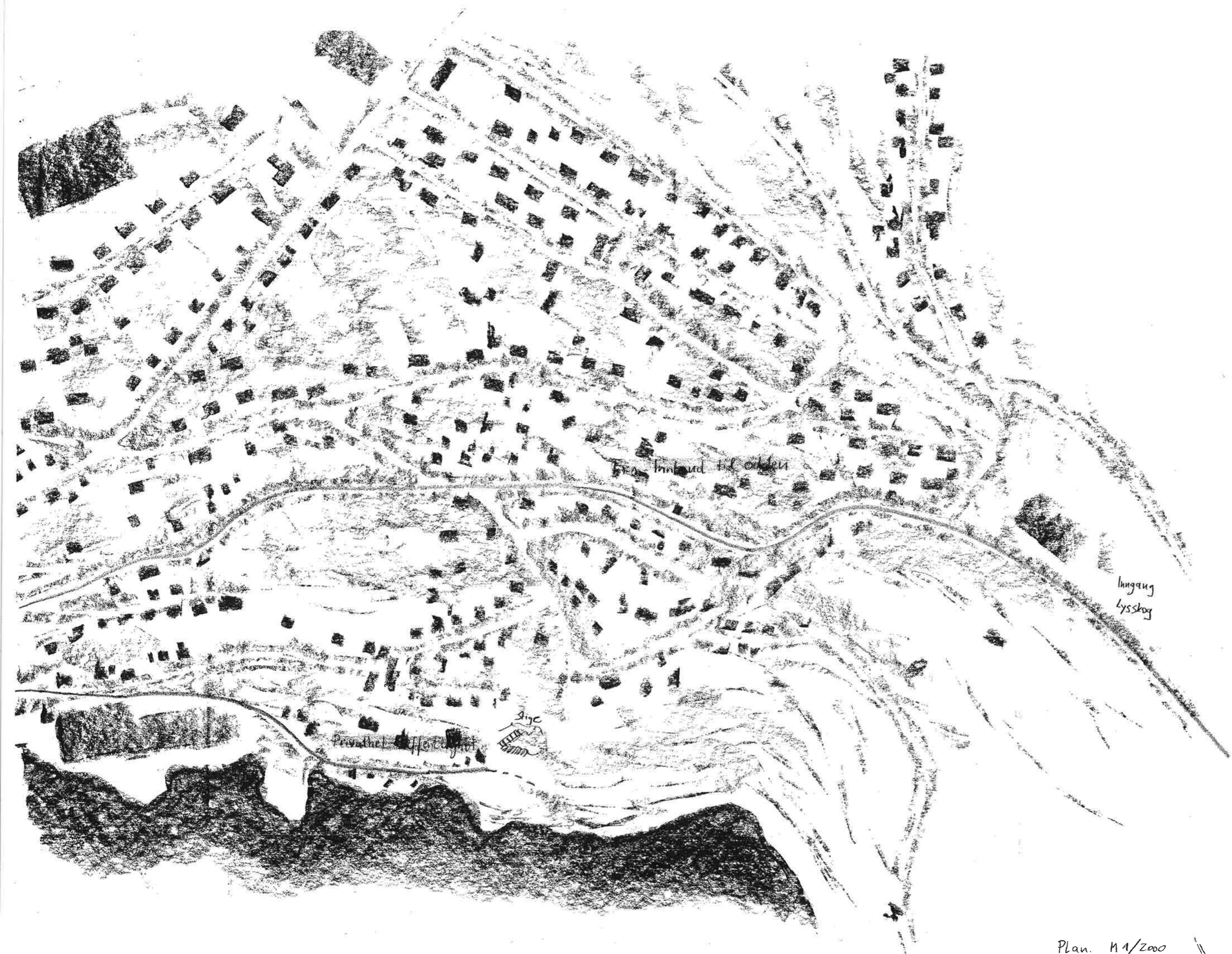
Interessant var avslutning av gaterom. Med hvilken måte ender bevegelsene. Hvordan krysse de seg eller er knyttet tilsammen.

En kontrast til langstrekige gatene bilder siklinier mot fjorden. Hushjørnene virker som klare avgrensninger av disse korridorane og lukker innsikten til gatene parallelt.

Torget av Hemnesberget har en nøkelstilling. Her kommer alt tilsammen. Siktlinier, bebyggelse, aksjoner og kontakt med sjøen fortette seg og bilder tilsammen en kolasje som har vært veldig interessant å jobbe med.

Fra Indgang til øst

Indgang
Lyskog

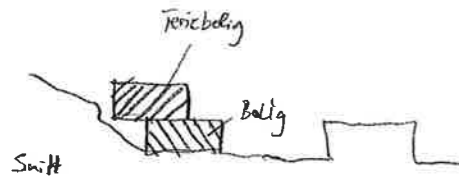
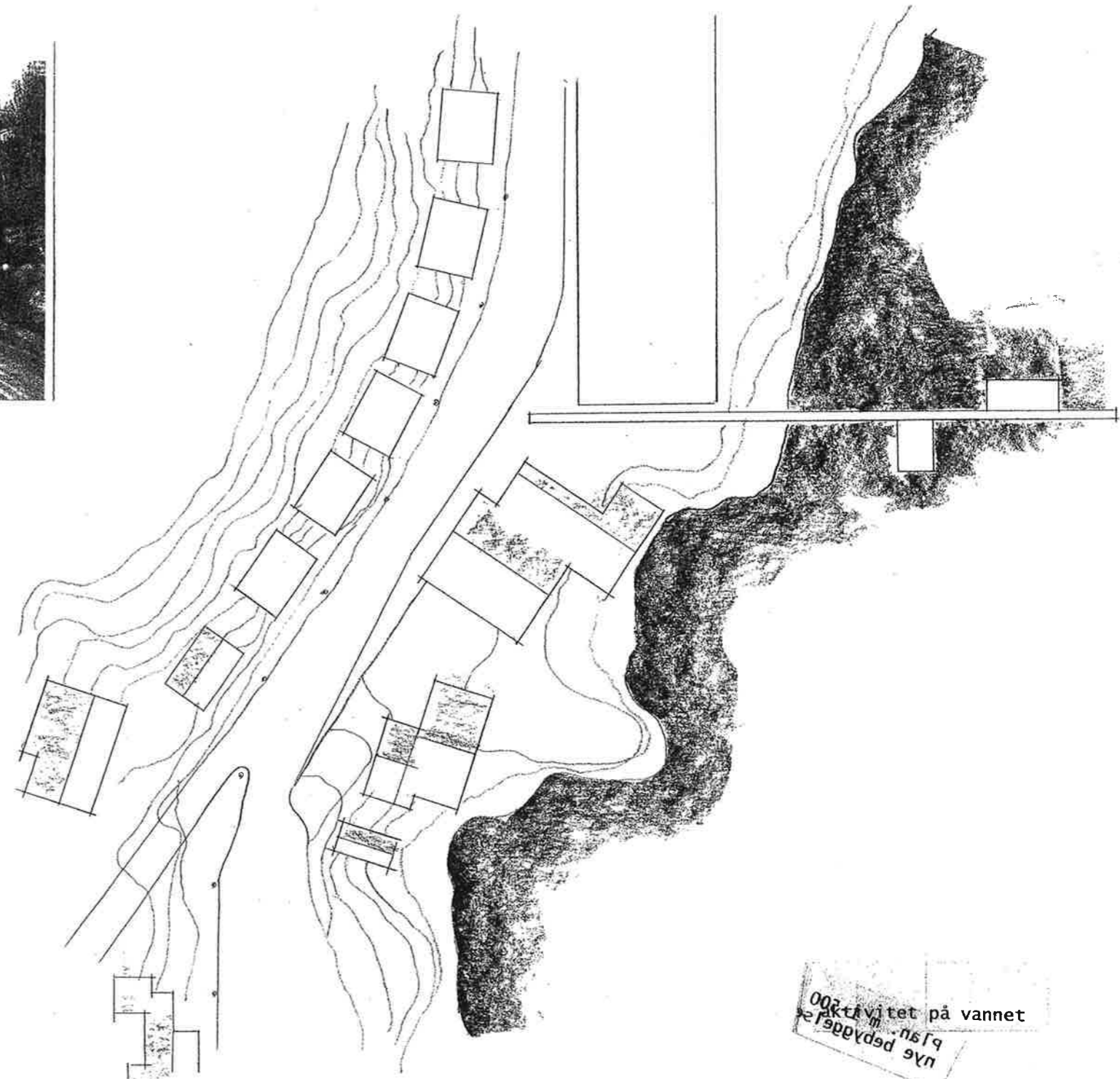
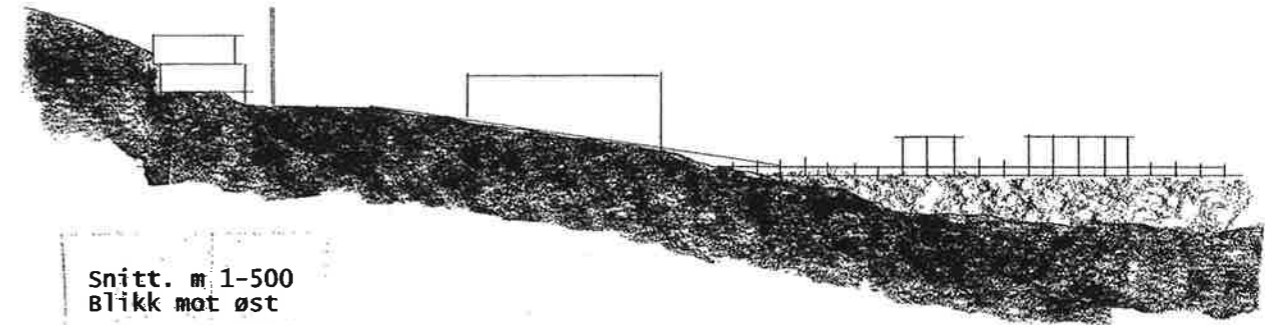
Sige

Privatbet. Hestegård

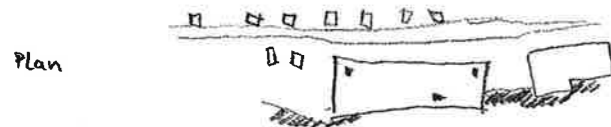
Thema:
Privathet - offentlighet

Denne bevegelselinje er sterk preget av forskjellig slags bruk (industri, boliger og fritid). Denne blanding skal forsterkes. Tomme fabrikkbygninger tjener som et klimavern og de kan ombygges. Skole- og idrettsaktiviteter, felleslager (båtsforening) eller atelierboliger med tilhørende verksteder er mulig. I hvert fall blir vekt lagt på forretninger. Bevegelselinjen har en slangeaktig rommelig karakter. Bygningerne står tett ved siden av hverandre. Bestående huler kan bli fyllt med boliger (touristenboliger). Havkanten blir aktivert med stikkveier, gangbruer og oppholdsmuligheter på vannet. Det trange gaterommet blir en kontrast til vidden av havet som nå kan oppleves.

Kontinuiteten i bevegelselinjen blir med ensidige gatebelysning (på den motsatte siden av havkanten) forsterkt. Begynnelsen, eller slutten, danner en stige i steinlandskapet i østen av Hennesberget. Motsetningen der til på torget er en fritrapp som når til den gjenoppbygde strand. I denne bevegelselinje spilles bevisst med tilbaketrukkhet og offentlighet.

Forskjellige muligheter av boliger (Privat- Halvprivat)

øyer av boliger (soverbokser) i bestående fabrikkbebyggelse som er tomt

stikkveier på bevegelsebånd å aktivere sjøkanten

Privathet- offentlighet

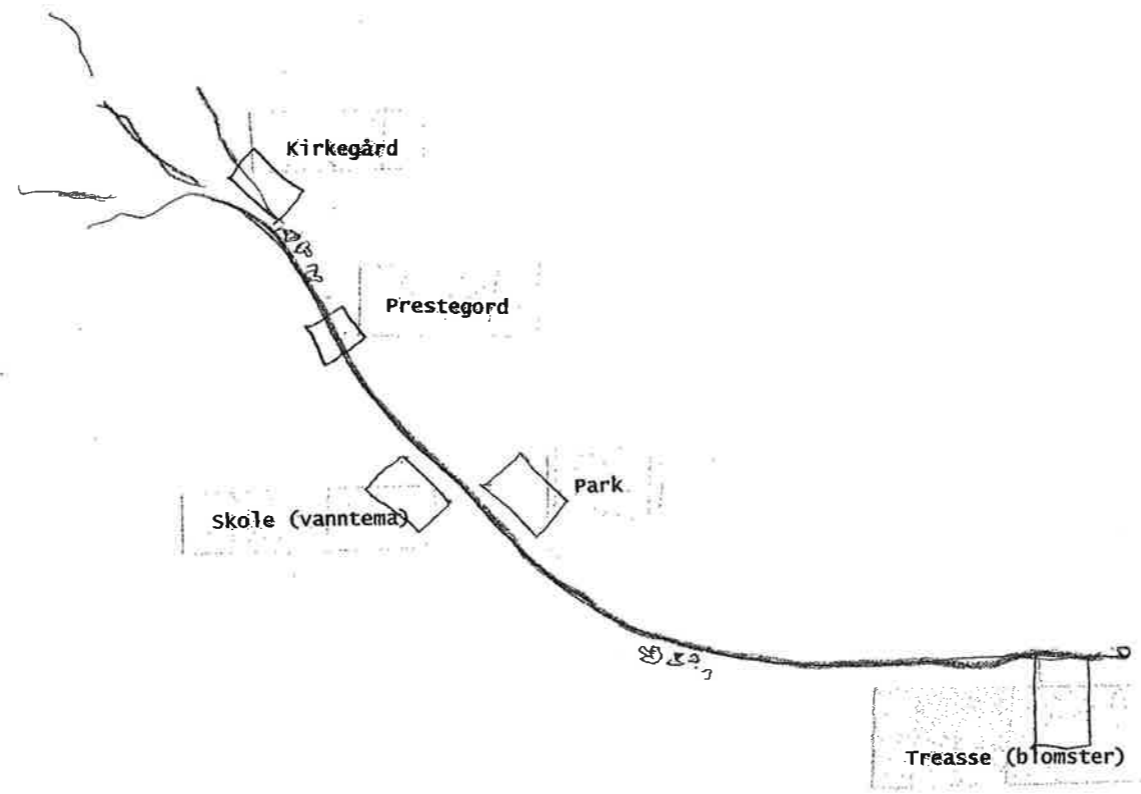
aktivitet på vannet
nye bebyggelse

Thema:
Skog - strand

I dette bevegelsesrom oppleves forskjellige plasssituasjoner. Den ene endepunkt danner den tiloversværende strand nær torget, og den anden danner skogen av Hemnesberget. De forskjellige plasssituasjoner er preget av tema skog og strand.

Jo mer man fjerner seg fra vannet, des mer blir dette tema fraværend. For eksempel kunne skolegården bli en abstrakt fremstilling av en strandopphold. I den anden bevegelsesretning (skog>strand) blir terrassen på odden til en fremmed hav av blomster.

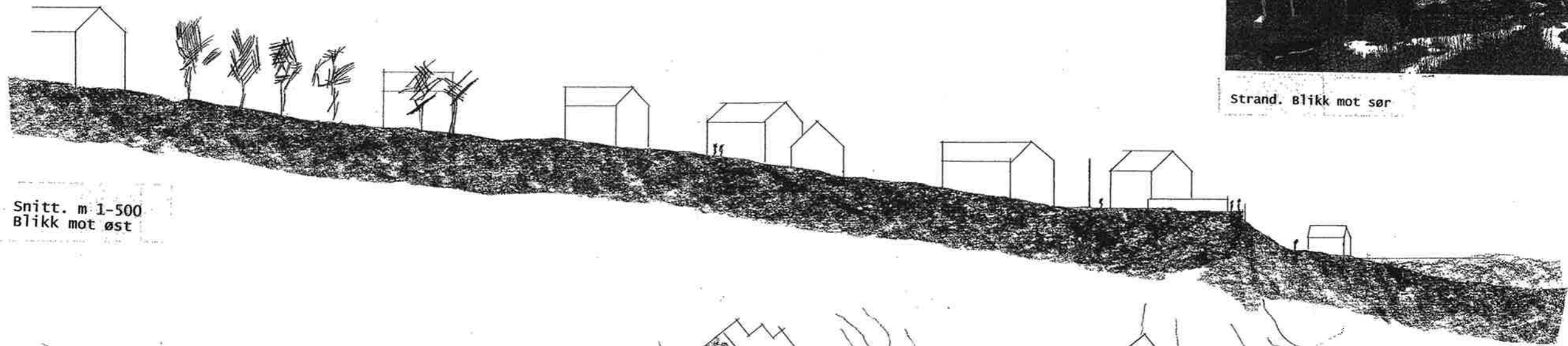
Benker blir tilfeldigvis plassert. Rækker av trer merker viktige endringer i bevegelsen.

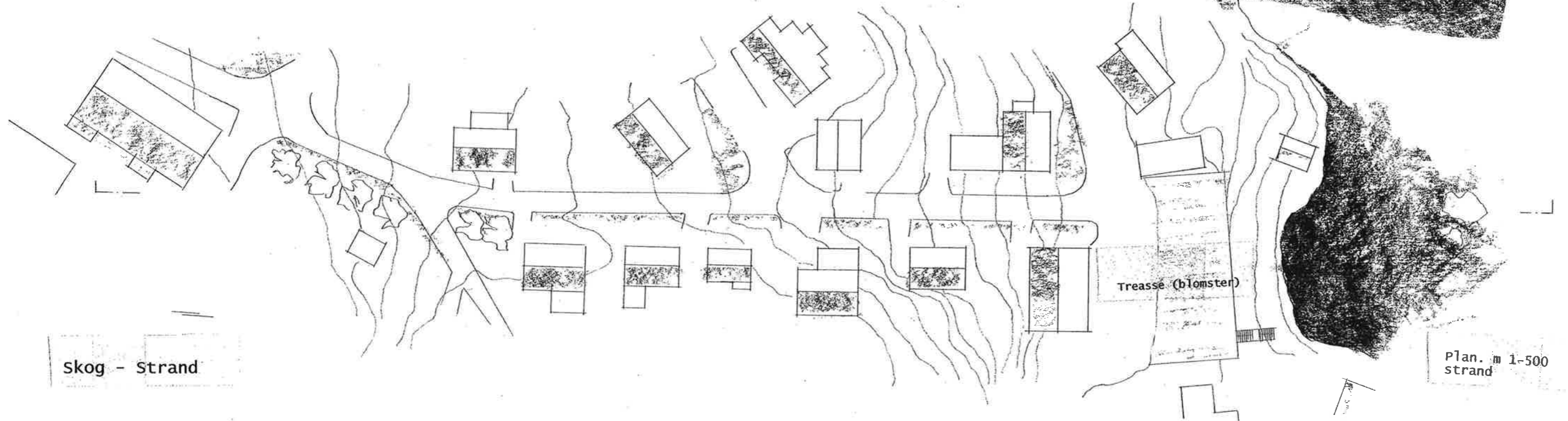
Skole. Blikk mot nord

Strand. Blikk mot sør

Snitt. m 1-500
Blikk mot øst

skog - Strand

Plan. m 1-500
strand

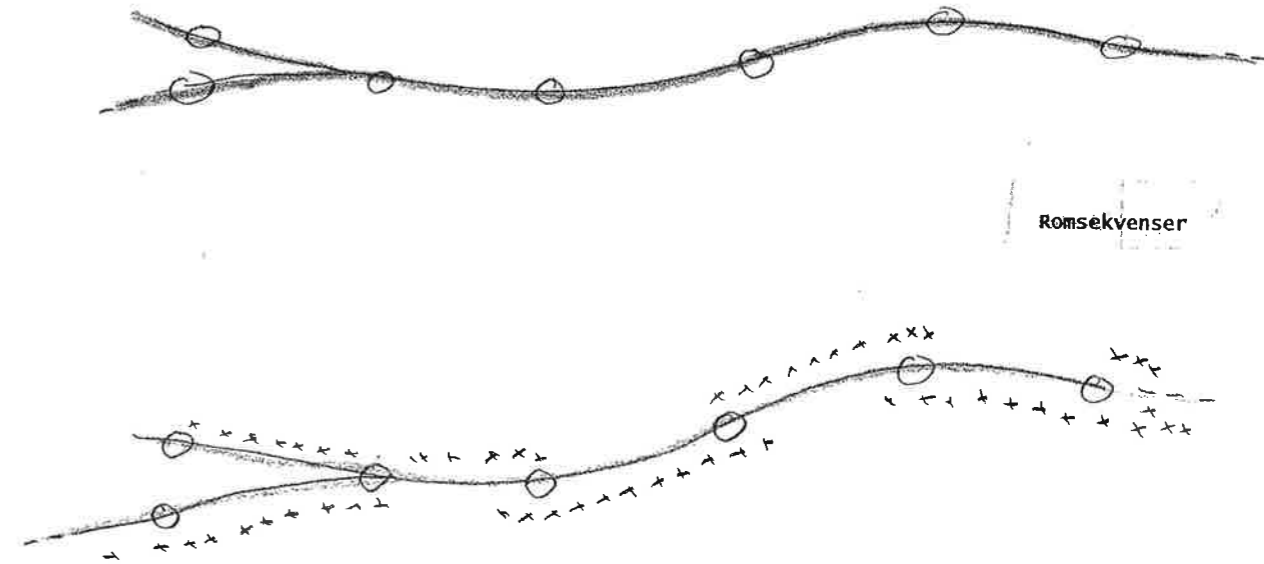
Thema:
Fra innlandet til odden og tilbake

Alle overordnede regionfunksjoner (ferje, bensinstasjon, post, bus og drosjer) blir ordnet til denne bevegelseslinje.

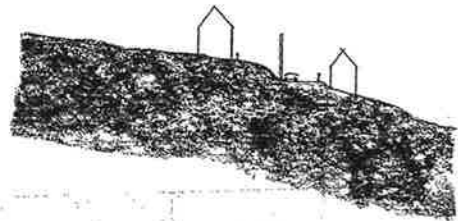
Bevegelseslinjen er sterk bestemt av rommelige sekvenser langs riksveien. Denne romsekvenser skal forsterkes. Inngangen til Hemnesberget blir merket med en lysskog, som oppløses i en ensidige gatebelysning. Med hver sekvens veksler gatebelysningen side. Overgangene blir merket med at stripene av belysningen overlappes.

I den siste avsnitt deles veien i en slangeaktig innkjørsel til ferjen og i en rolig vei til odden.

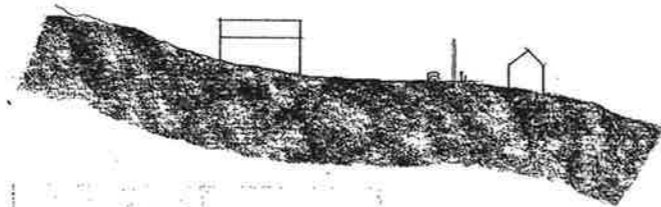
Sørlandsvegen. Blikk mot vest

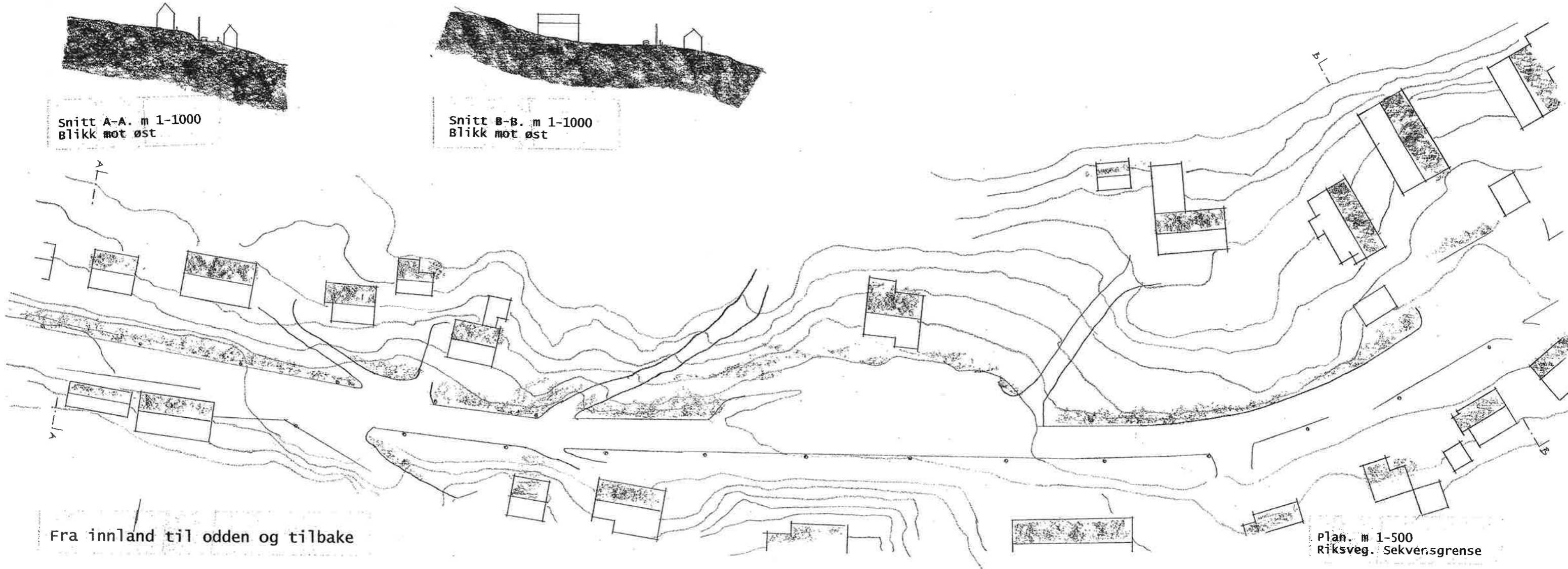
Romsekvenser

Snitt A-A. m 1-1000
Blikk mot øst

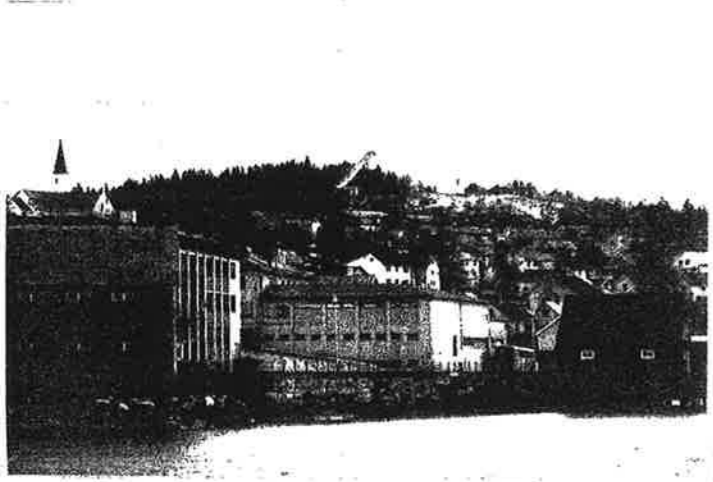

Snitt B-B. m 1-1000
Blikk mot øst

Plan. m 1-500
Riksveg. Sekversgrense

Fra innland til odden og tilbake

Torget. dagens situasjon. Blikk mot nord

Torget. dagens situasjon. Blikk mot øst

Torget. dagens situasjon. Blikk mot sør

Torget Hemnesberget

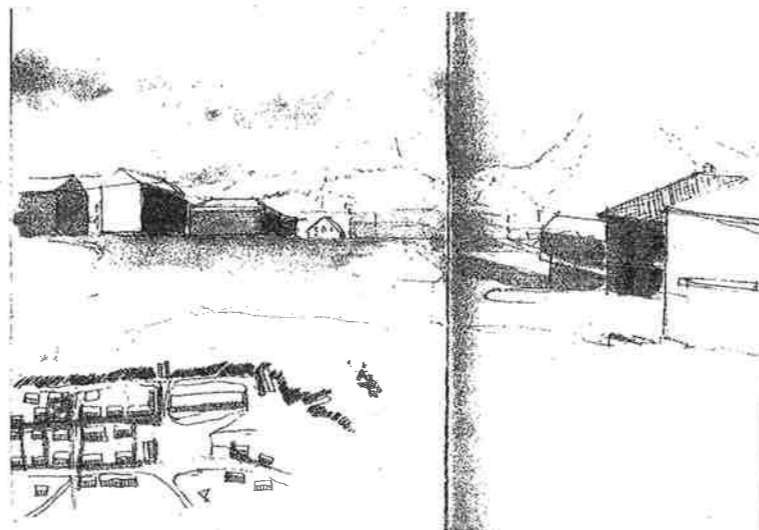
Torget Hemnesberget

Torget i Hemnesberget i dag virker for stort og udefinert. Oppholdskvaliteter er veldig innskrenket. Det er interessant å legge merke til at folk leiter etter mindre kroker eller nisjer til å oppholde seg i. Største delen av torget er kunstig fyllt på.

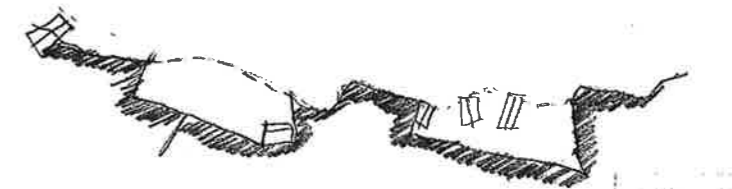
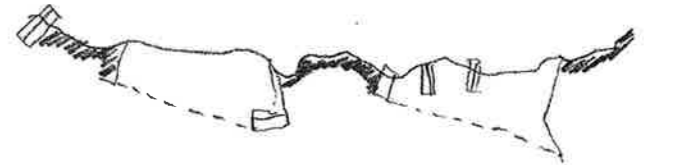
Målet med denne prosjekter å vise denne kroker, å forsterke de og å skaffe ny.

Ortogonal striper danner et terrasert landskap og nye bygninger (kunsthandel, bibliotek, butikker, cafe).

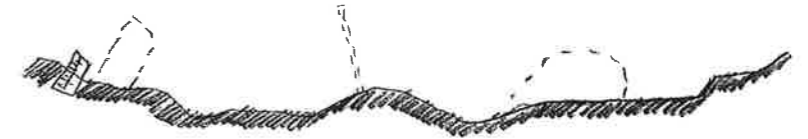
Det bestående hotel blir bygt om og forbinder det nye torget og en øyflate, som er beplantet med gras. Hovediden i denne prosjekt er oppløsning og inntrenging av vannet.

Rette linier mot sjøkanten

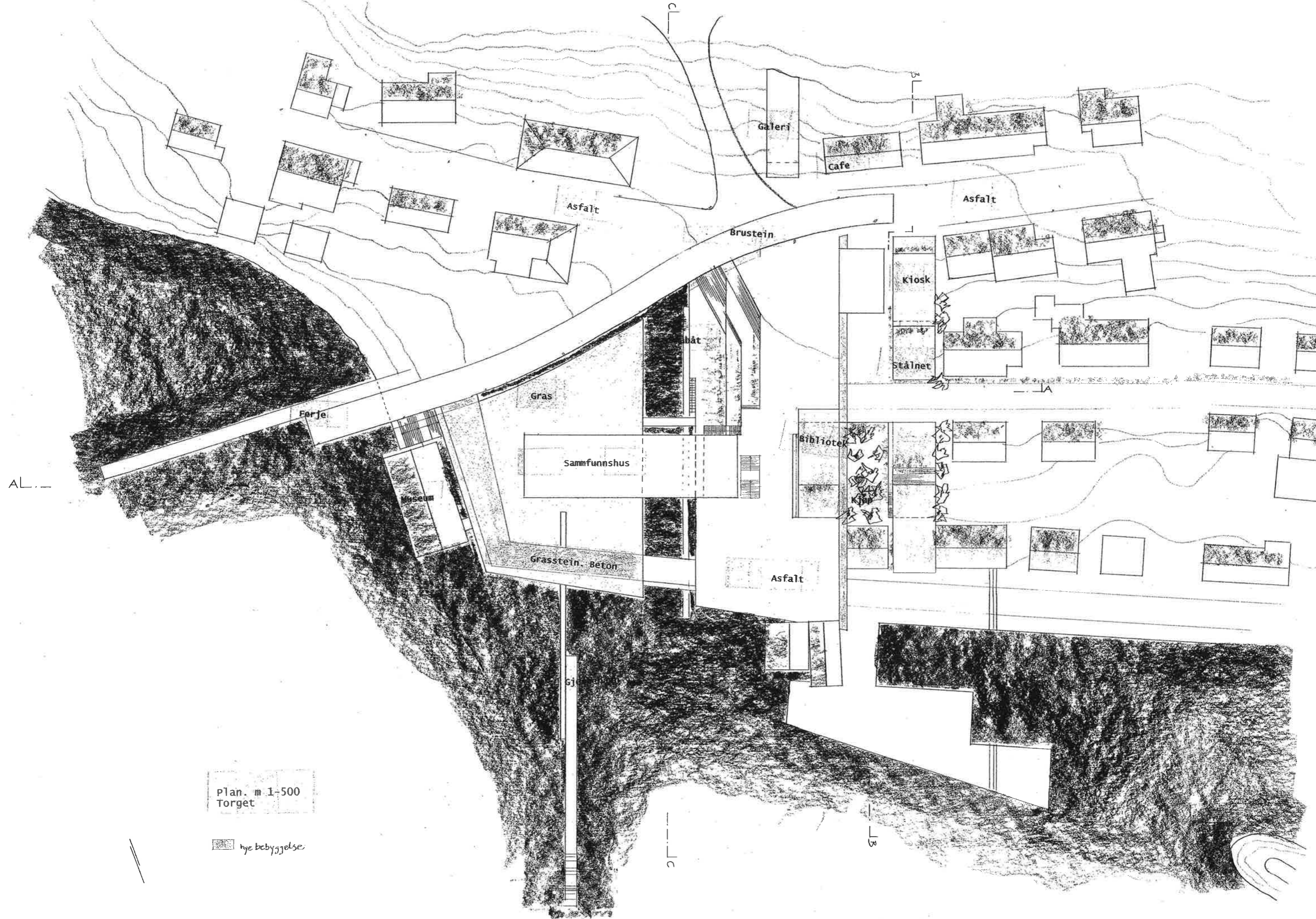
utbygging til Sjøen

tilbakebygging til Hemnesberget

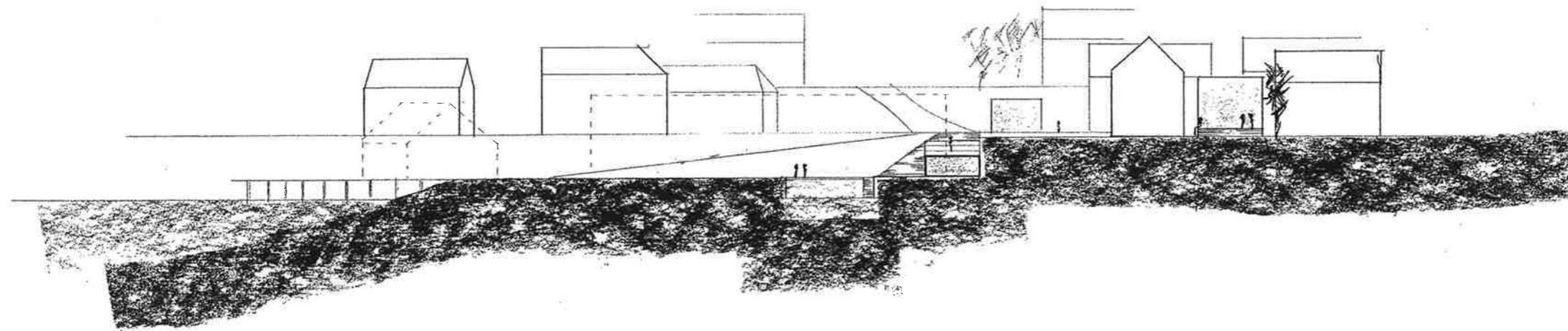
Studie av linier

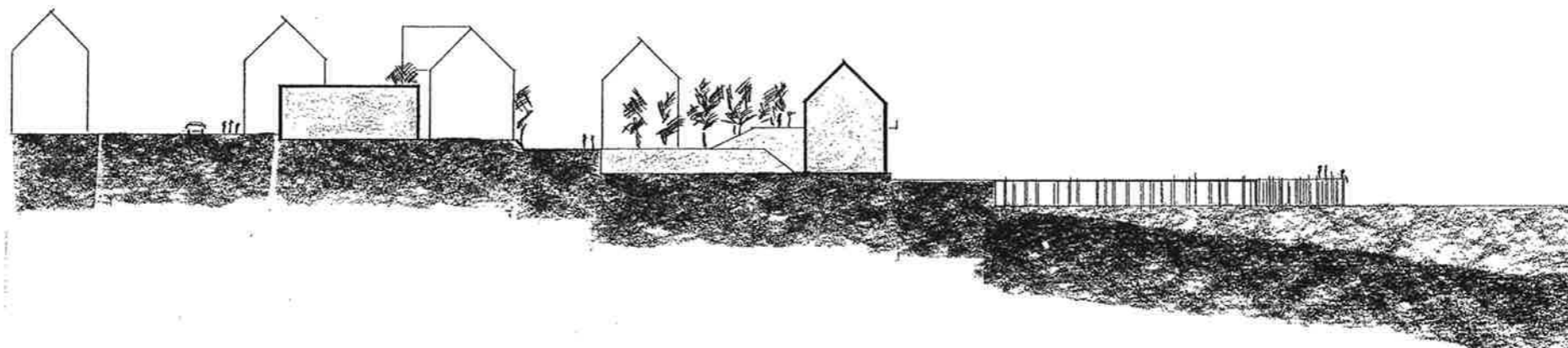
Plan. m 1-500
Torget

 nye bebyggelse

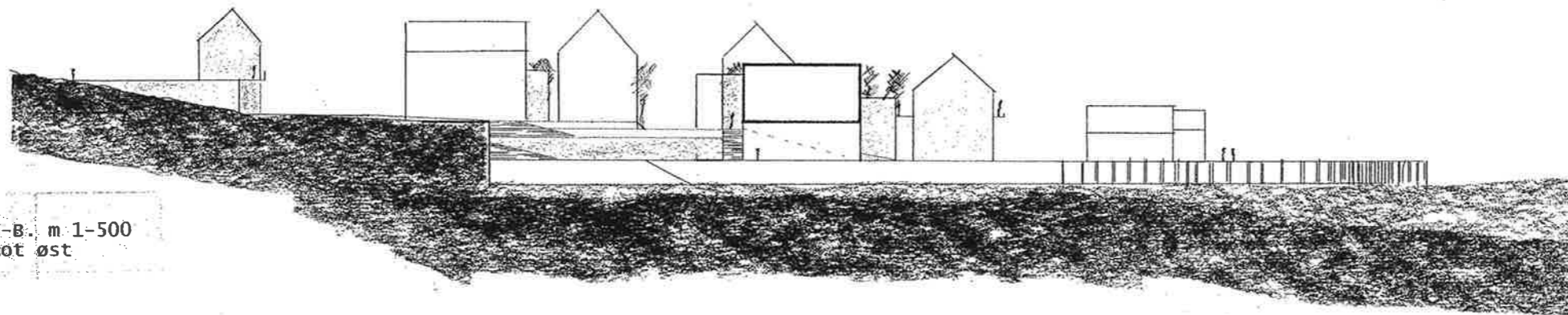

Snitt A-A. m 1-500
Blikk mot øst

Snitt B-B. m 1-500
Blikk mot øst

Snitt B-B. m 1-500
Blikk mot øst

Torget

